

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ZAGREBAČKA BANKA D.D. protiv HRVATSKE

(zahtjev br. 39544/05)

PRESUDA

STRASBOURG

12. prosinac 2013.

Ova će presuda postati konačnom pod okolnostima utvrđenim u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Zagrebačka banka protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel) zasjedajući u vijeću u sastavu:

Isabelle Berro-Lefèvre, *predsjednik*,

Elisabeth Steiner,

Khanlar Hajiyeu,

Linos-Alexandre Sicilianos,

Erik Møse,

Ksenija Turković,

Dmitry Dedov, *suci*,

i André Wampach, *zamjenik tajnika Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 19. studenog 2013.,

donosi slijedeću presudu koja je usvojena ovog datuma:

POSTUPAK

1. Postupak u ovom predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 39544/05) protiv Republike Hrvatske što ga je 13. listopada 2005. godine Zagrebačka banka d.d. ("Banka podnositeljica zahtjeva"), dioničko društvo osnovano u skladu sa hrvatskim zakonom, podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”).

2. Banku podnositeljicu zahtjeva zastupala je gđa D. Rose Q.C., odvjetnica pri Blackstone Chamber-u iz Londona, g. B. Porobija odvjetnik u odvjetničkom društvu Porobija & Porobija iz Zagreba te g. A. Walls i gđa J. Masterson odvjetnici u odvjetničkom društvu Linklaters iz Londona. Hrvatsku vladu ("Vlada") zastupala je njena zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Banka podnositeljica zahtjeva žalila se da je ovršni postupak u kojem je ustegnut pozamašan iznos novca sa žiro računa Banke bio nepošten, i da sama ovrha kao i dioba pretežitog iznosa stečajne mase u stečajnom postupku otvorenim nad stečajnim dužnikom predstavlja povredu prava na mirno uživanje vlasništva.

4. Dana 12. studenog 2007. i dana 8. rujna 2009. Vlada je obaviještena o prigovorima Banke podnositeljice zahtjeva.

5. Dana 13. siječnja 2011. Vijeće je donijelo odluku kojom se odgađa ispitivanje predmetnog zahtjeva do okončanja postupka u predmetu *Kotov protiv Rusije* (br. 54522/00), koji se u to vrijeme vodio pred Velikim vijećem.

6. Dana 19. studenog 2013. Vijeće je odlučilo provesti postupak bez održavanja glavne rasprave.

ČINJENICE

I. OKOLNOSTI PREDMETA

7. Podnositeljica zahtjeva, Zagrebačka banka d.d., je dioničko društvo osnovano sukladno hrvatskom pravu sa registriranim sjedištem u Zagrebu.

A. Parnični postupci

1. Osnovni postupak

8. Banka podnositeljica zahtjeva osnovana je temeljem Samoupravnog sporazuma o osnivanju Zagrebačke banke (u daljnjem tekstu: "samoupravni sporazum") zaključenog dana 8. srpnja 1986. između više trgovačkih društva (koja su se tada nazivala Organizacije udruženog rada "OUR"). Jedna od stranaka sporazuma, tvrtka Textil import-export d.d., kao osnivač, uplatila je približno jedanaest milijardi jugoslavenskih dinara kao osnivački ulog (u daljnjem tekstu: "osnivački ulog").

9. Proizlazi da je dana 24. lipnja 1992. tvrtka Textil import-eksport d.d. dostavila Banci podnositeljici zahtjeva obavijest o raskidu predmetnog sporazuma i zatražila povrat svote uplaćene na ime osnivačkog uloga. Obzirom je Banka odbila isplatu, tvrtka Textil import-eksport d.d. je 1992. godine pred Trgovačkim sudu u Zagrebu pokrenula parnični postupak radi isplate citiranog iznosa, uvećanog za zakonsku zateznu kamatu. Banka je u odgovoru na tužbu tvrdila kako je u postupku preoblikovanja banke u dioničko društvo u studenom 1989. tužitelj Textil import-eksport d.d. postao dioničar Banke te mu je dodijeljen određen broj dionica koji odgovara ukupnom iznosu uložених sredstava uplaćenih na ime osnivačkog uloga.

10. Dana 7. lipnja 1995. sud je donio presudu (u daljnjem tekstu: "osnovnu presudu"), u korist tužitelja Textil import-eksport d.d. Sud je naložio Banci isplatiti tužitelju glavnice u iznosu od 1.100,00 kn uvećanu za zakonske zatezne kamate. Izreka presude glasi kako slijedi:

"I. Nalaže se tuženiku ZAGREBAČKA BANKA d.d., Zagreb, Paromlinska 2, da tužitelju TEKSTIL IMPORT-EKSPORT d.d. iz Zagreba, Šoštarićeva 10, plati iznos od 1.100,00 kn sa zakonskom zateznom kamatom u skladu s važećim propisima o visini kamatne stope i Zakona o kamatnoj stopi, tekuće od 15. rujna 1986. do isplate, kao i trošak postupka u iznosu od 900,00 kn, sve u roku osam dana.

II. Odbija se alternativni tužbeni zahtjev za predaju 12,272 dionica sa pripadajućim dospjelim dividendama."

11. Sud je utvrdio kako Banka podnositeljica zahtjeva nije bila ovlaštena preoblikovati sredstva uplaćena na ime osnivačkog uloga u dionice bez prethodne suglasnosti tvrtke Textil import-eksport d.d. Stoga je tvrtka Textil import-eksport d.d. imala pravo raskinuti samoupravni sporazum iz 1986. i zahtijevati povrat sredstava uplaćenih kao osnivački ulog. Banka je protiv citirane odluke uložila žalbu.

12. Dana 31. listopada 1995. Visoki trgovački sud Republike Hrvatske odbio je žalbu kao neosnovanu i potvrdio presudu prvostupanjskog suda. Osnova presuda postala je konačnom.

13. Čini se kako Banka podnositeljica zahtjeva nije ulagala reviziju protiv drugostupanjske odluke Vrhovnom sudu Republike Hrvatske niti je Ustavnom sudu podnijela ustavnu tužbu.

2. Postupak povodom prijedloga za ponavljanje postupka Banke

14. Dana 05. siječnja 2000. Banka podnositeljica zahtjeva podnijela je Trgovačkom sudu u Zagrebu prijedlog za ponavljanje postupka, tražeći ukidanje navedenih presuda prvostupanjskog i drugostupanjskog suda. Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je da je tvrtka Tekstil kao pravna osoba prestala postojati 15. ožujka 1994., pa nakon tog datuma više nije mogla biti aktivno legitimirana za vođenje gore navedenih parničnih postupaka. U prilog prijedlogu Banka podnositeljica zahtjeva dostavila je Izvod iz sudskog registra od 6. prosinca 1999. iz kojeg proizlazi da je trgovačko društvo Textil import-eksport d.d. dana 15. ožujka 1994. brisano iz sudskog registra nakon što je isto pripojeno trgovačkom društvu Turist Trip d.o.o.

15. Dana 13. travnja 2004. Trgovački sud u Zagrebu usvojio je prijedlog za ponavljanje postupka Banke podnositeljice zahtjeva i ukinuo je svoju presudu od 7. lipnja 1995. i presudu Visokog trgovačkog suda od 31. listopada 1995.

16. Odlučujući povodom žalbe tužitelja, Visoki trgovački sud je dana 22. listopada 2004. ukinuo prvostupanjsku presudu i predmet vratio sudu prvog stupnja na ponovno odlučivanje.

17. Trgovački sud u Zagrebu potom je dana 8. veljače 2006. donio rješenje kojim se odbacuje prijedlog Banke podnositeljice zahtjeva za ponavljanje postupka kao nepravovremen. U obrazloženju rješenja, sud je naveo kako je Banka podnositeljica zahtjeva činjenicu na kojoj zasniva prijedlog za ponavljanje postupka saznala već 23. prosinca 1998., a kako je prijedlog za ponavljanje postupka podnesen dana 5. siječnja 2000. to proizlazi da je isti ponesen izvan prekluzivnog roka od trideset dana. Citirano rješenje postalo je pravomoćno dana 27. veljače 2006. obzirom protiv istog stranke nisu izjavile žalbu.

B. Ugovor o ustupu potraživanja (cesiji) od 18. prosinca 1995.

18. U međuvremenu je dana 18. prosinca 1995. Textil import-eksport d.d., kao vjerovnik osnovne presude, zaključio ugovor o ustupu potraživanja (cesiji) temeljem kojeg je svoje potraživanje prema Banci podnositeljici zahtjeva ustupio trgovačkom društvu Texhol d.o.o. Potpise osoba ovlaštenih za zastupanje-direktora oba trgovačka društva na ugovoru o cesiji ovjerio je javni bilježnik. Kao većinski dioničar trgovačkog društva Textil import-eksport d.d. i kao jedini osnivač trgovačkog društva Texhol d.o.o. (kao i trgovačkog društva Turist Trip d.o.o.) navodio se izvjesni g. A.K.

19. Banka podnositeljica zahtjeva osporavala je valjanost predmetnog ugovora o ustupu potraživanja (cesiji), navodeći kako u vrijeme sklapanja ugovora Textil import-eksport d.d. više nije postojao budući se 15. ožujka 1994. isti pripojio trgovačkom društvu Turist Trip d.o.o. (vidi stavak 14. ove presude). Dana 4. svibnja 1998. Banka podnositeljica zahtjeva pokrenula je parnični postupak radi utvrđivanja ništetnim ugovora o ustupu potraživanja (cesiji) te je sud dana 16. listopada 2007. donio presudu kojom usvaja tužbeni zahtjev Banke podnositeljice zahtjeva, a koja je presuda postala pravomoćna (vidi stavke 88.-94. ove presude).

C. Ovršni postupak

20. U međuvremenu je, dana 15. siječnja 1996., Texhol d.o.o. podnio prijedlog za ovrhu Trgovačkom sudu u Zagrebu temeljem ovršne isprave – osnovne presude.

21. Trgovački sud u Zagrebu je dana 26. siječnja 1996. donio rješenje o ovrsi (*izvršenju*). Naložio je financijskoj instituciji ovlaštenoj za obavljanje platnog prometa, tadašnjem Zavodu za platni promet (u daljnjem tekstu “ZAP”) kasnije preimenovanom u Financijsku agenciju (u daljnjem tekstu: “FINA”) da provede ovrhu zapljenom iznosa na koji glasi osnovna presuda te prijenosom istog na žiro-račun Texhol d.o.o. Izreka rješenja o izvršenju glasi kako slijedi:

“I. Nalaže se dužniku da plati vjerovniku potraživanje u iznos od 1.100,00 kn zajedno sa zakonskom zateznom kamatom u skladu sa važećim propisima o visini kamatne stope i Zakona o kamatnoj stopi tekuće od 15. rujna 1986. do isplate i troškove postupka u iznosu od 900,00 kuna.

II. Nalaže se dužniku da vjerovniku nadoknadi troškove ovog postupka, kao i da ne plati troškove zakonske zatezne kamate od dana donošenja rješenja o izvršenju pa do namirenja vjerovnika nakon dostave tog rješenja.

III. Radi ostvarenja potraživanja vjerovnika iz točke I ovog rješenja o izvršenju

dozvoljava se izvršenje

na teret novčanih sredstava koja se vode na računu dužnika ZAGREBAČKE BANKE ZAGREB kod Zavoda za platni promet Zagreb, broj žiro-računa [...], a u korist vjerovnika TEXHOLA, ZAGREB, Šoštarićeva 10, broj žiro-računa [...] kod ZAP-a Zagreb, a sukladno ugovoru o cesiji zaključenog između TEXTILA EXPORT-IMPORT D.D. ZAGREB i TEXHOLA d.o.o. ZAGREB od 18. prosinca 1995.

Nalaže se Zavodu za platni promet da provede gornje rješenje na način da prenese sredstva sa žiro računa dužnika br. [...] na žiro račun vjerovnika br. [...] koji se vodi kod ZAP-a Zagreb.

U slučaju da na žiro računu dužnika nema sredstava, Zavod za platni promet provest će blokiranje i izvršiti isplatu čim bude sredstava.”

22. Dana 31. siječnja 1996. Banka podnositeljica zahtjeva uložila je prigovor na rješenje o ovrsi (*izvršenju*). U prigovoru na rješenje o ovrsi (*izvršenju*) Banka je osporavala valjanost ugovora o cesiji zaključenog između Textil import-eksport d.d. i Texhol d.o.o. od 18. prosinca 1995. navodeći kako je Textil import-eksport d.d. kao pravna osoba prestao

postojati 15. ožujka 1994. kada je pripojen društvu Turist Tripu d.o.o. (vidi stavak 19. ove presude). Obzirom se rješenje o izvršenju nije temeljilo isključivo na osnovnoj presudi kao ovršnoj (*izvršnoj*) ispravi, već i na ugovoru o cesiji kao dopunskoj ovršnoj (*izvršnoj*) ispravi, Banka je tvrdila kako Texhol d.o.o. nije ovlašten pokretati ovrhu temeljem osnovne presude u svojstvu ovrhovoditelja.

23. Dana 8. veljače 1996. Trgovački sud u Zagrebu odbio je prigovor Banke podnositeljice zahtjeva. Pozivajući se na odredbu članka 22. st. 1. Zakona o izvršnom postupku, sud je utvrdio da obzirom je ugovor o cesiji potvrđen od strane javnog bilježnika, prigovor Banke podnositeljice zahtjeva da Texhol d.o.o. ne može s uspjehom naplatiti dug po pravomoćnoj presudi odbijen je kao neosnovan dok se ne dokaže suprotno pravomoćnom sudskom odlukom (vidi stavak 146. ove presude). Protiv odluke suda Banka podnositeljica zahtjeva uložila je žalbu.

24. Dana 12. ožujka 1996. Visoki trgovački sud odbio je žalbu Banke podnositeljice zahtjeva i potvrdio prvostupanjsku odluku, pozivajući se na iste razloge.

25. Obračun visine zakonske zatezne kamate na iznos glavnice od 1.100,00 kn izvršen je od strane ZAP-a u provedbi ovrhe po predmetnom rješenju o ovrsi (*izvršenju*) i zakonska zatezna kamata ukupno je iznosila 5,416,078.56 kn. Dana 12. veljače 1996. ZAP je ustegnuo citirani iznos sa žiro računa Banke podnositeljice zahtjeva i izvršio prijenos na žiro-račun Texhol d.o.o.

26. Točno neutvrđenog dana u veljači 1996. odvjetnik trgovačkog društva Texhol d.o.o. uputio je ZAP-u dopis žaleći se da je kamata za razdoblje od 9. prosinca 1988. do 6. listopada 1989. pogrešno obračunata jer nije uzeta u obzir "revalorizacijska stopa".

27. U dopisu od 26. veljače 1996. ZAP je odgovorio kako je kamata obračunata ispravno. Naveo je slijedeće:

"U žalbi ste zatražili obračun revalorizacijske kamate čija je stopa različita od stope zakonske zatezne kamate, a obzirom da ista nije izričito određena u ovršnoj ispravi, nismo je bili u mogućnosti obračunati."

1. Nastavak ovrhe: prvi pokušaj

28. Dana 6. ožujka 1996. trgovačko društvo Texhol d.o.o. podnijelo je prijedlog za nastavak ovrhe Trgovačkom sudu, navodeći da je ZAP pogrešno obračunao visinu zakonske zatezne kamate. Texhol d.o.o. je tvrdio kako je ZAP koristio proporcionalnu umjesto konformne metode obračuna zatezne kamate te da nije uzeo u obzir "revalorizacijsku stopu".

29. Dana 9. lipnja 1997. sud je donio odluku u korist Texhol d.o.o. Naložio je ZAP-u da obračuna zakonsku zateznu kamatu primjenjujući revalorizacijsku stopu i konformnu metodu obračuna, te u cijelosti izvrši prijenos preostalog potraživanja Texhol d.o.o. Banka podnositeljica zahtjeva uložila je žalbu navodeći kako joj nije dostavljen prijedlog za nastavak ovrhe kao ni odluka Trgovačkog suda povodom prijedloga za nastavak ovrhe.

30. Dana 23. prosinca 1997. Visoki trgovački sud u vijeću sastavljenom od sudaca Z.J., R.S. i L.Ć. donio je odluku kojom se odbija žalba Banke podnositeljice zahtjeva i potvrđuje prvostupanjska odluka. Dana 9. ožujka 1998. Državno odvjetništvo podnijelo je Vrhovnom sudu zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv drugostupanjske odluke.

31. Dana 9. rujna 1998. Vrhovni sud donio je odluku kojom se usvaja zahtjev za zaštitu zakonitosti i ukidaju odluke nižih sudova zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka te je predmet vraćen sudu prvog stupnja na ponovno odlučivanje. Sud je utvrdio da je došlo do povrede načela saslušanja stranaka obzirom da Banci podnositeljici zahtjeva nije dana mogućnost da se očituje na prijedlog za nastavak ovrhe podnesen od strane Texhol d.o.o. U ukidnoj odluci, sud je također uputio niže sudove da u ponovljenom postupku utvrde koja će se zatezna kamata obračunavati (ovisno o tome da li se osnivački sporazum smatra trgovačkim ili ne-trgovačkim ugovorom), zatim koja će se kamatna stopa primjenjivati kao i koja će se metoda obračuna kamate koristiti (proporcionalna ili konformna). Mjerodavni dijelovi odluke glase:

“Izvršni sud trebao je odlučiti o visini zahtjeva za kamate, a što znači o vrsti zakonske zatezne kamate, o visini stope i metodi obračuna zakonske zatezne kamate.

...

Texhol d.o.o. ima ovlaštenje za vođenje izvršnog postupka, što proizlazi iz priloženog pismenog ugovora o cesiji na kojem je potpis ugovornih stranaka ovjerio javni bilježnik i ta isprava je zakonom ovjerena isprava u smislu odredbe čl. 22. Zakona o izvršnom postupku koja daje cesionaru ovlaštenje za vođenje izvršnog postupka, pa osoba vjerovnika treba biti tako označena ...

Do stupanja na snagu Zakona o izmjenama Zakona o obveznim odnosima, a koja je izmjena stupila na snagu 7. listopada 1989. godine na potraživanja proizašla iz odnosa pravnih osoba koje su obavljale gospodarsku djelatnost visinu stopa zateznih kamata propisivale su odluke o visini stopa zatezne kamate, a temeljem odredbe čl. 277. st. 2 ZOO, a visinu stopa na druga novčana potraživanja određivali su samoupravni sporazumi banaka, a temelje odredbe čl. 277. st. 1. ZOO.

U ponovljenom postupku potrebno je da sud odluči o visini zakonskih zateznih kamata do 7. listopada 1989. godine, s obzirom na odnos stranaka, a jer izvršnom ispravom nije određena vrsta zakonske zatezne kamate, zatim o visini stope zakonskih zateznih kamata do 15. rujna 1986. pa nadalje, te o metodi obračuna zateznih kamata.”

2. Nastavak ovrhe: drugi pokušaj

32. Dana 28. rujna 1999. Texhol d.o.o. promijenio je tvrtku u Retag d.o.o.

33. U nastavljenom postupku, Trgovački sud je dana 5. studenog 1999. odredio provođenje dokaza financijskim vještačenjem te je dana 12. studenog 1999. donio rješenje kojim se poziva vještak obračunati visinu zakonske zatezne kamate, navodeći kako se prema mišljenju suda osnivački sporazum ima smatrati trgovačkim ugovorom.

34. Dana 11. siječnja 2000. sud je ZAP-u dostavio odluku kojom se nalaže provedba ovrhe ustezanjem preostalog iznosa od 263.077.597,48 kn

sa zakonskom zateznom kamatom tekućom od 24. studenog 1999. od konačne isplate sa žiro računa Banke podnositeljice zahtjeva. Sud je odbacio prigovore Banke podnositeljice zahtjeva da je potraživanje ovrhovoditelja u cijelosti namireno zapljenom od dana 12. veljače 1996. te da je ugovor o cesiji od 18. prosinca 1995. ništetan.

35. Dana 14. veljače 2000. Banka podnositeljica zahtjev uložila je žalbu protiv citirane odluke Visokom trgovačkom sudu, istovremeno zahtijevajući odgodu ovrhe. Nakon tri dana, Banka je podnijela zahtjev za izuzeće sudaca Z.J., R.S. i L.Č. navodeći da su isti već ranije sudjelovali u postupku ispitivanja žalbe Banke podnositeljice zahtjeva te su istu dana 23. prosinca 1997. odbili kao neosnovanu (vidi stavak 30. ove presude). Banka je također podnijela zahtjev za izuzeće Predsjednika Visokog trgovačkog suda, suca N.Š. Dana 19. travnja 2000. Vrhovni sud odbio je zahtjev za izuzeće predsjednika Visokog trgovačkog suda, suca N.Š., koji je potom 2. svibnja 2000. odbio zahtjev za izuzeće sudaca Z.J., R.S. i L.Č.

36. Pored toga, Banka podnositeljica zahtjeva je dana 6. ožujka 2000. podnijela ustavnu tužbu protiv prvostupanjske presude od 11. siječnja 2000. ujedno zahtijevajući od Ustavnog suda izdavanje privremene mjere radi odgode ovrhe.

37. Dana 3. ožujka 2000. Trgovački sud usvojio je prijedlog Banke podnositeljice zahtjeva i odgodio ovrhu. Međutim, dana 16. svibnja 2000. Visoki trgovački sud, zasjedajući u vijeću u sastavu sudaca Z.J., N.Š. i R.S., usvojio je žalbu trgovačkog društva Retag d.o.o. i preinačio je odluku prvostupanjskog suda odbijajući prijedlog Banke za odgodu ovrhe.

38. Istog je dana imenovano vijeće Visokog trgovačkog suda odbilo žalbu Banke podnositeljice zahtjeva protiv odluke Trgovačkog suda od 11. siječnja 2000. (vidi stavke 34. i 35. ove presude).

39. Dana 23. svibnja 2000. Banka podnositeljica zahtjeva podnijela je ustavnu tužbu protiv drugostupanjske odluke, pozivajući se na povrede Ustavom zajamčenog prava na žalbu, pravično suđenje, jednakost pred zakonom i povredu prava vlasništva.

40. Istog je dana Ustavni sud usvojio zahtjev za izdavanje privremene mjere podnijet od strane Banke podnositeljice zahtjeva dana 6. ožujka 2000. te odgodio provedbu ovrhe do donošenja odluke povodom ustavne tužbe Banke podnositeljice zahtjeva od 23. svibnja 2000.

41. Ustavni sud je dana 13. prosinca 2000. usvojio ustavnu tužbu Banke podnositeljice zahtjeva i ukinuo je odluku Trgovačkog suda u Zagrebu od 11. siječnja 2000. (vidi stavak 34. ove presude) te odluku Visokog trgovačkog suda od 16. svibnja 2000. (vidi stavak 38. ove presude). Prema ocjeni Ustavnog suda došlo je do povrede ustavnog prava Banke podnositeljice zahtjeva na žalbu, pravično suđenje i jednakost pred zakonom, međutim ne i do povrede prava vlasništva. Predmet je po drugi puta vraćen Trgovačkom sudu u Zagrebu na ponovni postupak.

3. Nastavak ovrhe: treći pokušaj

(a) Postupci koji su prethodili donošenju odluke od 3. listopada 2003. i naknadnim pravnim lijekovima

42. U ponovljenom postupku, Trgovački sud u Zagrebu je 10. srpnja 2003. donio zaključak kojim je pozvao stranke na pismeno očitovanje. Zaključkom od 1. rujna 2003. sud je dostavio Banci podnositeljici zahtjeva podnesak trgovačkog društva Retag d.o.o. od 23. srpnja 2003. i poziv za ročište zakazano za dan 23. rujna 2003. Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je kako dostava citiranog podneska i poziva za ročište nije bila uredno izvršena radi čega niti jedan od njezina dva punomoćnika u postupku (prvavnik društva niti odvjetnik) nisu nazočili ročištu.

43. Ročište je ipak održano u odsutnosti tužene Banke. Raspravni sudac u zapisniku o glavnoj raspravi konstatirao je kako spisu ne prileži dostavnica punomoćniku tužene Banke, pravniku I.T. dok je pismeno upućeno drugom punomoćniku Banke, odvjetniku D.J. vraćeno s naznakom "izvan ureda". Sudac je također konstatirao u zapisnik da je dan prije održavanja ročišta telefonski kontaktirao odvjetnički ured D.J.-a kojom je prilikom jednom od zaposlenika ostavio poruku da je ročište zakazano za idući dan.

44. Dana 3. listopada 2003. Trgovački sud je donio odluku, čiji mjerodavni dio glasi kako slijedi:

"III. Na temelju pravomoćnog rješenja ovog suda. ... od 26. siječnja 1996.... nalaže se Hrvatskoj narodnoj banci da izvrši obračun tražbine ovrhovoditelja u iznosu od 1.100,00 kn sa kamatom kako slijedi:

- za razdoblje od 15. rujna 1986. do 6. listopada 1989. kamatu po stopi koja s u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge oročene bez utvrđene namjene preko godinu dana, temeljem odredbe čl. 277. st. 1. Zakona o obveznim odnosima;

IV. Prilikom obračuna kamata Hrvatska narodna banka dužna je od obračunatog iznosa na dan 12. veljače 1996. odbiti iznos od 5.416.078,00 kn ...

V. Ostatak iznosa Hrvatska narodna banka dužna je bez odlaganja zaplijeniti sa računa ovršenika br. [...], kod HNB te isplatiti na račun ovrhovoditelja br. [...], kod Karlovačke banke d.d., i o tome obavijestiti sud."

45. Prilikom donošenja predmetne odluke sud je cijenio navode ovrhovoditelja iz podneska od 25. srpnja 2003. kao i navode Banke podnositeljice zahtjeva iz podneska od 26. rujna 2003. Sud je naglasio da pitanje koja će se kamatna stopa u konkretnom slučaju primjenjivati predstavlja pravno pitanje, a ne pitanje tehničke prirode. Sud je zaključio da se osnivački sporazum u predmetnoj pravnoj stvari ne može smatrati trgovačkim ugovorom iz kojeg razloga nema mjesta primjeni "revalorizacijske stope" (vidi stavke 26.-29. ove presude), jer se revalorizacijska kamata može potencijalno primijeniti isključivo na potraživanja koja proizlaze iz trgovačkih ugovora. Međutim, sud nije naznačio koja će se točno kamatna stopa primjenjivati, već je samo naveo "kamata po stopi koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge oročene bez utvrđene namjene preko godinu dana". Sud također nije specificirao

koja se metoda obračuna kamate ima primijeniti (proporcionalna ili konformna). Ipak, sud je naveo da se za razdoblje od 15. rujna 1986. do 6. listopada 1989. zakonska zatezna kamata sukladno članku 277. (1) Zakona o obveznim odnosima iz 1978. koji je bio na snazi u to vrijeme (vidi stavak 126. ove presude), ima obračunati u skladu sa Samoupravnim sporazumom banaka o politici kamatnih stopa (vidi stavke 133.-137. ove presude).

46. Dana 14. listopada 2003. Banka podnositeljica zahtjeva uložila je žalbu protiv citirane odluke Viskom trgovačkom sudu, zahtijevajući ujedno i odgodu ovrhe. U prijedlogu za odgodu ovrhe, Banka podnositeljica zahtjeva istakla je prigovor prijeboja navodeći da se potraživanje Retag d.o.o. prema Banci ima prebiti s potraživanjem Banke prema Textil d.d. koje iznosi 14.921.617,82 kn uvećano za zakonske zatezne kamate tekuće od 1. ožujka 1993. Banka je isticala kako su trgovačkom društvu Textil import-eksport d.d. odobravani krediti u pozamašnim iznosima tijekom dugog niza godina, koje kredite Textil import-eksport d.d. nije bio u mogućnosti otplaćivati. Imajući u vidu činjenicu da je Textil import-eksport d.d. dana 15. ožujka 1994. pripojen trgovačkom društvu Turist trip d.o.o. te da je ugovorom o cesiji od 18. prosinca 1995. potraživanje prema Banci ustupljeno Texhol d.o.o. (kasnije preimenovanom u Retag d.o.o.), to proizlazi da Banka ima pravo zahtijevati prijeboj svojih potraživanja prema Textil import-eksport d.d. s potraživanjem koje društvo Retag d.o.o. ima prema Banci, sve sukladno odredbi članka 440. st. 2. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. koja propisuje da u slučaju cesije dužnik može istaknuti prigovor prijeboja potraživanja koje je nastalo do trenutka samog ustupanja kako prema primaocu potraživanja tako i prema ustupatelju potraživanja (vidi stavak 130. ove presude). Banka podnositeljica zahtjeva također je podnijela zahtjev za izuzeće sudaca R.S., Z.J. i L.Ć., kao i predsjednika Visokog trgovačkog suda, suca N.Š. S tim u svezi, Banka podnositeljica zahtjeva navela je kako su imenovani suci i ranije sudjelovali u postupku donošenja odluke u istoj pravnoj stvari te da je protiv istih podnijeto nekoliko kaznenih prijava povodom kojih još uvijek nije donijeta odluka. Imajući u vidu navedeno, Banka podnositeljica zahtjeva smatrala je kako postoje razlozi koji dovode u sumnju nepristranost imenovanih sudaca.

47. Retag d.o.o. također je uložio žalbu protiv prvostupanjske odluke od 3. listopada 2003. navodeći kako je sud u konkretnom slučaju morao uzeti u obzir ‘revalorizacijsku kamatu’ i primijeniti konformnu metodu obračuna kamate.

48. Dana 13. listopada 2003. Banka podnositeljica zahtjeva podnijela je, a potom dana 14. i 29. listopada 2003. dopunila, ustavnu tužbu protiv prvostupanjske odluke, tražeći istodobno odgodu ovrhe.

49. Dana 27. listopada 2003. Trgovački sud u Zagrebu odbio je zahtjev za odgodu ovrhe od 14. listopada 2003. (vidi stavak 46. ove presude). Istovremeno, sud je uputio Banku podnositeljicu zahtjeva da pokrene zasebnu parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, imajući u vidu da je u žalbi uloženoj istog dana Banka podnositeljica zahtjeva navela, između ostalog, da je ovrha temeljem osnovne presude nedopuštena obzirom je

potraživanje društva Retag d.o.o. prema Banci prestalo prijebojem s potraživanjem Banke prema Retag d.o.o. Banka podnositeljica zahtjeva pokrenula je parnicu radi proglašenja ovrhe nedopuštenom dana 11. studenog 2003. (vidi stavke 113.-116. ove presude). Mjerodavni dio odluke glasi:

“Ovaj prijedlog za odgodu ovrhe temelji se na tvrdnji ovršenika da je tražbina ovrhovoditelja prestala davanjem Izjave o prijeboju, što ne predstavlja opravdan razlog za donošenje rješenja o odgodu ovrhe.

Naime, sama tvrdnja ovršenika da ima prema ovrhovoditelju veću tražbinu ne predstavlja znatnu štetu, kako je to već utvrdila sudska praksa.

Osim činjenice da se tražbina ovrhovoditelja temelji na ovršnoj ispravi a ovršenik nema nikakvu odluku u svoju korist, sud prilikom odlučivanja ne smije zaboraviti niti to da je ovršenik ovakav prigovor mogao i morao istaknuti ranije, još tijekom parničnog postupka.

Prema mišljenju ovog suda nitko ne može imati koristi od očite zlouporabe procesnih ovlaštenja tijekom postupka te prijedlog za odgodu ovrhe treba odbiti.”

50. Dana 8. prosinca 2003. predsjednica Trgovačkog suda donijela je rješenje kojim se odbacuje kao nedopušten zahtjev Banke za izuzeće sudaca N.Š., R.S., Z.J. i L.Ć. od 14. listopada 2003. (vidi stavak 46. ove presude). Predsjednica suda pozvala se na odredbu članka 73. Zakona o parničnom postupku (koja propisuje da će se svaki naknadni zahtjev za izuzeće suca o čijem se izuzeću već raspravljalo u istom postupku odbaciti kao nedopušten, vidi stavak 145. ove presude) kao i na činjenicu da je ranije u istom postupku, Vrhovni sud odlukom od 19. travnja 2000. odbacio zahtjev za izuzeće suca N.Š., odnosno Visoki trgovački sud odlukom od 2. svibnja 2000. odbacio zahtjev za izuzeće sudaca R.S., Z.J. i L.Ć (vidi stavak 35. ove presude).

51. Dana 6. travnja 2004. Visoki trgovački sud, zasjedajući u vijeću u sastavu sudaca Z.M., R.S. i K.M., odbio je žalbe stranaka potvrđujući presudu prvostupanjskog suda od 3. listopada 2003. Također je odbio žalbu Banke podnositeljice zahtjeva protiv odluke prvostupanjskog suda od 27. listopada 2003. kojom je odbijen prijedlog za odgodu ovrhe. Sud je u obrazloženju presude naveo:

“Kao razlog za odgodu ovrhe, dužnik navodi činjenicu da će uložiti žalbu. Međutim iz žalbe nisu vidljivi nikakvi razlozi koji bi bili valjani za odgodu ovrhe...

Glede navoda žalbe o nedostatku aktivne legitimacije [ovršnik] vjerovnika, ovaj sud nalazi da je vjerovnik [Retag] legitimiran na temelju Ugovora o cesiji [od 18. prosinca 1995.] , dok se suprotno ne dokaže pravomoćnom sudskom odlukom. ... spisu prileži pismeni Ugovor o cesiji na kojem je potpis ugovorenih stranaka, a koji je ovjerio javni bilježnik i ta je isprava zakonom ovjerena isprava u smislu odredbe članka 22. Zakona izvršnom postupku, koja daje cesionaru ovlaštenje za vođenje izvršnog postupka. Izvršni postupak je strogo formalan, pa ovaj sud priklanja punu vjeru ovjerenjima javnobilježničkoj ispravi ...

Pri tome valja istaći da je u pravu prvostupanjski sud kada tvrdi da je ovršenik primio od strane prednika ovrhovoditelja iznos koji je predstavljao protuvrijednost iznosa cca 56 milijuna DEM, koristio ga od 1986. do danas i ne želi isti vratiti usprkos pravomoćnim sudskim odlukama. Dalje, ovršenik tvrdi da je isplatom iznosa

od 5.416.078,00 kn što predstavlja cca 3% vrijednosti glavnice na dan dospijeća dug u cijelosti vraćen.

Tijekom ovog ovršnog postupka doneseno je 7 prvostupajskih rješenja kojima se odgađa provođenje ovrhe u ovom predmetu, te 11 rješenja povodom zahtjeva za izuzeće pojedinih sudaca trgovačkog suda, ovog Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske i Vrhovnog suda.

U spisu postoji 6 odluka Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske, 2 odluke Vrhovnog suda, 2 odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske, a da se iste odluke ne odnose na zahtjeve za izuzeće. Uz sve to ovrhovoditelj nije uspio naplatiti svoju pravomoćno utvrđenu tražbinu.

Iz svega navedenoga, žalba ovršenika ukazuje se kao neosnovana, pa je istu valjalo odbiti i riješiti kao u izreci...”

52. Protiv citirane odluke, Banka podnositeljica zahtjeva je dana 2. lipnja 2004. podnijela ustavnu tužbu, pozivajući se na navodnu povredu Ustavom zajamčenog prava na žalbu, prava na pravično suđenje i jednakost pred zakonom.

53. Pored toga, dana 14. lipnja 2004. Državno odvjetništvo podnijelo je zahtjev za zaštitu zakonitosti protiv citirane odluke.

54. Dana 4. listopada 2004. Trgovački sud proglasio je zahtjev za zaštitu zakonitosti Državnog odvjetništva nedopuštenim, navodeći da taj izvanredni pravni lijek više nije predviđen mjerodavnim zakonskim odredbama. Dana 18. siječnja 2005. Visoki trgovački sud odbacio je žalbu Državnog odvjetništva i potvrdio presudu prvostupajskog suda.

55. Dana 7. srpnja 2005. Ustavni sud odbacio je ustavnu tužbu Banke podnositeljice zahtjeva kao nedopuštenu, nalazeći da odluka kojoj se prigovara nije povezana s meritumu stvari.

(b) Postupci koji su prethodili naputku od 28. listopada 2003. i naknadnim prvim lijekovima

56. U međuvremenu, dana 14. listopada 2003. Hrvatska narodna banka uputila je Trgovačkom sudu dopis kojim ga izvješćuje kako nije u mogućnosti obračunati zakonsku zateznu kamatu sukladno odluci tog suda od 3. listopada 2003. (vidi stavke 44.-45. ove presude), obzirom da ne raspolaže potrebnim podacima o visini kamatnih stopa na oročene štedne uloge niti joj je dostupan tekst Samoupravnog sporazuma banaka o politici kamatnih stopa na koji se u odluci poziva sud. Međutim, HNB je zatražila od nekolicine banaka dostavu podataka te je izvijestila sud da će nastaviti s izvršenjem odluke čim zaprimi potrebne podatke. Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je kako nikada nije zaprimila taj dopis HNB-a.

57. Dana 16. i 20. listopada 2003. društvo Retag d.o.o. uputilo je podnesak Trgovačkom sudu kojim se urgira provedba ovrhe i izvješćuje sud kako Hrvatska narodna banka još uvijek nije izvršila zapljenu dosuđenog iznos sa žiro računa Banke podnositeljice zahtjeva.

58. Točno neutvrđenog dana u listopadu 2003. sudac Trgovačkog suda koji je vodio postupak uputio je zaključak ZAP-u (koji je u međuvremenu preimenovan u Financijsku agenciju “FINA”) kojim ga izvještava o

nemogućnosti Hrvatske narodne banke da izvrši obračun zakonskih zateznih kamata zbog nedostatka potrebnih podataka vezanih uz kamatne stope na oročene štedne uloge. Sud je zatražio od FINA-e dostavu tih podataka i obračun zakonskih zateznih kamata u skladu s odlukom Trgovačkog suda od 3. listopada 2003.

59. Dana 27. listopada 2003. FINA je izvršila obračun i dostavila ga Trgovačkom sudu. Iz obračuna je proizlazilo kako je zakonska kamata za razdoblje od 10. kolovoza 1986. do 31. prosinca 1987. obračunata primjenom proporcionalne metode, dok je za razdoblje od 1. siječnja 1988. do 27. listopada 2003. kamata obračunata konformnom metodom. Zatezna kamata je ukupno obračunata u iznosu od 165.167.676,75 kn.

60. Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je kako joj zaključak Trgovačkog suda kao ni obračun kamate od strane FINA-a nikad nisu dostavljeni.

61. Dana 28. listopada 2003. Trgovački sud dostavio je zaključak Hrvatskoj narodnoj banci da prenese, sukladno obračunu FINA-e, iznos od 165.167.676,75 kn s žiro računa Banke na žiro račun Retag d.o.o. Zaključak upućen Hrvatskoj narodnoj banci dostavljen je na znanje Banci 24. studenog 2003.

62. Dana 22. prosinca 2003. Hrvatska narodna banka izvršila je prijenos iznosa od 168.618.419,60 kn sukladno zaključku suda (razlika iznosa naznačenog u zaključku od 28. listopada 2003. i iznosa koji je ustegnut 22. prosinca 2003. odgovara visini zakonskih zateznih kamata obračunatih za period od dana donošenja zaključka do dana prijenosa sredstava).

63. Dana 2. prosinca 2003. Banka podnositeljica zahtjeva uložila je žalbu Visokom trgovačkom sudu protiv zaključka Trgovačkog suda upućenog HNB-u od 28. listopada 2003., iako protiv takve odluke suda nije bilo predviđeno pravo ulaganja žalbe sukladno hrvatskom pravu (vidi članak 8. st. 7. Zakona o izvršnom postupku iz 1978. u stavku 146. ove presude). Čini se kako formalna odluka (kojom se žalba odbacuje kao nedopuštena) s tim u svezi nikada nije donijeta. Istovremeno, Banka je predložila odgodu ovrhe i podnijela zahtjev za izuzeće sudaca N.Š., R.S., Z.J. i L.Ć.

64. Dana 24. studenog 2003. Banka podnositeljica zahtjeva također je podnijela, a dana 2. i 18. prosinca 2003. dopunila, ustavnu tužbu protiv zaključka, tražeći u isto vrijeme da njegova provedba bude odgođena. Dana 14. travnja 2004. Ustavni sud odbacio je ustavnu tužbu kao nedopuštenu, smatrajući da pobijana odluka nije povezana s meritumom stvari.

65. Dana 28. kolovoza 2008. Trgovački sud u Zagrebu donio je rješenje o obustavi ovršnog postupka, obzirom je ovrha dovršena i ovrhovoditelj Retag d.o.o. je dana 12. prosinca 2007. prestao postojati kao pravna osoba (vidi stavak 87. ove presude).

66. Ispitujući žalbu "stečajne mase Retag d.o.o." (vidi stavke 87. i 155.-156. ove presude), dana 14. listopada 2008. Visoki trgovački sud ukinuo je prvostupanjsku odluku te naložio nižim sudovima da odrede prekid ovršnog

postupka sukladno članku 212. st. 4. Zakona o parničnom postupku (vidi stavak 145. ove presude).

(c) Izjave suca N.Š. u medijima

67. U međuvremenu, dana 6. studenog 2003. objavljen je intervju s N.Š., sucem Visokog trgovačkog suda i njegovim predsjednikom u razdoblju od 6. ožujka 1995. do 6. ožujka 2002., u dnevnim novinama *Novi list* u kojem je isti iznio nekoliko komentara koji su, po mišljenju Banke podnositeljice zahtjeva, bili ishitreni i neprijateljski. Članak pored kojeg je objavljenja slika suca N.Š. objavljen je pod naslovom '[N.Š.]: ZABA mora platiti najmanje 28 milijuna eura ovrhe', te u relevantnom dijelu glasi:

“Glavnica od 56 milijuna njemačkih maraka (28 milijuna eura) je nepobitna – pitanje je samo kako računati kamate”, izričit je bivši predsjednik, a sada sudac Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske [N.Š.], protiv kojeg je Zagrebačka banka još 2001. godine podigla kaznenu prijavu u kojoj nastoji dokazati da je isti zlorabio položaj suca u predmetu koji bi banku, zbog enormnih zateznih kamata koje su se nagomilale tijekom 11 godina parnice, mogao baciti na koljena.

...

[N.Š.], međutim, naglašava da je banka sve to mogla preduhitriti da je reagirala na vrijeme: ‘Ovrha je dosuđena već tri puta - svaki put stvari se namjerno zamagljuju, pogrešnim iznosima glavnice i kamate. Koliko je meni poznato, [prvostupanjski sudac] zadnji je put dosudio ovrhu od 187 milijuna kuna, dok je Fina izračunala višestruko veći iznos zbog primjene tzv. konformne metode obračuna kamate. I sama banka svojim dužnicima kamate obračunava na isti način protiv kojeg se buni. Niti poznajem, niti sam vidio, a kamoli da sam povezan s ljudima iz Textila. Osobno sam podnio prijavu protiv ‘nepoznate osobe’ u Zabi. Da su tvrdnje u kaznenoj prijavi točne, vjerujte da bi Državno odvjetništvo protiv mene već odavno poduzelo korake’, uvjerava Š”

68. Dana 24. ožujka 2006. sudac N.Š. sudjelovao je u televizijskoj emisiji ‘Kontraplan’ emitiranoj na Hrvatskoj televiziji. Nastavno se izlaže mjerodavni dio razgovora:

“Narator: Banke su veća mafija od malih i velikih kriminalnih organizacija, rekao je N.Š., sudac i donedavni predsjednik Visokog trgovačkog suda, koji nije dobio novi mandat na tu funkciju. Kao i banke, N.Š. je također prozvao Državno odvjetništvo, suce Vrhovnog suda i političare. On je optužio J.C. da pogoduje svom sinu I.C., koji je, nakon što je zastupao Zagrebačku banku banku kao odvjetnik, postao predsjednik Vrhovnog suda. On je optužio S.L.-a za vršenje pritiska na sud zajedno s bankama, i B.G.-a koji iskidao presudu Trgovačkog suda. Osim toga, N.Š. sumnja da Glavni državni odvjetnik M.B. drži suce u poslušnosti na način da im brani da se bave brojnim kaznenim prijavama koje su protiv njega podnesene.

D.M. (urednik): N.Š.-ov izravni napad na stupove hrvatskog bankarstva, kao i pravosudnog i političkog sustava, podigao je nekoliko važnih pitanja. Treba li se vjerovati njegovoj tezi da je hrvatsko gospodarstvo talac korumpiranih lobija? Jesu odgovori gore optuženih uvjerljivi i koje institucije u Hrvatskoj će to ocijeniti? Jesu li N.Š.-ove optužbe potvrda eurokratima da Hrvatska zaista ima korumpirano pravosuđe? Je li to sve igrokaz nedodirljivih, u kojem nitko ne može biti suočen s posljedicama? Večerašnji gost 'Kontraplana' je: Sudac N.Š., iz svog ureda na Visokom trgovačkom sudu. Dobra večer, gospodine Š.

...

D.M.: Veći dio javnosti doživljavao je izjave i optužbe N.Š.-a osvetom jer nije iznova izabran za predsjednika Visokog trgovačkog suda. Jedan od onih navedenih, bivši predsjednik Ustavnog suda, kojeg je N.Š. optužio za favoriziranje jedne stranke u slučaju Zagrebačke banke protiv Retag d.o.o., s nama dijeli svoje mišljenje.

J.C. (bivši Predsjednik Ustavnog suda): Sve što je rečeno o Zagrebačkoj banci su potpune neistine. Ja sam imao pravilo, a to je također bilo i pravilo na Ustavnom sudu, izuzeti sebe ili ostale suce iz svakog predmeta u kojem se rođak ili netko drugi [povezan s nama] pojavljuje u nekoj ulozi, kao na primjer u ulozi odvjetnika. Na primjer, moj sin je također bio i sudac Vrhovnog suda. Odluke Vrhovnog suda također su dolazile na naš sud i mi smo se uvijek izuzeli od sudjelovanja u odlučivanju u tim slučajevima. Bez uvrede, ali mislim da su optužbe čisto smeće koje mogu jedino izazvati gađenje. One predstavljaju samo vapaj očajnog čovjeka koji u nečemu nije uspio, primjerice, u ovom slučaju postati predsjednik Visokog trgovačkog suda, i onoga tko misli da može pomrsiti ljude i uključiti ih među one s kojima je vjerojatno radio.

D.M.: . G. Š., zašto svi ili većina ljudi, pogotovo onih koji su ovdje pozvani, doživljavaju Vaše postupke, odnosno optužbe, kao čin očajnog čovjeka koji je izgubio sve šanse za dobivanje boljeg položaja u sudstvo?

N.Š. (sudac Visokog trgovačkog suda): Dakle, ja na to ne bih gledao na taj način.

D.M.: Razumijem.

N.Š.: Na samom početku kazao bih da sam ovom problemu pokušao razgovarati dok sam još bio predsjednik Visokog trgovačkog suda, ...

...

D.M.: Oprostite što ste rekli? Zar ste pokušali skrenuti pozornost tim javnim nastupima?

N.Š.: Pokušao sam skrenuti pozornost na činjenicu, što je čitavo vrijeme bila moja poanta, da ne postoji nezavisno sudstvo, da izvršna vlast ima snažan utjecaj na sudstvo; različiti lobiji utjecali su na rad sudova. To je bilo prilično očito. Pisao sam o tome i danas.

...

D.M.: ... Vratio bi se na slučaj, zbog kojeg se često napadalo g. N.Š., a to je slučaj Retag d.o.o. protiv Zagrebačke banke i ovrhe od 169.000.000,00 kn. U sutrašnjem izdanju *Večernjeg lista*, u odnosu na Vas g. N.Š., bit će objavljen članak u kojem se tvrdi da su otac i sin [J. i I.] C. spasili Zagrebačku banku u samo jedan dan od ovrhe koju je trebao provesti Retag d.o.o. Navodno, ovrha je trebala biti provedena 23. svibnja 2000... Zašto ste smatrali ovaj slučaj interesantnim? Da li je taj slučaj možda bio primjer efikasnosti pravosuđa i izvrsne odvjetničke vještine?

N.Š.: Pa dobar zastupnik također je važan čimbenik, ali problem je činjenica da je Zagrebačka banka izgubila taj slučaj. Izgubila ga je na svim razinama, a ne samo na Visokom trgovačkom sudu, već i na Vrhovnom sudu. Stoga, je morala postupiti i platiti po presudi. Međutim, direktor Zagrebačke banke] g. P.L. i Zagrebačka banka to nisu željeli učiniti. Ovršni postupak je započet i trajao je jedanaest godina, što je bio primjer najduže ovrha u našoj povijesti. Istodobno, Zagrebačka banka nije željela postupiti po sudskoj odluci te je na različite načina pokušala izbjeći isplatu po presudu, što je njezino zakonsko pravo, ali ...

...

N.Š.: ... Vidite, Zagrebačka banka, je primjerice, svojim štedišama, dužnicima, kupcima, obračunavala kamate koji je odbijala platiti svom vjerovniku. Dakle, ovdje je riječ o dvije vrste kriterija [tj. dvostrukim standardima]. Jedna pravila vrijede kad

sam ja vjerovnik, a druga kad je vjerovnik netko drugi. S tim u svezi, želio bih još nešto napomenuti

D.M.: Naravno.

N.Š.: Osim toga, kroz fiducije i ostale instrumente osiguranja za dug u iznosu od 100,00 kuna, primjerice, Zagrebačka banka je plijenila nekretnine, čija je vrijednost bila znatno veća od tog iznosa. Dakle, ne možemo sada reći da je bila nepogrešiva i da nije uzela značajan dio BDP-a na taj način.

...

N.Š.: Prije svega, ... želio bih reći da nikada nisam sudjelovao u funkciji suca u ovom slučaju – tako da me možete shvatiti. Bio sam samo predsjednik suda, a oni su me napali. Zagrebačka banka me napala prema zapovjednoj odgovornosti, valjda, jer sam, kako oni vjeruju, utjecao na sud.

D.M.: Ali, g. N.Š., moram Vas prekinuti, u sutrašnjem izdanju *Večernjeg lista* napadate odnos između J. i I.C., iako, primjerice, J.C. više nije bio na Ustavnom sudu u vrijeme kada je u jednom danu odgođena ovrha po odluci tog suda. On je već tada bio u mirovini. Dakle, i Vi također, morate prihvatite određene kriterije. Kao predsjednik suda vjerojatno ste mogli utjecati na takve stvari?

N.Š.: Pa, mogao sam u nekoj mjeri. Primjerice, kao predsjednik sam mogao razgovarati sa sucem da nešto ubrza odnosno ne ubrza. Morate znati da je cijeli sustav trgovačkih sudova složen, da postoji, vi to sami znate, velik broj sudova. Čak i ni ja ne mogu sve znati. Dakle, ja nisam znao ili niti sam mogao znati što se događa na određenom sudu. Dakle, kada je o tome riječ, do mene su došle neke informacije na koje nisam mogao utjecati. Kada je riječ o odnosu između Zagrebačke banke i sudova, primjerice, najbolji primjer je činjenica da je Zagrebačka banka uspjela u 85% svojih slučajeva...

...

D.M.: U redu. G. N.Š., vratimo se na slučaj Retag. Često su Vas prozivali zbog odnosa s B.P.-om, čovjekom koji je bio povezan s tzv. 'velikom zločinačkom organizacijom'. Kakav je Vaš odnos s njim? Da li isti ima veze s činjenicom da ste odobrili ovrhu u iznosu od 169 milijuna kuna u korist Retaga?

N.Š.: Pa, ja sam stalno bio napadnut. Navodno, imam veze s B.P., H.P., ... Ja sam radio kao sudac trideset godina. Znači trideset godina sam radio u tom komercijalnom sektoru pravosuđa. Znam mnogo ljudi. Tako znam i B.P.-a i H. P.-a. Znam također direktora Zagrebačke banke P.L.-a, direktora Privredne banke B.P. i mnoge druge. Dakle, te su insinuacije korištene samo da bi se izvršio pritisak na sudu, tako da sud ne donese presudu u korist, odnosno protiv Zagrebačke banke ...

...

D.M.: U redu... još jedno pitanje. U sutrašnjem izdanju *Večernjeg lista* navodi se, g. N.Š., da ste rekli kako je istina, možete to kasnije poricati, da znate B.P.-a, o kojem smo razgovarali, kao nećaka jednog od sudaca Visokog trgovačkog suda. Je li to točno?

N.Š.: Koga to pitate?

D.M.: Vas, g. N.Š. Znači, da li je točno da B.P.-a poznajete kao nećaka jednog od sudaca Visokog trgovačkog suda?

N.Š.: Da, znam ...

D.M.: Kako se zove taj sudac?

N.Š.: Sudac M., K.M.

D.M.: Da li je on ikada sudjelovao u donošenju odluka u ovim sudskim postupcima?

N.Š.: Nikada. Koliko je meni poznato nije sudjelovao niti u jednom od tih postupaka.”

D. Stečajni postupak nad trgovačkim društvom Retag d.o.o.

69. U međuvremenu je Trgovački sud u Karlovcu dana 21. lipnja 2000. donio rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad trgovačkim društvom Retag d.o.o. Citiranim rješenjem sud je imenovao stečajnog upravitelja i pozvao vjerovnike trgovačkog društva Retag d.o.o. da u roku od dvadeset dana od isteka osmog dana od dana objave oglasa o otvaranju stečajnog postupka u Narodnim novinama prijave svoje tražbine stečajnom upravitelju. Oglas o otvaranju stečajnog postupka objavljen je u Narodnim novinama dana 7. srpnja 2000.

70. Dana 21. srpnja 2000. Banka podnositeljica zahtjeva je kao stečajni vjerovnik prijavila stečajnom upravitelju svoju tražbinu prema trgovačkom društvu Retag d.o.o. u ukupnom iznosu od 11.422.437,08 kn kao tražbinu višeg isplatnog reda, a koja tražbina odgovara iznosu od 5.416.078,56 kn koji je 12. veljače 1996. ustegnut u ovršnom postupku uvećan za zakonske kamate koje su dospjele do trenutka otvaranja stečajnog postupka (6.006.348,52 kn).

71. Na ispitnom ročištu održanom dana 30. studenog 2001. stečajni upravitelj osporio je tražbinu Banke podnositeljice zahtjeva. Sud je stoga uputio Banku podnositeljicu zahtjeva da pokrene parnični postupak radi utvrđivanja osnovanosti predmetne tražbine, a što je Bana i učinila 4. svibnja 1998. (vidi stavke 19. i 88.-94. ove presude).

72. Dana 22. veljače 2004. stečajni upravitelj sastavio je završni diobni popis.

73. Dana 12. ožujka 2004. stečajni sudac donio je odluku da je suglasan sa završnom diobom i zakazao je završno ročište za dan 15. travnja 2004. Odluka je objavljena u Narodnim novinama dana 27. ožujka 2004.

74. Dana 15. travnja 2004. stečajni je sud održao završno ročište radi raspravljanja o završnom diobnom popisu. Banka podnositeljica zahtjeva uložila je prigovor na završni popis, navodeći da je stečajna masa neosnovano obogaćena za iznos koji je ustegnut u ovršnom postupku dana 22. prosinca 2003. te da se s tim u svezi vodi više postupaka radi proglašenja ovrhe nedopuštenom. Stečajni sudac odbacio je prigovor Banke podnositeljice zahtjeva. Međutim, Visoki trgovački sud je ukinuo pobijanu odluku i predmet vratio na ponovno suđenje.

75. U ponovljenom postupku, stečajni sudac Trgovačkog suda u Karlovcu je dana 13. rujna 2004. donio rješenje kojim se pozivaju vjerovnici trgovačkog društva Retag d.o.o. prijaviti svoje tražbine nižeg isplatnog reda stečajnom upravitelju u roku od petnaest dana od objave odluke u Narodnim novinama. Rješenje je objavljeno u Narodnim novinama dana 24. rujna 2004.

76. Dana 19. rujna 2004. jedini član trgovačkog društva Retag d.o.o (koji je ujedno bio i jedini član trgovačkog društva Turist Trip d.o.o. te većinski dioničar trgovačkog društva Textil d.d.), g. A.K., je umro.

77. Na ispitnom ročištu koje je održano dana 29. listopada 2004. radi ispitivanja tražbina nižeg isplatnog reda, Banka podnositeljica zahtjeva, kao stečajni vjerovnik, prijavila je dvije tražbine nižeg isplatnog reda prema Retag d.o.o.: (1) tražbinu od 8.156.264,47 kn koja predstavlja iznos koji je na ime zakonskih zateznih kamata ustegnut u ovršnom postupku dana 12. veljače 1996., a koje su zakonske zatezne kamate dospjele na iznos glavnice od 11.422.427,08 kn od dana otvaranja stečajnog postupka do dana ispitnog ročišta (29. listopada 2004.) i (2) tražbinu u iznosu od 610.610,00 kn koju čine troškovi zastupanja po odvjetniku.

78. Rješenjem od 23. studenog 2004. stečajni sudac dao je suglasnost za završnu diobu prema završnom diobnom popisu koji je dana 22. studenog 2004. sastavio stečajni upravitelj i zakazao je završno ročište za dan 23. prosinca 2004. Rješenje je objavljeno u Narodnim novinama dana 1. prosinca 2004.

79. Dana 22. prosinca 2004. Banka podnositeljica zahtjeva izvijestila je stečajnog upravitelja i stečajnog suca da je toga dana Trgovačkom sudu u Karlovcu podnijela tužbu radi stjecanja bez osnova protiv trgovačkog društva Retag d.o.o. u stečaju zahtijevajući povrat iznosa od 168.618.419,60 kn (vidi stavak 106. ove presude) koji je iznos prije godinu u ovršnom postupku ustegnut s računa Banke i prenesen na žiro-račun društva Retag d.o.o.

80. Dana 23. prosinca 2004. Banka podnositeljica zahtjeva prigovorila je završnom diobnom popisu. Banka podnositeljica zahtjeva navela je da protiv stečajnog dužnika ima potraživanje u iznosu od 168.618.419,60 kn koji je iznos stečen bez osnove te da je s tim u svezi protiv stečajnog dužnika pokrenula parnični postupak radi stjecanja bez osnove. Obzirom je citirani iznos ovršen dana 22. prosinca 2003., dakle nakon što je dana 21. lipnja 2000. otvoren stečajni postupak nad trgovačkim društvom Retag d.o.o., Banka podnositeljica zahtjeva postala je stoga vjerovnik stečajne mase. Prema Stečajnom zakonu vjerovnici stečajne mase imaju prvenstvo namirenja u odnosu na stečajne vjerovnike koji u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka imaju koju imovinsko-pravnu tražbinu prema stečajnom dužniku. Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je da je njezina tražbina osnovana iz razloga što su ovršni postupak kao i samo ustezanje spornog iznosa temeljeni na nepostojećem ugovoru o ustupu potraživanja (cesiji) zaključenom dana 18. prosinca 1995. između Textil import-eksport d.d. i Texhol d.o.o., a čija se ništavost utvrđivala u zasebnoj parnici. S tim u svezi, Banka podnositeljica podnositelj zahtjeva je tvrdila da je stečajni upravitelj dužan iz stečajne mase izdvojiti sredstva potrebna za pokriće njezine tražbine sukladno odredbi člana 87.a Stečajnog zakona (vidi stavak 155. ove presude) i deponirati ih na poseban račun do okončanja parničnog postupka radi stjecanja bez osnove koji je Banka pokrenula 22. prosinca 2004., a za koji se moglo očekivati da će biti okončan u korist Banke.

Budući da stečajni upravitelj to nije učinio (a obzirom je od strane Banke obaviješten o pokretanju postupka radi stjecanja bez osnove mjesec dana nakon što je sastavio završni diobni popis, nije niti mogao to učiniti), to je Banka predložila stečajnom sucu da ukine do tada provedene radnje, da poduzme mjere radi zaštite interesa Banke kao vjerovnika stečajne mase te da zakaže novo završno ročište.

81. Dana 23. prosinca 2004. stečajni sudac Trgovačkog suda u Karlovcu odbacio je prigovor Banke protiv završnog diobnog popisa. Mjerodavni dio predmetne odluke glasi:

“Na završnom ročištu dana 23. prosinca 2004. godine prigovor na završni popis stavio je vjerovnik Zagrebačka banka d.d.

U prigovoru se navodi da završni popis nije ispitan, da završni popis ne uzima u obzir ostale obveze stečajne mase koje imaju prednost pred isplatama stečajnim vjerovnicima. Naročito ne uzima u obzir tražbinu vjerovnika stečajne mase Zagrebačke banke d.d., na povrat stečenog bez osnove u iznosu od 168.618.419,60 kn koji je iznos naplaćen u izvršnom postupku I-40/96 pred Trgovačkim sudom u Zagrebu 22. prosinca 2003. godine. Nadalje, da odluka ovršnog suda u korist stečajnog dužnika nije pravomoćna, da je vjerovnik Zagrebačka banka d.d. pokrenula pred ovim sudom parnični postupak koji se vodi pod poslovnim brojem P-270/03 radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, da je Trgovački sud u Zagrebu, svojom odlukom poslovni broj P-4885/03 od 13. travnja 2004., usvojio prijedlog za ponavljanje postupka Zagrebačke banke d.d., da je vjerovnik stečajne mase Zagrebačka banka d.d. pokrenula postupak pred Trgovačkim sudom u Karlovcu koji se vodi pod poslovnim brojem P-91/04 protiv stečajnog dužnika tvrdeći da je isprava koja je služila kao dodatna ovršna isprava nije pravno valjana te da je došlo do neosnovanog obogaćenja. Nadalje, pravomoćna odluka Kv-208/04-2 od 22. ožujka 2004. Općinski sud u Zagrebu izdao je privremenu mjeru kojom se zabranjuje raspolaganje gore navedenim iznosom okrivljenom A.K., kajo jedinom članu društva Regat d.o.o.

...

Nepravomoćnom odlukom poslovni broj P-4885/03 od 13. travnja 2004., Trgovački sud u Zagrebu usvojio je prijedlog za ponavljanje postupka u ovom predmetu, ukinuo je odluku tog suda poslovni broj P-15652/92 od 7 lipanja 1995. i odluku Visokog trgovačkog suda poslovni broj Pž-3060/95 od 31. listopada 1995., te odbacio tužbu kao nedopuštenu.

Stečajni vjerovnik Zagrebačka banka je dana 23. ožujka 2004. godine podnio tužbu pred ovim sudom pod poslovnim brojem P-91/04 u kojoj tvrdi da je došlo do neosnovanog obogaćenja stečajne mase, te to predstavlja ostalu obvezu stečajne mase i da se zbog toga tužitelju ima isplatiti iznos od 168.618.419,60 kn. Takva tužba je rješenjem ovog suda poslovni broj P-91/07-7 od 02. travnja 2004. odbačena, te je rješenjem Visokog trgovačkog suda posl. br. Pž-5621/04 takvo rješenje i potvrđeno, te je odluka postala pravomoćna.

U postupku pred ovim sudom, poslovni broj P-270/03, prijedlog tužitelja kojim je zatražio da se nastavak ovrhe po rješenju Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj I-40/96 od 3. listopada 2003 ... proglašeni nedopuštenim, odbijen je odlukom ovog suda od 24. veljače 2004. kao neosnovan.

Na račun stečajnog dužnika je dana 22. prosinca 2003. temeljem pravomoćnog rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu broj I-40/96 od 26. siječnja 1996. godine i pravomoćnog rješenja o nastavku ovršnog postupka od 3. listopada 2003. prenijet iznos od 168.618.479,60 kn. Rješenje o izvršenju je potvrđeno odlukom Visokog trgovačkog suda RH broj Pž-438/96 od 12. ožujka 1996., a rješenje o nastavku ovrhe

potvrđeno je odlukom Visokog trgovačkog suda RH broj PŽ-348/04-3 i niti jednom kasnijom pravomoćnom odlukom navedena rješenja nisu ukinuta niti preinačena. ...

Slijedom toga, ovaj stečajni sud ne može kao osnovanu prihvatiti tvrdnju stečajnog vjerovnika Zagrebačka banka d.d. da je došlo do neosnovanog obogaćenja stečajne mase, pa da u smislu čl. 87. st.1. točka 4. Stečajnog zakona postoji ostala obveza stečajne mase u iznosu od 168.618.419,60 kn, jer je do prijenosa sredstava u stečajnu masu došlo temeljem pravomoćnog rješenja o izvršenju. Pored toga odlukom Visokog trgovačkog suda potvrđeno je i prvostupanjsko rješenje od 3. listopada 2003. godine Trgovačkog suda u Zagrebu o nastavku ovrhe.

Prema tome osnov za stjecanje postoji u pravomoćnim sudskim odlukama kako je to opisano in a ime ostalih obveza stečajne mase nije bilo potrebno izdvajati sredstva, jer se u smislu čl. 87a. Stečajnog zakona sredstva izdvajaju za pokriće onih takvih obveza za koje se osnovano može pretpostaviti da bi ih trebalo namiriti u budućnosti.

Kako se u ovom slučaju ne može osnovano pretpostaviti da bi na temelju neosnovanog obogaćenja stečajne mase postojala ostala obveza stečajne mase, to stečajni upravitelj nije niti izdvojio u završnom popisu iznos od 168.618.419,60 kn, pa je prigovor stečajnog vjerovnika Zagrebačka banka d.d. na završni popis odbijen kao neosnovan.”

82. Dana 23. ožujka 2005. Visoki trgovački sud odbio je žalbu Banke podnositeljice zahtjeva i potvrdio je odluku suda prvog stupnja. U mjerodavnom dijelu predmetne odluke navodi se:

“Stečajni sudac [u prvostupanjskom postupku] je prilikom ocjenjivanja navoda iz prigovora [podnositelja zahtjeva] protiv [završnog diobnog popisa] da je povrijeđena odredba članka 87a. Stečajnog zakona...pravilno primijenio odredbe Stečajnog zakona...a ocjenu o osnovanosti prigovora o tome može li se osnovano pretpostaviti da bi na temelju neosnovanog obogaćenja postojala obveza mase na povrat stečenog bez osnove iznosa od 168.618.419,60 kn donesena je na temelju pravomoćnog rješenja Trgovačkog suda u Karlovcu...od 2. travnja 2004. godine kojim je odbačena žaliteljeva tužba kojom se traži da stečajni dužnik tužitelju isplati iznos od 168.618.419,60 kn na temelju pravomoćnih rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu od 26. siječnja 1996. i rješenja o nastavku ovršnog postupka od 3. listopada 2003. ... [stečajni sudac prvostupanjskog suda] stoga smatra da se usprkos žaliteljevoj tužbi podnesenoj 22. prosinca 2004. godine radi povrata stečenog bez osnove u iznosu od 168.618.419,60 kn, a koji iznos je naplaćen u ovršnom postupku ne može osnovano pretpostaviti da bi zbog neosnovanog obogaćenja stečajne mase postojala ostala obveza stečajne mase te da stoga stečajni upravitelj niti nije izdvojio u završnom popisu iznos od 168.618.149,60 kn, pa je taj žaliteljev prigovor odbijen.

Takva odluka [stečajnog suca u prvostupanjskom postupku] ... temeljena je na ... ocjeni, da se na temelju dosadašnjih pravomoćnih sudskih odluka i podnesene tužbe dana 22. prosinca 2004. godine ne može osnovano pretpostaviti da bi na temelju neosnovanog obogaćenja postojala obveza mase na povrat stečenog bez osnove iznosa od 168.618.419,60 kn, te da stečajni upravitelj nije bio dužan osigurati taj iznos kao obvezu za koju se može osnovano pretpostaviti da bi ih trebalo namiriti u budućnosti u skladu s odredbom članka 87a Stečajnog zakona.

Prema stanju spisa i dokumentaciji u spisu na račun stečajnog dužnika je 22. prosinca 2003. temeljem pravomoćnog rješenja Trgovačkog suda u Zagrebu od 26. siječnja 1996. i pravomoćnog rješenja od 3. listopada 2003. godine o nastavku postupka prenijet iznos od 168.618.419,60 kn.

Prema stanju spisa i navoda samog žalitelja proizlazi da je žalitelj svoju tužbu, na koju se poziva, podnio 22. prosinca 2004. godine, što znači 21 dan nakon objave u Narodnim novinama dana 1. prosinca 2004. godine da će se održati završno ročište, i

objave da će se prema završnom diobnom popisu svim stečajnim vjerovnicima čije su tražbine priznate biti isplaćen iznos od 100% priznate tražbine, i nakon dostave završnog popisa, te nakon izlaganja završnog računa u pisarnici suda dana 13. prosinca 2004. godine, a samo dan prije završnog ročišta. Nejasno je kako bi stečajni upravitelj pri sastavljanju završnog popisa i završnog računa mogao predvidjeti da će žalitelj ponovo podnijeti tužbu na isplatu 168.618.419,60 kn, nakon što je već pravomoćno odbačena žaliteljeva tužba [za stjecanje bez osnove] u postupku pred Trgovačkim sudom u Karlovcu odlukom od 2. travnja 2004. godine, kojom je tražio da se utvrdi nepostojecom i bez pravnog učinka presuda Trgovačkog suda u Zagrebu od 7. lipnja 1995. te presuda Visokog Trgovačkog suda od 31. listopada 1995. i da stečajni dužnik isplati tužitelju iznos od 168.618.419,60 kn i kako bi na temelju tog predviđanja nove tužbe stečajni upravitelj osnovano pretpostavio da će još neutuženi iznos trebati namiriti u budućnosti.

U podnesenoj tužbi od 22. prosinca 2004. godine ponovno se traži isplata iznosa od 168.618.419,60 kn, a na temelju neosnovanog obogaćenja stečajne mase. Iz činjeničnih navoda tužbe ne proizlazi osnovana pretpostavka da će taj iznos trebati namiriti u budućnosti, pa je u tom pravcu ispravna ocjena stečajnog suca [u prvostupanjskom postupku].”

83. Dana 5. siječnja 2005. stečajni upravitelj izdvojio je sredstva u ukupnom iznosu od 41.752.238,68 kn za Banku podnositeljicu zahtjeva te je ista deponirao na poseban račun do okončanja parnice koju je Banka pokrenula 4. svibnja 1998. (vidi stavak 19. i stavke 88.-94. ove presude).

84. Dana 18. travnja 2005. Banka podnositeljica zahtjeva podigla je ustavnu tužbu protiv drugostupanjske odluke, istovremeno zahtijevajući odgodu diobe stečajne mase. Ustavni sud nije poduzeo nikakve mjere u pogledu zahtjeva za odgodu diobe stečajne mase, ali je dana 7. srpnja 2005. odbacio ustavnu tužbu Banke podnositeljice zahtjeva kao nedopuštenu.

85. Dana 15. travnja i 16. svibnja 2005. izvršena je dioba stečajne mase sukladno završnom diobnom popisu. Banka podnositeljica zahtjeva navela je kako je stečajnim vjerovnicima isplaćen ukupan iznos od 4.452.789,64 kn, dok je iznos od 120.571.514,44 kn isplaćen članovima društva Retag d.o.o., odnosno u korist triju trgovačkih društava osnovanih od strane zakonskih nasljednika g. A.K. (njegovoj udovici i troje djece) i oporučnog nasljednika g. B.P. Kao što je ranije navedeno (vidi stavak 83. ove presude), iznos od 41.752.238,00 kn izdvojen je radi osiguranja tražbine Banke podnositeljice zahtjeva. Nakon što je presuda Trgovačkog suda u Karlovcu od 5. veljače 2010. kojom je ugovor o ustupu potraživanja (cesiji) zaključen dana 18. prosinca 1995. između Textil import-eksport d.d. i Texhol d.o.o. utvrđen ništetnim postala pravomoćna (vidi stavke 93.-94. u nastavku), dio tih sredstava, u iznosu od 14.146.718,27 kn, preneseni su dana 14. siječnja 2013. na račun Banke.

86. Dana 29. ožujka 2007. Trgovački sud u Karlovcu donio je rješenje o zaključenju stečajnog postupka nad trgovačkim društvom Retag d.o.o.

87. Dana 12. prosinca 2007. Trgovački sud u Karlovcu donio je rješenje o brisanju trgovačkog društva Retag d.o.o. iz sudskog registra. Retag d.o.o. je brisanjem prestao postojati kao pravni subjekt. Međutim, u raznim parničnim postupcima “stečajna masa Retag” i dalje je sudjelovala kao

stranka, a zastupao ju je stečajni upravitelj (vidi stavke 155.-156. ove presude).

E. Ostali relevantni postupci

- 1. Parnični postupak radi utvrđenja ništetnosti Ugovora o ustupu potraživanja (cesiji) koji je sklopljen dana 18. prosinca 1995. između Textil import-eksport d.d. i Texhol d.o.o.*

88. Dana 4. svibnja 1998. Banka podnositeljica zahtjeva podnijela je Trgovačkom sudu u Karlovcu tužbu protiv Retag d.o.o. radi utvrđenja ništetnosti Ugovora o ustupu potraživanja (cesiji) koji je sklopljen dana 18. prosinca 1995. između Textil import-eksport d.d. i Texhol d.o.o. (vidi stavak 18. ove presude). Banka podnositeljica zahtjeva osporavala je valjanost predmetnog ugovora jer je isti sklopljen u vrijeme kada Textil import-export d.d. više nije postojao budući je isti 15. ožujka 1994. pripojen društvu Tunist Trip d.o.o. (vidi stavak 19. ove presude).

89. Nakon što je dana 21. lipnja 2000. nad trgovačkim društvom Retag d.o.o. otvoren stečajni postupak, Banka podnositeljica zahtjeva zatražila je od suda da utvrdi kako ista kao stečajni vjerovnik prema tuženiku ima: (1) osnovanu tražbinu višeg isplatnog reda u iznosu od 11.422.427,08 kn koji je iznos stečen bez valjane pravne osnove, a koju je potraživanje Banka prijavila stečajnom upravitelju u stečajnom postupku dana 21. srpnja 2001. (vidi stavak 70. ove presude), (2) dvije osnovane tražbine nižeg isplatnog reda u iznosu od 8.156.264,47 kn i iznosu od 610.610,00 kn koje je tražbine prijavila u stečajnom postupku dana 29. listopada 2004. (vidi stavak 77. ove presude).

90. Dana 18. siječnja 2006. Trgovački sud u Karlovcu u cijelosti je odbacio tužbeni zahtjev Banke podnositeljice zahtjeva, navodeći kako je poduzeće Textil import-ekport d.d. neprijeporno postojalo u vrijeme sklapanja spornog ugovora o cesiji.

91. Ispitujući žalbu Banke podnositeljice zahtjeva, Visoki trgovački sud je dana 16. listopada 2007. preinačio presudu Trgovačkog suda u Karlovcu u dijelu točke I. izreke te utvrdio da ne postoji Ugovor o ustupu potraživanja (cesiji) za koji je navedeno da je sklopljen 18. prosinca 1995. između trgovačkog društva Textil import-eksport d.d. i Texhol d.o.o. Sud je utvrdio kako u vrijeme sklapanja spornog ugovora poduzeće Textil import-eksport d.d. nije postojalo obzirom je isto već ranije pripojeno trgovačkom društvu Tunist Trip d.o.o. Visoki trgovački sud je istom odlukom ukinuo presudu Trgovačkog suda u Karlovcu u dijelu u kojem je odbijen tužbeni zahtjev Banke podnositeljice zahtjeva da se utvrdi osnovanost tražbina kako su one označene u prijavi potraživanja u stečajnom postupku nad društvom Retag d.o.o. i u tom je dijelu predmet upućen prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

92. Dana 15. srpnja 2008. Vrhovni sud odbacio je reviziju "stečajne mase Retag" izjavljenu protiv presude Visokog trgovačkog suda.

93. U ponovljenom postupku, Trgovački sud u Karlovcu je dana 5. veljače 2010. donio odluku kojom se djelomično usvaja tužbeni zahtjev Banke podnositeljice zahtjeve. Sud je utvrdio da Banka kao stečajni vjerovnik prema tuženiku "stečajnoj masi Retag" ima: (1) osnovanu tražbinu višeg isplatnog reda u iznosu od 9.824.115,39 kn (umjesto 11.422.427,08 kn kako je to specificirala Banka) na ime stečenog bez osnove, (2) dvije osnovane tražbine nižeg isplatnog reda u iznosu 3.866.945,08 kn (umjesto zatraženih 8.156.264,47 kn) i 455.657,80 kn (umjesto utuženih 610.610,00kn), a koje su tražbine označene u prijavi potraživanja u stečajnom postupku 29. listopada 2004. Dosuđeni iznos od 9.824.115,39 kn obuhvaća iznos koji je dana 12. veljače 1996. ustegnut s računa Banke (glavnica od 5.416.078,56 kn) uvećana za zakonske zatezne kamate koje su na taj iznos dospjele do trenutka otvaranja stečajnog postupka, zatim iznos od 3.866.945,08 kn koji predstavlja zakonske zatezne kamate na iznos glavnog duga ustegnut dana 12. veljače 1996. dospjele od trenutka otvaranja stečajnog postupka do dana prijave potraživanja u stečajnom postupku, te konačno iznos od 455.657,80 kn na ime troškova zastupanja po odvjetniku u stečajnom postupku.

94. Protiv citirane odluke žalbu su izjavile obje stranke, a Visoki trgovački sud je dana 31.10.2012. potvrdio prvostupanjsku presudu s tim da je istu preinačio u dijelu koji se odnosi na troškove odvjetničkog zastupanja i Banci dosudio s tog osnova iznos od 323.583,73 kn.

2. Kazneni postupak protiv g. A.K.

95. Dana 14. studenog 2003. Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podnijelo je istražnom sucu Županijskog suda u Zagrebu zahtjev za provođenje istrage protiv većinskog dioničara (51%) društva Textil import-eksport d.d. i jedinog člana društva Retag d.o.o. (ranije Texhol d.o.o.), g. A.K. zbog sumnje da je isti počinio kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. st. 1., 3. i 4. Kaznenog zakona (vidi stavak 158. ove presude).

96. Dana 18. studenog 2003. istražni sudac izdao je privremenu mjeru kojom se zabranjuje Hrvatskoj narodnoj banci i drugim pravnim osobama koje obavljanju poslove platnog prometa da vrše bilo kakve isplate u korist društva Retag d.o.o., ili u korist trećih osoba po nalogu društva Retag d.o.o., na temelju odluke Trgovačkog suda od 3. listopada 2003., zaključka tog suda od 28. listopada 2003. ili bilo koje druge buduće odluke donesene na temelju osnovne presude od 7. lipnja 1995. Retag d.o.o. i A.K. izjavili su žalbu.

97. Dana 10. prosinca 2003. tročlano vijeće Županijskog suda u Zagrebu usvojilo je žalbu i ukinulo odluku istražnog suca od 18. studenog 2003. Sud je smatrao kako nije dokazana osnovana sumnja da bi optuženi raspolagao novčanim sredstvima na koje se odnosi privremena mjera, obzirom je za upravljanje imovinom društva Retag d.o.o. od trenutka otvaranja stečajnog postupka bio zadužen stečajni upravitelj, a ne g. A.K. kao član društva.

98. Dana 19. prosinca 2003. istražni sudac odlučio je otvoriti istragu protiv g. A.K. i time je započeo kazneni postupak protiv istog. Istražni sudac je utvrdio da postoji osnovana sumnja da je g. A.K. počinio kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti u svojstvu većinskog dioničara društva Textil import-eksport d.d. i jedinog člana društva Retag d.o.o., s ciljem ostvarivanja protupravne imovinske koristi budući je: (1) dana 18. prosinca 1995. naredio direktorima tih društava da potpišu fiktivni ugovor kojim Textil d.d. kao cedent ustupa svoje potraživanje koje ima prema Banci na temelju osnovne presude od 7. lipnja 1995. društvu Retag d.o.o. (tada Texhol d.o.o.) kao cesionaru, iako je u to vrijeme znao da Banka ima nenaplaćeno potraživanje prema društvu Textil import-eksport d.d. u iznosu od 196.982,42 kn uvećano za zakonsku zateznu kamatu tekuću od 1. svibnja 1992., te da je društvo Textil d.d. prestalo postojati kao pravni subjekt i (2) da je kasnije u ovršnom postupku za korist društva Retag d.o.o. ishodio ovrhu ustupljenog potraživanja u ukupnom iznosu od 170.583.755,31 kn.

99. Banka podnositeljica zahtjeva sudjelovala je u predmetnom kaznenom postupku u svojstvu oštećenika te je postavila imovinsko-pravni zahtjev za isplatu iznosa od 170.583.755,31 kn.

100. Dana 19. rujna 2004. g. A.K. je preminuo (vidi stavak 76. ove presude). Obzirom na tu činjenicu, kazneni postupak je obustavljen.

3. Prvi parnični postupak radi stjecanja bez osnove

101. Dana 23. ožujka 2004. Banka podnositeljica zahtjeva pokrenula je parnicu radi stjecanja bez osnove protiv društva Retag d.o.o. pred Trgovačkim sudom u Karlovcu zahtijevajući od suda da: (a) utvrdi da ne postoje i da ne proizvode pravne učinke presuda Trgovačkog suda u Zagrebu od 7. lipnja 1995. i presuda Visokog trgovačkog suda u Zagrebu od 31. listopada 1995. i (b) isplatu iznosa koji joj je ustegnut ovrhom dana 22. prosinca 2003.

102. Dana 2. travnja 2004. Trgovački sud u Karlovcu donio je odluku kojom se tužba Banke podnositeljice zahtjeva odbacuje kao nedopuštena. Sud je smatrao kako pokretanje parničnog postupka nije pravno sredstvo kojim bi se pobijale konačne i pravomoćne sudske odluke, već da se one mogu pobijati isključivo putem revizije ili drugih izvanrednih pravnih lijekova (prijedlog za ponavljanje postupka, ustavna tužba).

103. Dana 10. studenog 2004. Visoki trgovački sud odbacio je žalbu Banke podnositeljice zahtjeva i potvrdio prvostupanjsko rješenje, navodeći u obrazloženju da je suglasan sa stavovima prvostupanjskog suda iznijetim u pobijanoj odluci.

104. Ispitujući reviziju Banke podnositeljice zahtjeva, Vrhovni je sud rješenjem od dana 22. rujna 2010. djelomično ukinuo odluku Visokog trgovačkog suda i predmet vratio sudu prvog stupnja na ponovno suđenje. Naime, Vrhovni sud potvrdio je odluke nižih sudova u dijelu u kojem se odbacuje tužbeni zahtjev Banke da se presuda Trgovačkog suda u Zagrebu od 7. lipnja 1995. i presuda Visokog trgovačkog suda od 31. listopada 1995. utvrde nepostojećima i bez pravnog učinka. Istovremeno, Vrhovni je sud

ukinuo odluke nižih sudova kojima je odbijen tužbeni zahtjev Banke za povrat iznosa kojim joj je ustegnut s računa dana 22. prosinca 2003. u ovrsi.

105. Čini se da je u predmetnom postupku Trgovački sud u Karlovcu dana 2. veljače 2010. donio rješenje o prekidu postupka, obzirom je Retag d.o.o. dana 12. prosinca 2007. prestao postojati kao pravna osoba (vidi stavak 87. ove presude). Postupak će se nastaviti kada pravni slijednik tuženika predloži nastavak postupka odnosno kada sud po prijedlogu tužitelja pozove pravnog slijednika tuženika da preuzme postupak (vidi stavak 145. ove presude).

4. Drugi parnični postupak radi stjecanja bez osnove

106. Dana 22. prosinca 2004. Banka podnositeljica zahtjeva pokrenula je novi postupak radi stjecanja bez osnove protiv društva Retag d.o.o. pred Trgovačkim sudom u Karlovcu tražeći povrat iznosa koji joj je 22. prosinca 2003. ustegnut u ovrsi. Banka podnositeljica zahtjeva u tužbi je, između ostalog, navela da je ugovor o ustupu potraživanja (cesiji) zaključen dana 18. prosinca 1995. između Textil d.d. kao cedenta i Texhol d.o.o. kao cesionara ništetan, obzirom u trenutku njegova zaključenja društvo Textil d.d. (cedent) nije postojalo jer je upisano njegovo brisanje radi pripajanja drugoj pravnoj osobi. Kako je ugovor o ustupu potraživanja (cesiji) predstavljao dodatni osnov za provođenje ovrhe, to proizlazi da je ovrha provedena na nezakonitoj osnovi. Banka podnositeljica zahtjeva je tvrdila da je imovina društva Retag d.o.o. obogaćena za iznos od 168.618.419,60 kn koji je u ovršnom postupku ustegnut bez osnove u pravnom poslu (bez valjanog pravnog osnova). Banka podnositeljica zahtjeva također je tvrdila da je ovrha provedena na temelju ugovora o ustupu potraživanja (cesiji) koji je plod kaznenog djela.

107. Dana 3. travnja 2007. Trgovački sud u Karlovcu odbacio je tužbu Banke podnositeljice zahtjeva. Sud je smatrao da je Banka trebala pokrenuti protuovrhu (*protuizvršenje*) sukladno odredbi članka 59. st. 1. Zakona o izvršnom postupku iz 1978. te da obzirom na st. 4. citirane odredbe ista nije bio ovlaštena pokretati postupak radi stjecanja bez osnove prije isteka roka određenog u st. 3 citiranog članka (vidi stavak 164. presude).

108. Banka podnositeljica zahtjeva izjavila je žalbu na tu odluku.

109. Dana 26. ožujka 2008. Visoki trgovački sud ukinuo je odluku i predmet vratio Trgovačkom sudu u Karlovcu na ponovno suđenje s uputom da odredi prekid postupka obzirom je dana 12. prosinca 2007. društvo Retag d.o.o. prestalo postojati kao pravni subjekt (vidi stavak 87. ove presude).

110. Dana 30. lipnja 2008. Trgovački sud u Karlovcu donio je rješenje o prekidu postupka.

111. Banka podnositeljica zahtjeva je 30. lipnja 2008. predložila sudu da pozove stečajnog upravitelja na preuzimanje postupka, što je sud i učinio te dana 1. kolovoza 2008. donio rješenje o nastavku postupka.

112. Dana 24. listopada 2012. Visoki trgovački sud usvojio je žalbu Banke podnositeljice zahtjeva, te ukinuo odluku prvostupanjskog suda od 3.

travnja 2007. i predmet vratio na ponovno suđenje. Postupak pred Trgovačkim sudom u Karlovcu još uvijek je u tijeku.

5. Postupak radi proglašenja ovrhe nedopuštenom

113. U međuvremenu, Banka podnositeljica zahtjeva je dana 11. studenog 2003. ustala tužbom protiv Retag d.o.o. radi proglašenja ovrhe nedopuštenom pred Trgovačkim sudom u Karlovcu, tražeći da se nastavak ovrhe temeljem osnovne presude (vidi stavke 42.-46. ove presude) proglasi nedopuštenom. Banka podnositeljica zahtjeva je tvrdila da je potraživanje društva Retag d.o.o. prema Banci prestalo prijebojem s potraživanjem kojeg Banka ima prema društvu Textil d.d. (vidi stavak 46. ove presude).

114. Dana 24. veljače 2004. Trgovački sud u Karlovcu odbacio je tužbu Banke podnositeljice zahtjeva.

115. Odlučujući o žalbi Banke podnositeljice zahtjeva, Visoki trgovački sud je dana 27. prosinca 2007. ukinuo pobijanu odluku te premet vratio prvoštupanjskom sudu na ponovno ispitivanje.

116. Proizlazi kako je u postupku pred Trgovačkim sudom u Karlovcu dana 14. veljače 2008. određen prekid postupka, obzirom je društvo Retag d.o.o. dana 12. prosinca 2007. prestalo postojati kao pravni subjekt (vidi stavak 87. ove presude). Postupak će se nastaviti kada pravni slijednik tuženika predloži nastavak postupka odnosno kada sud po prijedlogu tužitelja pozove pravnog slijednika tuženika da preuzme postupak (vidi stavak 145. ove presude).

6. Stečajni postupak nad trgovačkim društvom Turist Trip d.o.o.

117. Dana 9. veljače 2000. Banka podnositeljica zahtjeva podnijela je Trgovačkom sudu u Karlovcu prijedlog za otvaranje stečajnog postupka nad društvom Turist Trip d.o.o. koje je društvo pravni slijednik društva Textil d.d.

118. Dana 21. lipnja 2000. Trgovački sud u Karlovcu donio je rješenje o otvaranju stečajnog postupka nad društvom Turist Trip d.o.o. Sud je imenovao stečajnog upravitelja i pozvao vjerovnika da prijave svoje tražbine višeg isplatnog reda stečajnom upravitelju u roku od dvadeset dana od isteka osmog dana od objave oglasa o otvaranju stečajnog postupka u Narodnim novinama. Oglas je objavljen u Narodnim novinama dana 7. srpnja 2000.

119. Banka podnositeljica zahtjeva, kao stečajni vjerovnik, prijavila je stečajnom upravitelju tražbinu u iznosu od 675.367.324,72 kn (odnosno glavniciu u iznos od 14.921.617,82 kn, uvećanu za zakonske zatezne kamate tekuće od 1. ožujka 1993. do otvaranja stečajnog postupka, vidi stavak 46. ove presude).

120. Na ispitnom ročištu održanom dana 30. studenog 2001. stečajni upravitelj priznao je tražbinu Banke u iznosu 181.187.11,00 kn dok je preostali dio prijavljene tražbine osporio.

121. Dana 17. rujna 2012. Trgovački sud u Karlovcu donio je rješenje o obustavi stečajnog postupka, obzirom imovina koja čini stečajnu masu nije

bila dostatna za namirenje obveza stečajne mase. Odlučujući povodom žalbe Banke podnositeljice zahtjeva i državnog odvjetništva, Visoki trgovački sud je 8. siječnja 2013. ukinuo odluku prvostupanjskog suda i predmet vratio na ponovno suđenje.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO I PRAKSA

A. Zakon o obveznim odnosima iz 1978.

1. Mjerodavne odredbe

122. Zakon o obveznim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije br. 29/78, 39/85 i 57/89, i Službeni list Republike Hrvatske br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01 – “Zakon o obveznim odnosima iz 1978.”), koji je bio na snazi u razdoblju od 1. listopada 1978. do 31. prosinca 2005. uređivao je ugovorne odnose i štetu koja proizlazi iz istih.

123. Odredbom članka 210. regulirano je pitanje stjecanja bez osnove. Citirana odredba glasi:

STJECANJE BEZ OSNOVE

Opće pravilo

Članak 210.

“(1) Kad dio imovine jedne osobe na bilo koji način prijeđe u imovinu druge osobe, a taj prijelaz nema osnove u pravnom poslu ili zakonu, stjecatelj je dužan vratiti tu imovinu. Ako vraćanje imovine nije moguće dužan je nadoknaditi vrijednost ostvarene koristi.

(2) ...

(3) Obveza vraćanja odnosno naknade vrijednosti nastaje i kad se nešto primi s obzirom na osnovu koja se nije ostvarila ili koja je kasnije otpala.”

124. Odredba čl. 277. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. regulirala je pitanje zateznih kamata. Odredba je izmijenjena u dva navrata.

125. Izvorni tekst odredbe članka 277. st. 1. i 2., predmetnog Zakona koji je bilo na snazi u razdoblju od 1. listopada 1978. do 2. kolovoza 1985. glasi:

“(1) Dužnik koji zakasni s ispunjenjem novčane obveze duguje, pored glavnice, i kamatu po stopi koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju.

(2) Za novčanu obvezu proizašlu iz ugovora u privredi stopu zatezne kamate propisuje Savezno izvršno vijeće.”

126. Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije br. 39/85) od 3. kolovoza 1985. prvi puta je izmijenjena odredba čl. 277. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. Predmetnim Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima izmijenjen je stavak 1. citirane

odredbe, dok je stavak 2. ostao neizmijenjen na način da se zatezna kamata za novčane obveze koje proizlaze iz netrgovačkih ugovora više nije obračunavala po stopi koja se plaćala na štedne uloge po viđenju, već po stopi koja se plaćala na štedne uloge oročene bez utvrđene namjene preko godinu dana. U razdoblju između 3. kolovoza 1985. i 6. listopada 1989. članak 277. stavak 1. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. propisivao je kako slijedi:

“Dužnik koji zakasni s ispunjenjem novčane obveze duguje, pored glavnice, i kamatu po stopi koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge oročene bez utvrđene namjene preko godinu dana.”

127. Članak 277. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. po drugi je puta izmijenjen Zakonom o izmjenama Zakona o obveznim odnosima (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije br. 57/89) koji je stupio na snagu 7. listopada 1989. Predmetnim izmjenama brisan je stavak 2. citirane odredbe dok je stavak 1. propisivao da će se zatezna kamata isplaćivati po stopi utvrđenoj posebnim propisom. U razdoblju od 7. listopada 1989. do 31. prosinca 2005. članak 277. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. glasio je:

“Dužnik koji zakasni s ispunjenjem novčane obveze duguje, osim glavnice, i zateznu kamatu po stopi utvrđenoj zakonom.”

128. Članak 278. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. glasi:

Kamata na kamatu

Članak 279. (1) i (2)

“(1) Na dospelu a neisplaćenu ugovornu ili zateznu kamatu te na druga dospjela povremena novčana davanja ne teče zatezna kamata, izuzev kad je to zakonom određeno...

(2) Na iznos neisplaćene kamate može se zahtijevati zatezna kamata samo od dana kad je sudu podnesen zahtjev za njezinu isplatu.”

129. Odredbe članaka 360. do 393. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. regulirale su pitanje zastare. Mjerodavne odredbe tog dijela Zakona o obveznim odnosima iz 1978. glase kako slijedi:

Članak 376.

“(1) Potraživanje naknade uzrokovane štete zastarijeva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila.

(2) U svakom slučaju ovo potraživanje zastarijeva za pet godina od kada je šteta nastala.

...”

Članak 377.

“(1) Kad je šteta uzrokovana krivičnim djelom, a za krivično gonjenje je predviđen dulji rok zastare zahtjev za naknadu štete prema odgovornoj osobi zastarijeva kad istekne vrijeme određeno za zastaru krivičnog gonjenja.

(2) Prekid zastarijevanja krivičnog gonjenja povlači za sobom i prekid zastarijevanja zahtjeva za naknadu štete.

...”

...

Članak 388.

“Zastarijevanje se prekida podizanjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja potraživanja.”

Članak 392.

“...

(3) Kad je prekid zastarijevanja nastao podizanjem tužbe ili pozivanjem u zaštitu... zastarijevanje počinje teći iznova od dana kad je spor okončan ili svršen na neki drugi način.

...”

130. Odredbama članka 436. do 445. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. uređeno je pitanje ustupa potraživanja temeljem ugovora (cesija). Člankom 440. propisano je slijedeće:

ODNOS PRIMAOCA I DUŽNIKA

Članak 440.

“(1) Primalac ima prema dužniku ista prava koja je ustupilac imao prema dužniku do ustupanja.

(2) Dužnik može istaći primaocu pored prigovora koje ima prema njemu i one prigovore koje je mogao istaći ustupiocu do časa kad je saznao za ustupanje.”

2. Mjerodavna sudska praksa

131. Pravno stajalište domaćih sudova u pogledu specifikacije (metode obračuna i stope) zakonske zatezne kamate najbolje je izraženo u odluci Županijskog suda u Varaždinu poslovni br. GŽ-787/04-2 od 14. svibnja 2004. (objavljene 2. siječnja 2006. u publikaciji Vrhovnog suda Republike Hrvatske "Izbor odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske", br. 1/2005.), kojom je odlukom sud u ovršnom postupku odbacio je žalbu ovšenice (dužnika) i potvrdio rješenje o ovrsi izdano od strane prvostupanjskog suda. U žalbi je ovršenica (dužnik) isticala da prvostupanjski sud u rješenju o ovrsi nije specificirao metodu obračuna zakonske zatezne kamate. Mjerodavni dio te odluke glasi:

“Ovršenica (dužnik) pogrešno smatra da je sud dužan u rješenju o ovrsi određivati način obračuna zakonske zatezne kamate.

Odredbe o zateznoj kamati prinudne su naravi [*jus cogens*], i, prema tome, one su utvrđene odredbama Zakona o zateznim kamatama, odnosno Uredbama o visini stope zatezne kamate. Prema tome niti sud, a niti stranke, nemaju ovlaštenje utvrđivati način obračuna zakonske zatezne kamate obzirom su propisi o zakonskim kamatama

prisilne naravi, zbog čega obveza plaćanja zateznih kamata može biti utvrđena samo po stopi utvrđenoj zakonom.

Stoga ovršenicu valja upozoriti da je obračun zateznih kamata utvrđen odredbom čl.3. Zakona o zateznim kamata, zbog čega prvostupanjski sud nije dužan rješenjem o ovrsi odrediti način obračunavanja zakonske zatezne kamate, kako to pogrešno smatra ovršenica u žalbi.

...

Kako zakonska zatezna kamata na neisplaćeni iznos glavnice teče od njezinog dospelja pa do isplate, to prvostupanjski sud nije ni u mogućnosti izvršiti bilo kakav obračun kamate pri donošenju rješenja o ovrsi, jer zakonska zatezna kamata teče i nakon donošenja rješenja o ovrsi, zbog čega je prvostupanjski sud pravilno naložio pravnoj osobi koja obavlja poslove platnog prometa [FINA] da novčani iznos za koji je ovrha određena prenese ovrhovoditeljici.

Ukoliko je FINA, postupajući po rješenju o ovrsi, kako to tvrdi ovršenica, prenijela ovrhovoditeljici tražbinu u većem iznosu od one određene rješenjem o ovrsi, a iz razloga pogrešne primjene odredbi Zakona o zateznoj kamati, ovršenica stječe tražbinu prema ovrhovoditeljici po pravilima o stjecanju bez osnove, pri čemu bi i pravna osoba koja je provodila ovrhu, mogla biti odgovorna za štetu ako bi se utvrdilo da ovršenica ne može vratiti ono što je preneseno ovrhovoditeljici suprotno rješenju o ovrsi, odnosno suprotno prinudnim propisima Zakona o zateznoj kamati.”

132. Zakonska zatezna kamata prema odredbi članka 277. st. 1. Zakona o obveznim odnosima iz 1978., koji je bio na snazi u razdoblju od 3. kolovoza 1985. do 6. listopada 1989. (vidi stavak. 126 ove presude), obračunavala se po “stopi koja se u mjestu ispunjenja plaćala na štedne uloge oročene bez utvrđene namjene preko godinu dana”, a koja se stopa ovisno o Samoupravnom sporazum banaka o politici kamatnih stopa (vidi stavke 133.-137. ove presude) koji je dana 18. lipnja 1986. sklopljen između Udruženja banaka Jugoslavije (kasnije izmijenjen i dopunjen 8. listopada 1986.) mogla mijenjati. Primjerice, Vrhovni je sud u presudi poslovni br. Rev-758-1990-2 od 24. svibnja 1990. utvrdio slijedeće:

“Prema noveliranoj odredbi čl. 277. st. 1. Zakona o obveznim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 39 i 46/85) koja je mjerodavna za ovaj spor, dužnik koji zakasni s ispunjenjem novčane obveze duguje pored glavnice i kamatu po stopi koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge oročene bez utvrđene namjene preko godinu dana. To znači da je nakon zaključenja glavne rasprave zatezna kamata mogla biti i smanjena ovisno o samoupravnom sporazumu banaka o politici kamatnih stopa (od 7. listopada 1989. prema saveznom Zakonu), pa obračun dosuđene zatezne kamate za vrijeme koje slijedi nakon donošenja prvostupanjske presude pa sve do isplate treba prepustiti ovršnom (izvršnom) postupku (jasno ukoliko ne dođe do dobrovoljnog ispunjenja obveze od strane dužnika).”

B. Samoupravni sporazum banaka o politici kamatnih stopa

133. Samoupravni sporazum banaka o politici kamatnih stopa (dalje u tekstu: Sporazum) od 18. lipnja 1986. zaključen je između banaka koje su bile članice Udruženja banaka Jugoslavije i stupio je na snagu 1. srpnja 1986. Sporazum je izmijenjen 8. listopada 1986., a izmjene su stupile na snagu 1. studenog 1986. Pročišćeni tekst Sporazuma objavljen je u

publikaciji *Jugoslavenko bankarstvo* br. 11 iz studenog 1986., koja se publikacija periodički objavljivala od strane Udruženja banaka Jugoslavije. Mjerodavne odredbe Sporazuma propisuju:

134. Članak 4. stavak 1. propisivao je da banke plaćaju kamatu obračunatu po jedinstvenim kamatnim stopama utvrđenim predmetnim Sporazumom. Stavak 2. predmetnog članka propisivao je da na depozite oročene bez namjene duže od godinu dana, banke plaćaju i realno pozitivnu kamatnu stopu.

135. Članak 5. stavak 2. propisivao je da se realno pozitivna kamatna stopa utvrđuje u visini eskontne stope Narodne banke Jugoslavije.

136. Članak 7. propisivao je da se kamatna stopa na dinarske oročene depozite bez namjene sa rokom dužim od godinu dana utvrđuje povećanjem realno pozitivne kamatne stope izračunate po članku 5. predmetnog Sporazuma za određeni broj procentnih poena zavisno od roka oročavanja. Sukladno tome, na depozite oročene duže od 24 mjeseca realno pozitivna kamatna stopa uvećavala se za tri postotna poena, dok se na depozite oročene duže od 36 mjeseci realno pozitivna kamatna stopa uvećavala za pet postotnih poena.

137. Članak 11. propisivao je da na osnovu prijema podataka o visini eskontne stope Narodne banke Jugoslavije, generalni sekretar Udruženja banaka Jugoslavije utvrđuje visine kamatnih stopa na dinarske nenamjenske oročene depozite za određeni naredni period i o tome pravovremeno obavještava banke.

C. Zakonski propisi koji se odnose na zakonske zatezne kamate

138. Nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima iz 1989. (vidi stavak 127. ove presude) u razdoblju od 7. listopada 1989. do 1. siječnja 2008. zakonske zatezne kamate bile su regulirane posebnim propisima, dok su nakon toga zakonske zatezne kamate bile regulirane Zakonom o obveznim odnosima iz 2006. (Narodne novine br. 35/05, 41/08 i 125/11). Stope i metoda obračuna zateznih kamata izmijenjene su kako slijedi:

Razdoblje	Zakonski propis	Stopa	Metoda obračuna
7. listopada 1989. – 21. listopada 1993.	<i>Zakon o visini stope zatezne kamate</i>	Eskontna stopa Narodne banke Jugoslavije/Narodne banke Hrvatske + 20%	Konformna, mjesečno
22. listopada 1993. – 3. veljače 1994.	<i>Uredba o visini stope zatezne kamate</i>	Eskontna stopa koju mjesečno utvrđuje Narodna banka Hrvatske + 6%	
4. veljače 1994. – 31. ožujak 1994.		Eskontna stopa koju mjesečno utvrđuje Narodna banka Hrvatske + 2,4%	
1. travanj 1994. – 30. lipanj 1994.		30% godišnje	Konformna za razdoblje do godinu dana
1. srpanj 1994. – 19. travanj 1996.		22% godišnje	
20. travanj 1996. – 7. svibanj 1996.	<i>Zakon o zateznim kamatama</i>	22% godišnje	
8. svibanj 1996. – 10. rujanj 1996.		24% godišnje	
11. rujanj 1996. – 30. lipanj 2002.		18% godišnje	
1. srpanj 2002. – 19. srpanj 2004.		15% godišnje	
20. srpanj 2004. – 2. studeni 2004.	<i>Zakon o kamatama</i>	15% godišnje	Proporcionalna
3. studeni 2004. – 31. prosinca 2007.		15% godišnje	
1. siječanj 2008. – 29. lipanj 2011.	<i>Zakon o obveznim odnosima iz 2006.</i>	Eskontna stopa Hrvatske narodne banke (9%) + 8% za trgovačke ugovore, odnosno + 5% za ostale odnose	
30. lipanj 2011. nadalje		Eskontna stopa Hrvatske narodne banke (7%) + 8% za trgovačke ugovore, odnosno + 5% za ostale odnose	

139. Hrvatski sabor je na sjednici održanoj dana 30. travnja 2004. objavio *Vjerodostojno tumačenje članka 3. stavka 1. Zakona o zateznim kamatama* (Narodne novine 28/96 od 7. svibnja 2004.), čiji mjerodavni dio glasi:

“Posebnim zakonom, Zakonom o zateznim kamatama ("Narodne novine", br. 28/96) u članku 3. stavku 1. propisan je način računanja zateznih kamata i to primjenom konformnog načina obračuna za razdoblje kraće od godinu dana. Razvidno je i nedvojbeno da se za računanje zateznih kamata za razdoblje dulje od godinu dana ne može primjenjivati konformni način obračuna, već se primjenjuje proporcionalni (prosti način obračuna).”

D. Zakonski propisi koji se odnose na denominaciju domaće valute

140. *Zakon o promjeni vrijednosti dinara* (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije br. 83/89), koji je stupio na snagu 1. siječnja 1990., utvrdio je novu vrijednost jugoslavenskog dinara, a tečaj zamjene je bio 1 novi dinar za 10.000 starih dinara.

141. Na temelju *Odluke o uvođenju hrvatskog dinara kao sredstva plaćanja na teritoriju Republike Hrvatske*, Narodne novine br. 71/91), koja je stupila na snagu 23. prosinca 1991., Republika Hrvatska uvela je svoju domaću valutu, hrvatski dinar (HRD). Jugoslavenski dinar zamijenjen je hrvatskim dinarom i to u omjeru 1:1.

142. Dana 13. svibnja 1994. stupila je na snagu *Odluka o prestanku važenja Odluke o uvođenju hrvatskog dinara kao sredstva plaćanja na teritoriju Republike Hrvatske, te o načinu i vremenu preračunavanja iznosa izraženih u hrvatskim dinarima u kune i lipe*, Narodne novine br. 37/94), uvodeći hrvatsku kunu (HRK) kao službenu valutu plaćanja u Republici Hrvatskoj. Odlukom je utvrđen tečaj zamjene 1000 hrvatskih dinara (HRD) za 1 kunu (HRK).

E. Zakon o parničnom postupku

143. Odredba članka 12. *Zakona o parničnom postupku* (Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije br. 4/77, 36/77 (ispravak), 36/80, 69/82, 58/84, 74/1987, 57/89, 20/90, 27/1990 i 35/91 i Narodne novine br. 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11 i 148/11), koji je na snazi od 1. srpnja 1977., propisuje sljedeće:

Članak 12.

“Kad odluka suda ovisi o prethodnom rješenju pitanja postoji li neko pravo ili pravni odnos, a o tom pitanju još nije donio odluku sud ili drugi nadležni tijelo (prethodno pitanje), sud može sam riješiti to pitanje ako posebnim propisima nije drugačije određeno.

Odluka suda o prethodnom pitanju ima pravni učinak samo u parnici u kojoj je to pitanje riješeno.

U parničnom postupku sud je u pogledu postojanja. krivičnog djela i krivične odgovornosti učinioca vezan za pravomoćnu presudu krivičnog suda kojom se optuženik oglašava krivim.”

144. Vrhovni sud zauzeo je stav (vidi, primjerice, presude br. Rev-2563/1992-2 od 6. travnja 1993., Rev-48/01-2 od 23. srpnja 2003., Rev-217/2005-2 od 20. listopada 2005., Rev-x 20/08-2 od 25. studenog 2008., Rev-282/08-2 od 25. veljače 2009., i Rev-840/08-2 od 10. veljače 2010.) da su domaći sudovi na temelju članka 12. Zakona o parničnom postupku ovlašteni utvrđivati je li šteta počinjena kaznenim djelom, a u svrhu primjene duljeg zastarnog roka iz članka 377. Zakona o obveznim odnosima iz 1978 (vidi stavak 129. ove presude), samo iznimno, odnosno tek onda

kad se kazneni postupak nije mogao provesti zbog proceduralnih prepreka ili zato što je osumnjičeni umro. Vrhovni sud je utvrdio:

“Pravo parničnog suda utvrditi je li šteta prouzročena kaznenim djelom predstavlja iznimku i to samo kada su postojale procesne smetnje zbog kojih se protiv odgovorne osobe nije mogao provesti kazneni postupak, primjerice ako je ona umrla pa nije bilo zakonske mogućnosti za provođenje kaznenog postupka ili je postojala njezina nesposobnost za rasuđivanje. O tome je li u takvom slučaju šteta prouzročena kaznenim djelom parnični sud je ovlašten odlučiti kao o prethodnom pitanju (čl. 12. Zakona o parničnom postupku).”

145. Druge mjerodavne odredbe Zakona o parničnom postupku koji je bio na snazi u spornom razdoblju, propisuju slijedeće:

IZUZEĆE

Članak 73.

“Stranke mogu tražiti izuzeće samo suca koji sudjeluje u određenom postupku, odnosno predsjednika suda koji o zahtjevu za izuzeće treba odlučiti.

Nije dopušten zahtjev za izuzeće:

- 1) kojim se uopćeno traži izuzeće svih sudaca nekoga suda ili svih sudaca koji bi mogli suditi u nekom predmetu;
- 2) o kojem je već odlučeno;
- 3) u kojem nije naveden obrazloženi razlog zbog kojeg se traži izuzeće.

Zahtjeve iz stavka 2. ovoga članka odbacit će sudac pojedinac ili predsjednik vijeća pred kojim teče postupak u povodu kojeg je izuzeće zatraženo.

Protiv rješenja iz stavka 3. ovoga članka posebna žalba nije dopuštena.

Ako je zahtjev za izuzeće iz stavka 2. ovoga članka istaknut u pravnom lijeku, odbacit će ga predsjednik prvostupanjskog suda.

...

Zahtjev za izuzeće suca višeg suda stranka može staviti u pravnom lijeku ili odgovoru na pravni lijek.”

PREKID, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA

Članak 212.

“Postupak se prekida:

- 1) ...
- 2) ...
- 3) ...
- 4) kad stranka koja je pravna osoba prestane postojati odnosno kad nadležno tijelo pravomoćno odluči o zabrani rada,
- 5) kad nastupe pravne posljedice otvaranja stečajnog postupka,
- 6) ...
- 7) ...

8) ...”

...

Članak 215. (1)

“Postupak koji je prekinut iz razloga navedenih u članku 212. toč. 1. do 5. ovog zakona nastaviti će se kad ... stečajni upravitelj ili pravni sljedbenici pravne osobe preuzmu postupak ili kad ih sud na prijedlog protivne strane ili po službenoj dužnosti pozove da to učine.”

...

Članak 215.b

“Postupak se obustavlja kad umre ili prestane postojati stranka u postupku o pravima koja ne prelaze na njezine nasljednike odnosno pravne slijednike.

U slučajevima iz stavka 1. ovoga članka sud će rješenje o obustavi postupka dostaviti protivnoj stranci te nasljednicima odnosno pravnim slijednicima stranke nakon što oni budu utvrđeni.

...

Rješenje o obustavi postupka zbog toga što je pravna osoba prestala postojati dostavit će se protivnoj stranci i njezinom pravnom slijedniku nakon što on bude utvrđen, a ako pravna osoba nema pravnoga slijednika, sud će, na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti, dostaviti rješenje o obustavi postupka državnom odvjetništvu....”

...

POSTUPAK U TRGOVAČKIM SPOROVIMA

Pripremanje glavne rasprave

Članak 495. (4)

“U hitnim slučajevima ročište se može zakazati telefonom, brzojavom ili na drugi odgovarajući način.”

F. Zakon o izvršnom postupku iz 1978.

146. Mjerodavne odredbe *Zakona o izvršnom postupku*, Službeni list Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije br. 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 i 35/91 i Narodne novine br. 53/91 i 91/92), koji su bile na snazi u razdoblju od 1. listopada 1978. do 10. kolovoza 1996., propisuju slijedeće:

Sastav suda i odluke

Članak 7. (2) i (3)

“Odluke u postupku izvršenja... sud donosi u obliku rješenja ili zaključka.

Zaključkom se izdaje nalog službenoj osobi za provođenje pojedinih radnji i odlučuje o drugim pitanjima upravljanja postupkom.”

Pravni lijekovi**Članak 8. (1) i (7)**

“Protiv rješenja donesena u prvom stupnju može se izjaviti žalba, osim ako je ovim Zakonom drukčije određeno.

...

Protiv zaključka nema mjesta pravnom lijeku.”

Nedopustivost revizije i ponavljanja postupka**Članak 9.**

“Protiv pravomoćne odluke donesene u postupku izvršenja i osiguranja nije dopuštena revizija niti ponavljanje postupka.”

Hitnost i redosljed postupanja**Članak 10. (1)**

“U postupku izvršenja ... sud je dužan postupati hitno.”

...

Primjena odredaba Zakona o parničnom postupku**Članak 14.**

“U postupku izvršenja ... na odgovarajući se način primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku, ako ovim ili drugim saveznom zakonom nije drukčije određeno.”

Plaćanje zatezne kamate**Članak 20a. (1)**

“Ako se nakon donošenja odluke, zaključenja nagodbe ili sastavljanja javnobilježničke isprave izmijenila zatezna kamata, sud će, na prijedlog ovrhovoditelja, rješenjem o izvršenju odrediti naplatu zatezne kamate po izmijenjenoj stopi za vrijeme na koje se ta izmjena.”

...

Prelazak potraživanja ili obveze**Članak 22. (1)**

“Izvršenje se određuje i na prijedlog osobe koja u izvršnoj ispravi nije označena kao vjerovnik, ako ona javnom ili po zakonu ovjerenom ispravom dokaže da je potraživanje na nju preneseno ili na drugi način prešlo, a za slučaj da to nije moguće, prijenos potraživanja dokazuje se pravomoćnom odlukom donesenom u parničnom postupku.”

...

PRIGOVOR DUŽNIKA PROTIV RJEŠENJA O IZVRŠENJU

Prigovor kao isključivi pravni lijek**Članak 48.**

“Rješenje o izvršenju dužnik može pobijati prigovorom, osim ako pobija samo odluku o troškovima.”

Nadležnost**Članak 49.**

“O prigovoru odlučuje sud koji je donio rješenje o izvršenju.”

Razlozi za prigovor**Članak 50.**

“Prigovor protiv rješenja o izvršenju može se podnijeti iz razloga koji sprečavaju izvršenje, a osobito:

...

8) ... ako je potraživanje prestalo na temelju činjenice koja je nastupila nakon izvršnosti odluke ili prije toga, ali u vrijeme kad dužnik to nije mogao istaći u postupku iz kojega potječe izvršna isprava...

...

12) ako potraživanje nije prešlo na vjerovnika odnosno ako obveza nije prešla na dužnika ;

- ...”

Prigovor nakon proteka roka**Članak 51.**

“Prigovor zasnovan na činjenici koja je nastupila nakon nastanka izvršne isprave odnosno u vrijeme kaj se više nije mogla iznijeti u postupku iz kojeg potječe izvršna isprava može dužnik podnijeti i nakon proteka roka od osam dana (član 8.).

Prigovor iz stava 1. ovog članka može se podnijeti sve do okončanja izvršnog postupka.”

...

Upućivanje na parnicu ili drugi postupak**Članak 54. (1), (2) i (4)**

“Ako rješenje o prigovoru zavisi od neke činjenice koja se odnosi na samo potraživanje, a među strankama je sporna, sud će uputiti dužnika da u određenom roku pokrene parnicu ili drugi postupak radi proglašenja da je izvršenje nedopušteno.

Dužnik može pokrenuti parnicu ili drugi postupak u smislu stava 1. ovog člana i nakon proteka roka određenog od suda sve do okončanja izvršnog postupka, ali u tom slučaju snosi troškove uzrokovane prekoračenjem tog roka.

...

Ako je pravomoćnom odlukom suda utvrđeno da je izvršenje nedopušteno, sud će na prijedlog dužnika obustaviti izvršenje i ukinuti provedene radnje.”

...

PROTUIZVRŠENJE

Razlozi za protuizvršenje

Članak 59.

“Nakon što je izvršenje već provedeno, dužnik može sudu podnijeti prijedlog za protuizvršenje, zahtijevajući da mu vjerovnik vrati ono što je izvršenjem dobio:

- 1) ako je izvršna isprava pravomoćno ukinuta, preinačena, poništena ili stavljena izvan snage;
- 2) ako je u toku izvršnog postupka namirio vjerovnikovo potraživanje;
- 3) ako je rješenje o izvršenju pravomoćno ukinuto ili preinačeno;
- 4) ako je izvršenje, koje je provedeno na novčanim sredstvima što se vode na računu dužnika ... ili isplatom u gotovom novcu, proglašeno nedopuštenim.

Prijedlog za protuizvršenje može se podnijeti u roku od tri mjeseca od dana kad je dužnik saznao za razlog za protuizvršenje, a najkasnije u roku od jedne godine od dana okončanja izvršnog postupka.

Dužnik ne može prije proteka tog roka svoje potraživanje ostvarivati u parničnom postupku.”

...

1. Odgađanje izvršenja

Na prijedlog dužnika

Članak 63.

“Na prijedlog dužnika sud će, ako dužnik učini vjerojatnim da bi provođenjem izvršenja pretrpio znatniju štetu, u potpunosti ili djelomice odgoditi izvršenje:

- 1) ako je protiv odluke na temelju koje je određeno izvršenje izjavljen izvanredni pravni lijek ili izvanredno pravno sredstvo;
- 2) ako je podnesen prijedlog za vraćanje u prijašnje stanje [*restitutio in integrum ob terminem elapsu*] u postupku u kojem je donesena odluka na temelju koje je određeno izvršenje;
- 3) ako je podnesena tužba za poništaj presude izbranog suda na temelju koje je određeno izvršenje;
- 4) ako je protiv pravomoćnog rješenja donesenog u izvršnom postupku podignut zahtjev za zaštitu zakonitosti;
- 5) ako je podnesena tužba za stavljanje izvan snage nagodbe na temelju koje je dopušteno izvršenje;
- 6) ako je dužnik protiv rješenja o izvršenju podnio prigovor odnosno tužbu;
- 7) ako je dužnik podnio prijedlog za ukidanje potvrde o izvršnosti;

8) ako izvršenje zavisi od istodobnog ispunjenja neke vjerovnikove obveze, a dužnik je uskratio ispunjenje svoj obveze zbog toga što vjerovnik nije ispunio svoju obvezu niti je pokazao spremnost da je istodobno ispuni;

9) ako je dužnik ili sudioniku u postupku zahtijevao da se otklone nepravilnosti učinjene pri provođenju izvršenja.

Sud može na prijedlog dužnika, odgoditi izvršenje i u drugim slučajevima u kojima za to postoje osobito opravdani razlozi.

Sud može, prema okolnostima slučaja, uvjetovati odgađanje izvršenja polaganjem jamstva.”

G. Ovršni zakon iz 1996.

147. Mjerodavne odredbe *Ovršnog zakona* (Narodne novine br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08), koji je bio na snazi u razdoblju od 11. kolovoza 1996. i 14. listopada 2012., propisuju sljedeće:

Ovršni postupci u tijeku

Članak 309.

“Postupci u tijeku dovršit će se po odredbama zakona koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona.”

H. Stečajni zakon

1. Mjerodavne odredbe

148. Mjerodavne odredbe *Stečajnog zakona* (Narodne novine br. 44/96, 29/99, 129/00, 123/03, 82/06, 116/10 i 25/12), koji je na snazi od 1. siječnja 1997., propisuju sljedeće:

Načela [stečajnog] postupka

Članak 7. (2)

“Stečajni postupak je hitan.”

...

Odgovornost stečajnoga upravitelja

Članak 28.

“(1) Stečajni upravitelj dužan je naknaditi štetu svim sudionicama ako je skrivljeno povrijedio koju od svojih dužnosti.

(2) Stečajni upravitelj ne odgovara za štetu nastalu zbog radnje koju je odobrilo stečajno vijeće ili stečajni sudac, odnosno zbog radnje koju je poduzeo u ovrši naloga ili upute stečajnoga suca, osim ako je odobrenje ili uputu isposlovao na prijevaran način.

(3) ...

(4) Stečajni upravitelj dužan je naknaditi štetu vjerovniku stečajne mase koju je ovaj pretrpio zbog neispunjenja obveze stečajne mase preuzete njegovom pravnom radnjom, osim ako stečajni upravitelj u vrijeme preuzimanja te obveze nije mogao predvidjeti da stečajna masa neće biti dostatna za njeno ispunjenje.

(5) Pravo na podnošenje zahtjeva za naknadu štete nastale zbog povrede dužnosti stečajnoga upravitelja zastarijeva protekom roka od tri godine od saznanja oštećenoga za štetu i okolnosti na kojima se zasniva obveza stečajnoga upravitelja za naknadu štete. Pravo na podnošenje zahtjeva za naknadu štete zastarijeva najkasnije protekom roka od tri godine od pravomoćnosti odluke o zaključenju stečajnoga postupka. ...

(6) Stečajni upravitelj dužan je odmah nakon stupanja na dužnost osigurati se kod osiguravajućeg društva od odgovornosti u smislu odredaba ovoga članka. Visinu osigurnine određuje stečajni sudac uzimajući u obzir veličinu stečajne mase te predvidivu složenost postupka. Troškovi osiguranja su troškovi stečajnoga postupka.

(7) O tužbama za naknadu štete protiv stečajnog upravitelja, odlučuje sud u parničnom postupku.”

149. Stečajni zakon razlikuje nekoliko tipova vjerovnika i, sukladno tome, nekoliko vrsta obveza stečajnog dužnika. *Vjerovnici stečajnog dužnika* u širem smislu obuhvaćaju: (a) *razlučne vjerovnike* (b) *stečajne vjerovnike* u užem smislu, i (c) *vjerovnike stečajne mase*.

150. *Izlučni vjerovnici* nisu stečajni vjerovnici stečajnog dužnika već osobe koje na temelju svoga stvarnog ili obveznog prava mogu tražiti da se neki predmet (stvar ili pravo) izdvoji (izluči) iz stečajne mase zato što ne pripada stečajnom dužniku. Odredba članka 79. Stečajnog zakona definira izlučne vjerovnike kao osobe koje na temelju kojega svoga stvarnoga (*in rem*) ili osobnoga (*ad personam*) prava mogu dokazati da neki predmet ne spada u stečajnu masu. Njihovo se pravo na izdvajanje predmeta utvrđuje prema pravilima koja važe za ostvarivanje tih prava izvan stečajnoga postupka, u posebnom parničnom i/ili ovršnom postupku protiv stečajnog dužnika.

151. Članak 70. definira *stečajne vjerovnike* kao osobne vjerovnike dužnika koji u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka imaju koju imovinsko-pravnu tražbinu prema njemu. Ti vjerovnici dužni su prijaviti svoje tražbine stečajnom upravitelju u roku koji je naveden u rješenju o otvaranju stečajnog postupka (članak 54. st. 3), a njihove se tražbine potom ispituju na ispitnom ročištu. Vjerovnici mogu svoje tražbine prijaviti i nakon isteka tog roka, ali najkasnije u roku od tri mjeseca od održavanja prvog ispitnog ročišta i te se tražbine ispituju se na posebnom ispitnom ročištu koje se održava o trošku tih vjerovnika (članak 176. st. 2.). Prijave primljene nakon tog roka odbacuju se.

152. Obzirom da stečajni vjerovnici mogu svoje tražbine prema dužniku ostvarivati samo u stečajnom postupku (članak 96.), parnični ili ovršni postupci pokrenuti radi ostvarivanja tih tražbina koji su bili u tijeku u trenutku otvaranja stečajnog postupka prekidaju se po sili zakona. Ako stečajni upravitelj na ispitnom ročištu prizna tražbinu stečajnog vjerovnika, stečajni sudac o tome donosi rješenje (članak 177.). Pravomoćna odluka stečajnog suca kojom se utvrđuje tražbina stečajnog vjerovnika ima isti pravni učinak kao da je pravomoćna sudska odluka donijeta u parničnom

postupku. Parnični postupci koji se odnose na iste tražbine, a prekinuti su po sili zakona zbog otvaranja stečajnog postupka, postaju stoga nepotrebni. S druge strane, ako na ispitnom ročištu stečajni upravitelj ospori tražbinu ili koji od stečajnih vjerovnika ospori tražbinu koju je priznao stečajni upravitelj, stečajni sudac će vjerovnika uputiti na parnicu protiv stečajnog dužnika radi utvrđivanja osporene tražbine odnosno da nastavi već započetu parnicu s tim u svezi (članak 178.).

153. Članak 70. razvrstava stečajne vjerovnike u tri kategorije (isplatne redove). Vjerovnici kasnijeg isplatnog reda mogu se namiriti tek pošto budu u cijelosti namireni vjerovnici prethodnoga isplatnoga reda. Stečajni vjerovnici istoga isplatnoga reda namiruju se razmjerno veličini svojih tražbina. U tražbine prvog višeg isplatnog reda ulaze tražbine radnika i prijašnjih radnika stečajnog dužnika nastale do dana otvaranja stečajnog postupka iz radnog odnosa u bruto iznosu, otpremnine do iznosa propisanog zakonom odnosno kolektivnim ugovorom i tražbine po osnovi naknade štete pretrpljene zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti. U tražbine drugog višeg isplatnog reda ulaze sve ostale tražbine prema dužniku, osim onih koje su razvrstane u niže isplatne redove. Tražbine nižih isplatnih redova su primjerice kamate na tražbine stečajnih vjerovnika od otvaranja stečajnoga postupka (članak 72. st. 1. toč. 1.).

154. *Razlučni vjerovnici* su vjerovnici koji imaju pravo na odvojeno namirenje iz određenih dijelova stečajne mase. Razlučno pravo jeste pravo vjerovnika da tražbinu osiguranu založnim ili s njim u stečaju izjednačenim pravom na stvari ili pravu stečajnoga dužnika (pravom na namirenje, pravom retencije, fiducijarnim pravom) namiri iz vrijednosti te stvari ili prava odvojeno i neovisno o namirenju vjerovnika čije tražbine nisu osigurane i u pravilu neovisno o tijeku stečajnoga postupka (primjerice, prodajom nekretnine i namirenjem tražbine iz iznosa dobivenog prodajom, članak 81.-84.). Nakon otvaranja stečajnoga postupka razlučni vjerovnici ovlašteni su pokretati postupke izvan stečajnog postupka, posebice postupak ovrhe (članak 98. st.5.). Razlučni vjerovnici nisu dužni prijaviti svoje tražbine stečajnom upravitelju, već su ga dužni samo obavijestiti o svom razlučnom pravu (članak 173. st. 4.). Međutim, razlučni vjerovnici imaju pravo prijaviti stečajnom upravitelju svoju tražbinu kao stečajni vjerovnici: (a) ako se odreknu odvojenoga namirenja, ili (b) ako se ne uspiju odvojeno namiriti jer njihova tražbina predvidivo neće biti pokrivena u cijelosti razlučnim pravom (članak 84. i članak 173. st.4.).

155. *Vjerovnici stečajne mase* su vjerovnici čije su tražbine nastale nakon otvaranja stečajnoga postupka. Oni su povlašteni vjerovnici koji se iz stečajne mase namiruju izravno i prioriteto odnosno prije stečajnih vjerovnika (osim ukoliko stečajna masa nije dostatna za njihovo namirenje). Njihove tražbine nastaju po osnovi troškova stečajnoga postupka (članak 85.) i po osnovi ostalih obveza stečajne mase (članak 87. Stečajnog zakona). Vjerovnici stečajne mase mogu svoje tražbine ostvarivati protiv stečajnog dužnika izvan stečajnog postupka, u zasebnoj parnici ili ovršnom postupku (vidi, primjerice, odluku Vrhovnog suda poslovni br. Revt-118/05-2 od 23.

ožujka 2006. i odluke Visokog trgovačkog suda poslovni br. PŽ-2523/02 od 22. listopada 2002. i poslovni br. PŽ-6172/01 od 16. travnja 2002.). Oni nisu dužni prijaviti svoje tražbine stečajnom upravitelju. Međutim, da bi sudjelovali u raspodjeli sredstava iz stečajne mase, vjerovnici stečajne mase moraju izvijestiti stečajnog upravitelja o postojanju svojih tražbina najkasnije do određivanja dijela za diobu u slučaju djelomične diobe, do okončanja završnog ročišta i slučaju završne diobe ili do objavljivanja popisa o naknadnoj diobi u slučaju naknadne diobe (vidi članak 202. Stečajnog zakona u nastavku presude). Mjerodavne odredbe Stečajnog zakona u pogledu stečajne mase i obveza stečajne mase propisuju:

Stečajna masa

Članak 67.

“(1) Stečajna masa obuhvaća cjelokupnu imovinu dužnika u vrijeme otvaranja stečajnoga postupka te imovinu koju on stekne tijekom stečajnoga postupka.

(2) Stečajna masa služi namirenju troškova stečajnoga postupka te tražbine vjerovnika stečajnoga dužnika, odnosno tražbine čije je namirenje osigurano određenim pravima na imovini dužnika.”

...

Obveze stečajne mase

Članak 85.

“(1) Iz stečajne mase najprije se namiruju troškovi stečajnoga postupka i ostale obveze stečajne mase.

(2) Obveze stečajne mase iz stavka 1. ovoga članka stečajni upravitelj namirit će redom kojim one dospijevaju.”

...

Ostale obveze stečajne mase

Članak 87. (1)

“U ostale obveze stečajne mase spadaju obveze:

1. zasnovane radnjama stečajnoga upravitelja...
2. ...
3. ...
4. na temelju neosnovanoga obogaćenja mase,
5. tražbine zaposlenika stečajnoga dužnika nastale nakon otvaranja stečajnoga postupka.”

Isplata obveza stečajne mase

Članak 87.a

“(1) Tijekom cijeloga postupka stečajni je upravitelj dužan voditi računa o tome da se iz stečajne mase osiguraju sredstva potrebna za namirenje predvidivih obveza

stečajne mase, a prigodom isplate pojedinih obveza stečajne mase dužan je izdvojiti sredstva potrebna za pokriće onih takvih obveza za koje se osnovano može pretpostaviti da bih ih trebalo namiriti u budućnosti.

(2) Prije zaključenja stečajnoga postupka stečajni će upravitelj, uz suglasnost stečajnoga suca, dio stečajne mase izdvojen u smislu odredbe stavka 1. ovoga članka položiti kod suda ili javnog bilježnika. Nakon zaključenja stečajnoga postupka o isplati iz položenog novca odlučuje stečajni sudac na temelju zahtjeva pojedinih vjerovnika stečajne mase vodeći računa o potrebi da se osiguraju odgovarajuća sredstva za isplatu onih vjerovnika koji za ostvarenje svojih tražbina još uvijek ne raspolažu ovršnom ispravom ili drugom valjanom pravnom osnovom.”

...

Popis vjerovnika

Članak 151. (1)

“Stečajni upravitelj dužan je sastaviti popis svih dužnikovih vjerovnika za koje je saznao iz knjiga i poslovne dokumentacije dužnika, iz drugih podataka dužnika, prijava njihovih tražbina ili na koji drugi način.”

...

DIOBA

Namirenje stečajnih vjerovnika

Članak 183. (4)

“Diobe obavlja stečajni upravitelj. Prije svake diobe on je dužan pribaviti suglasnost odbora vjerovnika, a ako odbor vjerovnika nije osnovan dužan je pribaviti suglasnost stečajnoga suca.”

Diobni popis

Člana 184.

“(1) Prije diobe stečajni upravitelj će sastaviti popis tražbina koje se uzimaju u obzir pri diobi. ...

(2) Taj se popis izlaže u pisarnici stečajnoga suda na uvid sudionicima[stečajnog postupka]. Stečajni upravitelj je dužan javno objaviti zbroj tražbina i raspoloživi iznos iz stečajne mase koji će se raspodijeliti vjerovnicima.”

...

Završna dioba

Članak 192.

“(1) Završnoj diobi pristupa se čim se okonča unovčenje stečajne mase.

(2) Završna dioba smije se poduzeti samo uz suglasnost stečajnoga suca.”

Završno ročište**Članak 193. (1) i (3)**

“(1) Prigodom davanja suglasnosti za završnu diobu stečajni sudac određuje završno ročište vjerovnika. Na tom ročištu se:

1. ...
2. podnose prigovori na završni popis,
3. ...

(2) ...

(3) Stečajni sudac rješenjem na završnom ročištu odlučuje o prigovorima vjerovnika iz stavka 1. točke 2. ovoga članka.”

Polaganje zadržanih iznosa**Članak 194.**

“Iznose koji su odvojeni prigodom završne diobe stečajni upravitelj će uz suglasnost stečajnoga suca, a za račun zainteresiranih osoba, položiti kod suda ili javnoga bilježnika.”

Višak pri završnoj diobi**Članak 195.**

“Ako se pri završnoj diobi mogu u punoj visini namiriti tražbine svih stečajnih vjerovnika, stečajni upravitelj će preostali višak predati dužniku pojedincu. Ako je dužnik pravna osoba, upravitelj će svakoj osobi koja ima udjela u dužniku dati onaj dio viška, na koji bi imala pravo u slučaju likvidacije izvan stečajnoga postupka.”

ZAKLJUČENJE STEČAJNOG POSTUPKA**Rješenje o zaključenju stečajnog postupka****Članak 196. (1) i (3)**

“(1) Odmah nakon okončanja završne diobe stečajni sudac će donijeti rješenje o zaključenju stečajnoga postupka.

(2) ...

(3) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka dostavlja se sudu ili kojem drugom tijelu koje vodi upisnik dužnika pravne osobe.... Brisanjem iz upisnika stečajni dužnik kao pravna osoba prestaje postojati... ”

...

Naknadna dioba**Članak 199.**

“(1) Stečajni sudac će na prijedlog stečajnoga upravitelja, kojega od stečajnih vjerovnika ili po službenoj dužnosti odrediti nastavak postupka radi naknadne diobe, ako se nakon završnog ročišta:

1. stvore uvjeti da se zadržani iznosi podijele stečajnim vjerovnicima,

2. iznosi koji su isplaćeni iz stečajne mase vrate natrag u masu,

3. pronađe imovina koja ulazi u stečajnu masu.

(2) ...

(3) ...

(4) Imovina iz stavka 1. ovoga članka jest stečajna masa i glede nje se na odgovarajući način primjenjuju odredbe ovoga Zakona o stečajnom dužniku i njegovim tijelima. U ime i za račun te mase mogu se voditi sporovi radi prikupljanja imovine koja u nju ulazi, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. Nakon provedbe naknadne diobe stečajno će vijeće donijeti rješenje o zaključenju stečajnoga postupka.”

...

Isključenje vjerovnika stečajne mase

Članak 202.

“Vjerovnici stečajne mase za čije je zahtjeve stečajni upravitelj saznao:

1. ...

2. pri završnoj diobi, tek nakon okončanja završnoga ročišta ili,

3. pri naknadnoj diobi, tek nakon objavljivanja popisa o toj diobi, ,

mogu tražiti namirenje samo iz sredstava koja nakon diobe preostanu u stečajnoj masi.”

2. Mjerodavna sudska praksa

156. U svojoj odluci poslovni br. PŽ-6471/05-3 od 2. travnja 2007. Visoki trgovački sud, u tumačenju odredbe članka 199. st. 4. Stečajnog zakona, utvrdio je da iako nakon zaključenja stečajnog postupka i brisanja iz sudskog registra stečajni dužnik više ne postoji kao pravna osoba, stečajni upravitelj može u ime i za račun stečajne mase stečajnog dužnika nastaviti započete parnice. U mjerodavnom dijelu citirane odluke navodi se:

“Tužitelj je kao pravnog slijednika tuženika označio stečajnu masu. Prvostupanjski sud u rješenju ne navodi na koji je način utvrdio da tuženik nema imovinu koja ulazi u stečajnu masu....Nedostatak sredstava iz kojih bi se namirila tražbina tužitelja nije zapreka za vođenje parnice radi isplate. Nemogućnost eventualnog budućeg namirenja tražbine nije zapreka da sud u kontradiktornom postupku odluči o tužbenom zahtjevu. Drugo je pitanje, da li tužitelj može kondemnatornom tužbom zahtijevati isplatu naknade štete i zatezne kamate protiv stečajnog dužnika. Zaključenjem stečajnog postupka ne gase se ovlasti stečajnog upravitelja u cijelosti. Parnice koje su u tijeku u trenutku zaključenja stečajnog postupka nastavljaju se u ime i za račun stečajne mase stečajnog dužnika. U odnosu na stečajnu masu na odgovarajući način primjenjuju se pravila Stečajnog zakona o stečajnom dužniku i njegovim tijelima (čl. 199. st. 4. SZ-a). U ime te imovine mogu se i dalje voditi sporovi radi prikupljanja imovine koja ulazi u stečajnu masu, a stečajni upravitelj i dalje je dužan zastupati stečajnu masu u sporovima koje protiv stečajne mase vode stečajni vjerovnici. Ova pravila se primjenjuju i kada na posebnom računu nisu izdvojena sredstva, a na vjerovniku je da ocijeni da li ima interes za vođenje takve parnice.”

I. Zakon o trgovačkim društvima

157. Mjerodavne odredbe Zakona o trgovačkim društvima (Narodne novine br. 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 152/11 i 111/12), koji je na snazi od 1. siječnja 1995., propisuju sljedeće:

Odgovornost članova trgovačkog društva

Članak 10.

(1) Članovi javnoga trgovačkoga društva i komplementari u komanditnome društvu odgovaraju za obveze društva osobno, solidarno i neograničeno cijelom svojom imovinom.

(2) Članovi društva s ograničenom odgovornošću i dioničari dioničkoga društva ne odgovaraju za obveze društva izuzev kada je to određeno ovim Zakonom.

(3) Onaj tko zloupotrebljava okolnost da kao član trgovačkoga društva ne odgovara za obveze društva ne može se pozvati na to da po zakonu ne odgovara za te obveze.

(4) Smatra se da je ispunjena pretpostavka za odgovornost člana društva iz stavka 3. ovoga članka naročito:

1. ako koristi društvo za to da bi postigao cilj koji mu je inače zabranjen;
2. ako koristi društvo da bi oštetio vjerovnike;
3. ako protivno zakonu upravlja imovinom društva kao da je to njegova imovina;
4. ako u svoju korist ili u korist neke druge osobe umanju imovinu društva, iako je znao ili morao znati da ono neće moći podmiriti svoje obveze.”

...

DIONIČKO DRUŠTVO

PRESTANAK [LIKVIDACIJA]

Odgovornost likvidatora za štetu

Članak 383.

“(1) Nakon što je društvo brisano iz sudskoga registra ne mogu se pobijati radnje likvidatora, ali vjerovnici društva mogu od njega tražiti da im nadoknadi štetu koju im je tim radnjama prouzročio.

(2) Likvidator odgovara za štetu prouzročenu provođenjem likvidacije do visine peterostrukog iznosa nagrade koju je primio za svoj rad. Ako to ne bi bilo dovoljno za podmirenje štete, za nju solidarno odgovaraju svi dioničari do visine imovine društva koja im je isplaćena...”

J. Kazneni zakon

158. Mjerodavne odredbe Kaznenog zakona (Narodne novine br. 110/97, 27/98 (ispravak), 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08 i 57/11), koji je bio na snazi u razdoblju od 1. siječnja 1998. do 31. prosinca 2012., propisuju sljedeće:

Zastara pokretanja kaznenog postupka**Članak 19.**

“(1) Kazneni postupak... ne može se pokrenuti kad protekne određeno vrijeme od počinjenja kaznenog djela, i to:

- ...
- ...
- deset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od pet godina zatvora,
...”

...

Tijek i prekid zastare pokretanja kaznenog postupka**Članak 20.**

(1) Zastara pokretanja kaznenog postupka počinje teći od dana kad je kazneno djelo počinjeno.

(2) ...

(3) Zastara se prekida svakom postupovnom radnjom koja se poduzima radi pokretanja kaznenog postupka prema počinitelju zbog počinjenog kaznenog djela.

...

(5) Nakon svakog prekida zastara počinje ponovno teći.

(6) ...”

...

Zlouporaba položaja i ovlasti**Članak 337.**

“(1) Službena ili odgovorna osoba koja s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu neimovinsku korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena znatna šteta ili je došlo do teže povrede prava drugoga, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena imovinska korist, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.”

K. Zakon o nasljeđivanju

159. Odredbe članaka 139. i članka 140. Zakona o nasljeđivanju (Narodne novine br. 48/03, 163/03 i 35/05), koji je na snazi od 3. listopada

2003., reguliraju odgovornost nasljednika za dugove ostavitelja. Članak 140. predviđa tzv. odvajanje ostavine (*separatio bonorum*), kao sredstvo zaštite ostaviteljevih vjerovnika koji su ovlašteni, ukoliko učine vjerojatnim postojanje tražbine i opasnost da bez odvajanja ne bi mogli namiriti svoju tražbinu, zahtijevati odvajanje ostavine od imovine nasljednika dok ne namire svoju tražbinu. Logička podloga odvajanja ostavine je spriječiti da imovina koja čini ostavinu prijeđe u imovinu nasljednika, a kako bi se ista zaštitila od ostaviteljevih vjerovnika koji bi inače bili ovlašteni svoje tražbine namirivati i nakon ostavinskog postupka od nasljednika. Citirane odredbe propisuju kako slijedi:

III. ODGOVORNOST NASLJEDNIKA ZA OSTAVITELJEVE DUGOVE

Opseg nasljednikove odgovornosti za dugove

Članak 139.

“(1) Nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove.

(2) ...

(3)) Nasljednik odgovara za ostaviteljeve dugove do visine vrijednosti naslijeđene imovine...

(4) Kad ima više nasljednika, oni odgovaraju solidarno za ostaviteljeve dugove, i to svaki do visine vrijednosti svoga nasljednog dijela ...

(5) Među nasljednicima dugovi se dijele razmjerno njihovim nasljednim dijelovima, ako oporukom nije drukčije određeno.”

Odvajanje ostavine

Članak 140.

(1) Ostaviteljevi vjerovnici mogu zahtijevati u roku od tri mjeseca od otvaranja nasljedstva da se ostavina odvoji od imovine nasljednika, ako učine vjerojatnim postojanje tražbine i opasnost da bez odvajanja ne bi mogli namiriti svoju tražbinu.

(2) U tom slučaju nasljednik ne može raspolagati stvarima i pravima ostavine, niti se njegovi vjerovnici mogu iz njih naplatiti, dok se ne naplate vjerovnici koji su zahtijevali odvajanje.

(3) Ostaviteljevi vjerovnici koji su zahtijevali to odvajanje mogu naplatiti svoje tražbine samo iz sredstava ostavine.

(4) ...

(5) ...

(6) Ako vjerovnik koji je zahtijevao odvajanje nema ovršnu ispravu ili ako već prije nije pokrenuo postupak radi ostvarenja svoje tražbine, dužan je pokrenuti postupak radi ostvarenja tražbine u roku koji mu odredi sud rješenjem o odvajanju ostavine. Ako vjerovnik ne pokrene postupak na koji je upućen u roku koji mu je određen, sud će po službenoj dužnosti svoje rješenje o odvajanju ostavine staviti izvan snage .

(7) O zahtjevu vjerovnika sud odlučuje rješenjem u ostavinskom postupku. Žalba protiv tog rješenja ne odgađa njegovu provedbu.”

PRAVO

I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

160. Banka podnositeljica zahtjeva prigovarala je da su joj ovršnim postupkom, koji je rezultirao ustegnućem pozamašnog novčanog iznosa s računa (vidi stavke 20. do 68. ove presude, u daljnjem tekstu: "ovršni postupak") povrijeđena prava zajamčena člankom 6. stavkom 1. Konvencije. Prigovori Banke podnositeljice zahtjeva na temelju citiranog članka bili su prvenstveno usmjereni na ovršni postupak u svezi s tzv. trećim pokušajem provedbe ovrhe (vidi stavke 42.-66. ove presude), a posebno na odluku od 3. listopada 2003. (vidi stavke 44. i 45. ove presude) i zaključak od 28. listopada 2003. (vidi stavak 61. ove presude). Mjerodavni dio članka 6. stavka 1. Konvencije glasi kako slijedi:

"Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi... svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično ... ispita njegov slučaj."

161. Banka podnositeljica zahtjeva u prvom je redu prigovarala nedostatku nepristranosti Visokog trgovačkog suda u ovršnom postupku. Banka podnositeljica zahtjeva u prilog nepostojanja nepristranosti Visokog trgovačkog suda posebice je ukazala na: (a) izjave suca N.Š. dane u medijima 6. studenog 2003. i 24. ožujka 2006. (vidi stavke 67. i 68. ove presude), (b) sudjelovanje suca R.S. (za kojeg je podnesen zahtjev za izuzeće o kojem uopće nije donijeta odluka) i suca K.M. (koji je bio ujak jednog od članova društva Retag d.o.o., g. B.P.) u vijeću koje je dana 6. travnja 2004. odbacilo žalbu Banke podnositeljice zahtjeva od 14. listopada 2003. koju je ista izjavila protiv prvostupanjske odluke od 3. listopada 2003. (vidi stavak 46. i 52. ove presude).

162. Banka podnositeljica zahtjeva nadalje je prigovarala kako joj u spornom ovršnom postupku nije bila dana mogućnost očitovati se na obračun zakonskih zateznih kamata koji je 27. listopada 2003. izradila FINA (vidi stavke 58. do 60. ove presude), a po kojem je obračunu sud potom proveo ovrhu bez ispitivanja osnovanosti istog.

163. Vlada je osporavala istaknute prigovore Banke podnositeljice zahtjeva.

164. Banka podnositeljica zahtjeva također se žalila da nije uredno obaviještena o ročištu održanom dana 23. rujna 2003. (vidi stavke 42. i 43. ove presude) čime joj je bila uskraćena mogućnost očitovati se podnesak protivne strane i osporavati činjenicu koju je potom potvrdio Trgovački sud kada je utvrdio da Samoupravni sporazum o osnivanju Zagrebačke banke ne predstavlja trgovački ugovor, već ugovor iz ostalih odnosa (vidi stavak 45. ove presude). Naposljetku, Banka podnositeljica zahtjeva žalila se na odluku Ustavnog suda od 7. svibnja 2005. kojom je sud odbacio njenu ustavnu tužbu od 2. lipnja 2004. bez ispitivanja osnovanosti iste (vidi stavak 52. i 55. ove presude). Iako Banka podnositeljica zahtjeva potonji prigovor vezuje uz povredu članka 13. Konvencije u svezi s člankom 1. Protokola 1.,

ovaj Sud smatra kako isti prigovor valja ispitati temeljem članka 6. stavka 1. Konvencije u smislu povrede prava na pristup sudu.

A. Dopuštenost

1. Navodna povreda članka 6. stavka 1. Konvencije u pogledu pomanjkanja nepristranosti

(a) Podnesci stranaka

(i) Vlada

165. Vlada je prigovarala dopuštenosti zahtjeva, tvrdeći da isti nije dopušten.

166. Vlada je prvenstveno isticala da je Banka podnositeljica zahtjeva u predmetnom ovršnom postupku podnijela zahtjev za izuzeće svih sudaca koji su sudjelovali u prvostupanjskom postupku, zatim zahtjev za izuzeće dva predsjednika Visokog trgovačkog suda, te predsjednika i zamjenika predsjednika Vrhovnog suda. Nastavno, od 1998. nadalje, Banka podnositeljica zahtjeva redovito je podnosila zahtjeve za izuzeće svih onih sudaca Visokog trgovačkog suda koji su sudjelovali u donošenju odluka s kojima ista nije bio suglasna. U svakom zahtjevu podnesenom nakon veljače 1998., Banka podnositeljica zahtjeva je paušalno predlagala izuzeće četiri suca Visokog trgovačkog suda, posebice sudaca J.Č., L.Č., Z.J. i R.S., kao i izuzeće suca N.Š. prvo kao predsjednika Visokog trgovačkog suda, a kasnije kao suca tog suda. Veći dio podnesenih zahtjeva uopće nije sadržavao razloge zbog kojih se traži izuzeće. Iz onih zahtjeva koji su bili obrazloženi jasno proizlazi da je izuzeće traženo zbog neslaganja Banke s odlukama tih sudaca i njihovim pravnim stajalištima. U ni jednom od podnijetih zahtjeva za izuzeće, Banka podnositeljica zahtjeva nije dokazala postojanje razloga koji bi ukazivali na subjektivnu ili objektivnu pristranost sudaca čije se izuzeće predlagalo. Domaći sudovi su, neovisno o tome, ispitali sve zahtjeve za izuzeće sudaca podnesene od strane Banke podnositeljice zahtjeva. S tim u svezi, pri ispitivanju zahtjeva i ocjenjivanju nepristranosti sudaca Visokog trgovačkog suda, sudovi su cijenili činjenicu da je Banka podnositeljica zahtjeva koristila svoje pravo da zahtjeva izuzeće sudaca zbog navodne pristranosti na iznimno neselektivni način, čime je *a priori* ozbiljno ugrozila izgleda da sud usvoji zahtjeve za izuzeće kao osnovane.

167. Što se tiče novinskog članka objavljenog dana 6. studenog 2003. u dnevnim novinama *Novi list* (vidi stavak 67. ove presude), Vlada je prvenstveno tvrdila kako predmetni tekst ne predstavlja autorizirani intervju sa sucem N.Š. već autorski komentar, pa stoga u istom nije moguće razlikovati njegove izjave od izjava novinara. Nadalje, Vlada je istakla kako Banka podnositeljica zahtjeva, iako je u više navrata predlagala izuzeće suca N.Š., nikada nije kao razlog za izuzeće navela njegove izjave dane u medijima. Konkretno, u zahtjevu od 2. prosinca 2003. (vidi stavak 63. ove

presude), koji je podnesen nakon objave spornog članka, Banka podnositeljica zahtjeva isticala je paušalne razloge za izuzeće suca N.Š. i još troje sudaca, dok se njegova izjava u novinama uopće nije spominjala kao argument za izuzeće. Štoviše, u vrijeme kada je dao spornu izjavu, sudac N.Š. više nije bio predsjednik Visokog trgovačkog suda (vidi stavak 67. ove presude), niti je isti nakon toga bio član ijednog vijeća Visokog trgovačkog suda koje je odlučivao u predmetu Banke podnositeljice zahtjeva. Prema tome, nakon što je objavljena njegova izjava u *Novom listu*, sudac N.Š. više nije imao nikakvog utjecaja na ishod slučaja Banke podnositeljice zahtjeva. Iz istih razloga, Vlada je tvrdila da su izjave suca N.Š. dane u emisiji emitiranoj na Hrvatskoj televiziji 24. ožujka 2006. također irelevantne za predmet Banke podnositeljice zahtjeva.

168. Glede sudjelovanja suca R.S. u vijeću Visokog trgovačkog suda koje je odlučivao o žalbi Banke podnositeljice zahtjeva od dana 14. listopada 2003., Vlada je ponovila kako je Predsjednik Visokog trgovačkog suda ranije u dva navrata, 12. svibnja 1998. i 2. svibnja 2000., odbacio zahtjeve za izuzeće suca R.S. Obzirom u trećem zahtjevu za izuzeće od 14. listopada 2003. (vidi stavak 46. ove presude) Banka podnositeljica zahtjeva nije iznijela nove razloge koji bi doveli su pitanje nepristranost suca R.S., dana 8. prosinca 2003. predsjednica Trgovačkog suda donijela je rješenje kojim se odbacuje kao nedopušten zahtjev Banke za izuzeće sudaca (vidi stavak 50. ove presude), a sve sukladno mjerodavnim odredbama Zakona o parničnom postupku (vidi stavak 145. ove presude). Dakle, kada je vijeće sudaca Visokog trgovačkog suda 6. travnja 2004. donosilo odluku povodom žalbe Banke podnositeljice zahtjeva od 14. listopada 2003., o svim je zahtjevima za izuzeće suca već ranije bilo odlučeno. Prema tome, njegovim sudjelovanjem u vijeću koje je odbacilo žalbu nije moglo biti povrijeđeno pravo Banke podnositeljice zahtjeva na nepristrano suđenje.

(ii) Banka podnositeljica zahtjeva

169. Banka podnositeljica zahtjeva isticala je kako je sudac i bivši Predsjednik Visokog trgovačkog suda, N.Š., dok je drugostupanjski postupak po žalbi Banke od 14. listopada 2003. još uvijek bio u tijeku, više puta citiran u novinskom članku koji je 6. studenog 2003. objavljen u dnevnim novinama *Novi list*. Isti je iznio niz nepromišljenih i neprijateljskih optužbi usmjerenih protiv Banke podnositeljice zahtjeva. Točnije, on je izjavio da glavnica duga Banke prema društvu Retag d.o.o. iznosi 56 milijuna njemačkih maraka (vidi stavak 67. ove presude), što je brojka o kojoj nije bilo govora u osnovnoj presudi od 7. lipnja 1995., rješenju o ovrsi ili bilo kojem drugom dokumentu. Prema mišljenju Banke podnositeljice zahtjeva nije slučajnost da je Visoki trgovački sud svojom odlukom od 6. travnja 2004. kojom je odbacio žalbu Banke od 14. listopada 2003. upravo ukazao na iznos od 56 milijuna DEM kao protuvrijednost iznosa glavnice (vidi stavak 51. ove presude). Takve veoma teške i neutemeljene optužbe i izjave suca N.Š. prethodno iznijete u medijima nedvojbeno dovode u sumnju nepristranost sudaca Visokog trgovačkog suda. Prema mišljenju

Banke podnositeljice zahtjeva, Vlada se nije očitovala o samoj suštini njenih tvrdnji, odnosno na činjenicu da je izjava suca N.Š. u novinskom članku od 6. studenog 2003. utjecala na moguću nepristranost. Banka podnositeljica zahtjeva objasnila je da njezin zahtjev za izuzeće suca nije bio temeljen na izjavama danim u spornom novinskom članku, već na sličnosti njegovih izjava sa stavovima Visokog trgovačkog suda iznijetim u obrazloženju odluke koja je donijeta nakon njegovih neutemeljenih optužbi, što nedvojbeno dovodi u pitanje nepristranost samog suda kao institucije koji je 6. travnja 2004. odlučio povodom žalbe Banke podnositeljice zahtjeva.

170. Nadalje, Banka podnositeljica zahtjeva je tvrdila da dokaz u prilog činjenici da Visoki trgovački sud nije bio nepristran predstavlja i izjava suca N.Š. u televizijskoj emisiji 'Kontraplan' koja je emitirana na Hrvatskoj radio televiziji dana 24. ožujka 2006. (vidi stavak 68. ove presude). U tom intervjuu isti je pokazao animozitet prema Banci podnositeljici zahtjeva, te je također u više navrata demantirao da je ikada sudjelovao u donošenju bilo kakvih odluka u predmetnom postupku.

171. Nadalje, u svojoj žalbi od 14. listopada 2003. Banka podnositeljica zahtjeva također je zatražila izuzeće suca R.S. obzirom je protiv istog podnijela kaznenu prijavu i zato što je prethodno bio uključen u donošenje odluka u predmetnom slučaju (vidi stavak 46. ove presude). Međutim, o prijedlogu Banke podnositeljice zahtjeva nikada nije odlučeno. Umjesto toga, sudac je na kraju sudjelovao u vijeću sastavljenom od trojice sudaca Visokog trgovačkog suda koje je donijelo rješenje od 6. travnja 2004. kojim se odbija žalba Banke podnositeljice zahtjeva (vidi stavak 51. ove presude).

172. Konačno, u emisiji 'Kontraplan' sudac N.Š. je priznao da je sudac K.M. bio bliski rođak (ujak) g. B.P. koji je, kao oporučni nasljednik, postao jedan od članova društva Retag d.o.o. nakon smrti jedinog člana tog trgovačkog društva, g. A.K., a koji je time stekao znatan dio iznosa od 168.618.419,60 kn koji je u ovrsi ustegnut od Banke. Sudac N.Š. je također priznao da je i sam poznavao g. B.P. (vidi stavke 68. i 85. ove presude). Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je da nije bila upoznata s bliskom povezanošću suca K.M. i g. B.P. u vrijeme kada je podnijela zahtjev Sudu. Presudno je da je sudac K.M. bio jedan od trojice članova vijeća Visokog trgovačkog suda koje je 6. travnja 2004. rješenjem odbilo žalbu Banke (jedan od trojice članova vijeća bio je i sudac R.S.). Banka podnositeljica zahtjeva smatrala da je njezin prigovor u pogledu nedostatka nepristranosti suda vrlo značajan obzirom na naknadno potvrđenu povezanost suca K.M. i g. B.P.

(b) Ocjena Suda

173. Sud prvenstveno ponavlja da Banka podnositeljica zahtjeva dovodi u pitanje nepristranost Visokog trgovačkog suda u ovršnom postupku iz tri razloga (vidi stavak 161. ove presude): (a) izjava suca N.Š. u medijima (vidi stavke 67.-68. i 169.-170. ove presude), (b) sudjelovanja suca R.S. (čiji je izuzeće zatraženo, ali o kojem nikada nije donijeta odluka) u vijeću koje je

dana 6. travnja 2004. donijelo rješenje kojim se odbija žalba Banke podnositeljice zahtjeva od 14. listopada 2003. izjavljena protiv prvostupanjske presude od 3. listopada 2003. (vidi stavke 46., 51. i 171. ove presude) i (c) sudjelovanja suca K.M. (koji je bio ujak jednog od članova društva Retag d.o.o., g. B.P.) u spomenutom vijeću sudaca (vidi stavke 46., 51., 68. i 172. ove presude).

(i) Glede izjava suca N.Š. u medijima

174. Što se tiče izjava suca N.Š. u medijima, osobito onih objavljenih u dnevnim novinama *Novi list* od 6. studenog 2003. (vidi stavak 67. ove presude) i onih iznijetih u televizijskoj emisiji 'Kontraplan' od 24. ožujka 2006. (vidi stavak 68. ove presude), Sud prvenstveno navodi da isti nije sudjelovao u ispitivanju odnosno odlučivanju o žalbama (u žalbenom postupku) koje je Banka podnositeljica zahtjeva izjavila protiv dvije ključne odluke koje su u ovršnom postupku imale za posljedicu ustezanje pozamašnog novčanog iznosa s računa Banke, i to prvenstveno rješenja od 3. listopada 2003. (vidi stavak 44. ove presude) i zaključka od 28. listopada 2003. (vidi stavak 61. ove presude). Sudac N.Š. sudjelovao je jedino u donošenju odluke Visokog trgovačkog suda od 16. svibnja 2000. kojom je taj sud: (a) usvojio žalbu Retag d.o.o. i preinačio prvostupanjsku odluku odbivši prijedlog Banke za odgodu ovrhe i (b) odbio žalbu Banke podnositeljice zahtjeva protiv odluke Trgovačkog suda od 11. siječnja 2000. (vidi stavak 37. ove presude). Međutim, te odluke su ukinute odlukama Ustavnog suda od 23. svibnja i 13. prosinca 2000. (vidi stavke 40.-41. ove presude).

175. Sud nadalje napominje da je sudac N.Š. bio predsjednik Visokog trgovačkog suda u razdoblju od 6. ožujka 1995. do 6. ožujka 2002. (vidi stavak 67. ove presude), odnosno prije donošenja gore spomenutih ključnih odluka. Iz toga proizlazi kako isti nije mogao utjecati na konačan ishod ovršnog postupka.

(ii) Glede sudjelovanja suca R.S. u postupku

176. Što se tiče sudjelovanja suca R.S., Sud prvenstveno navodi da je Vlada dostavila presliku rješenja Predsjednice Trgovačkog suda u Zagrebu od 8. prosinca 2003. kojom se zahtjev Banke podnositeljice zahtjeva za izuzeće sudaca, među ostalima, i suca R.S. odbacuje kao nedopušten, iz razloga što je Visoki trgovački sud odlukom od 2. svibnja 2000. odbacio zahtjev za izuzeće tog suca (vidi stavak 50. ove presude). Imajući u vidu navedene okolnosti, Sud ne može prihvatiti tvrdnju Banke podnositeljice zahtjeva da o zahtjevu za izuzeće suca R.S. nikada nije odlučeno.

177. Sud ponavlja da se, prema njegovoj stalnoj sudskoj praksi, postojanje nepristranosti u smislu članka 6. stavka 1. mora utvrditi primjenom subjektivnog testa, pri čemu se mora uzeti u obzir osobno uvjerenje i ponašanje konkretnog suca, to jest, je li sudac imao neke osobne predrasude ili pristranosti u tom predmetu; te isto tako primjenom objektivnog testa, to jest, na način da se utvrdi je li sâm sud, uzimajući u

obzir, između ostalih aspekata, i njegov sastav, nudio dovoljna jamstva kako bi se isključila svaka opravdana sumnja glede njegove nepristranosti (vidi, primjerice, *Parlov-Tkalčić protiv Hrvatske*, br. 24810/06, st. 78., 22. prosinac 2009.).

178. S tim u svezi, Sud primjećuje da se u svom zahtjevu za izuzeće suca R.S. Banka podnositeljica zahtjeva isključivo ograničila na tvrdnju da je isti prethodno sudjelovao u donošenju odluka u predmetnom slučaju, te da je protiv njega Banka podnijela više kaznenih prijava, ne obrazloživši dodatno svoj zahtjev (vidi stavak 46. ove presude). Banka podnositeljica zahtjeva nije obrazložila razloge za izuzeće čak i kada je osporavala nepristranost imenovanog suca u postupku pred Sudom (vidjeti stavke 161. i 169. – 172. ove presude), što nameće zaključak da Banka podnositeljica zahtjeva i dalje smatra kako sama činjenica da je imenovani sudac prethodno sudjelovao u donošenju odluka odnosno da su protiv njega podnijete kaznene prijave, predstavlja dovoljan razlog za dovodenje u pitanje njegove nepristranosti. Međutim, Sud je već zauzeo stav da se obveza nepristranosti ne može tumačiti na način da se sucima onemogućava sudjelovanje u donošenju odluka u istom predmetu u slučaju vraćanja predmeta na ponovno raspravljanje (vidi, primjerice, *Stow i Gai protiv Portugala* (dec.), br. 18306/04, 4. listopada 2005.; *Thomann protiv Švicarske*, 10 lipanj 1996., st. 35.-37., *Izvešća* 1996-III; i *Ringeisen protiv Austrije*, 16. srpanj 1971., st. 97., Serija A br. 13). Isto tako, podnošenje kaznenih prijava protiv sudaca također samo po sebi ne predstavlja dovoljan razlog za sumnju u njihovu nepristranost (vidi, *Tanner i Malminen protiv Finske* (dec.), br. 42114/98 i 42185/98, 26. veljače 2002.). To iz razloga što bi se automatskim izuzećem sudaca u takvim okolnostima omogućilo nezadovoljnim strankama u sporu da vrše "kupovinu sudaca" na način da umjetno stvaraju pristranosti ili predrasude i time bi im se pružio jednostavan instrument za uklanjanje suca kojega smatraju nepovoljnim iz razloga što je presudio protiv njih ili je na drugi način pokazao sklonost da to učini.

179. Imajući u vidu navedena razmatranja, Sud smatra da strahovi Banke podnositeljice zahtjeva glede pomanjkanja nepristranosti suca R.S. nisu bili objektivno opravdani. Štoviše, budući da nema dokaza o osobnoj pristranosti istog, Sud ne nalazi da je njegovo sudjelovanje u ovršnom postupku dovelo do povrede prava Banke podnositeljice zahtjeva da o njezinim "građanskim pravima i obavezama" odlučuje nepristrani sud.

(iii) *Glede sudjelovanja suca K.M. u postupku*

180. Što se tiče sudjelovanja suca K.M., Sud primjećuje da je povezanost suca K.M. s g. B.P. obznanio sudac N.Š. 24. ožujka 2006. u televizijskoj emisiji 'Kontraplan', dok je Banka podnositeljica zahtjeva po prvi puta Sudu ukazala na nepristranost suca K.M. 31. srpnja 2008., u svom očitovanju na podnesak Vlade. Znači nakon više od šest mjeseci od emitiranja sporne emisije. S tim u vezi, Sud navodi da, iako Vlada u svom očitovanju nije isticala prigovor nedopuštenosti tog dijela zahtjeva obzirom

je isti ponesen van šestomjesečnog roka, on nema mogućnost zanemariti primjenu pravila o šest mjeseci samo zbog toga što Vlada nije uložila preliminarni prigovor u tom smislu (vidi predmet *Walker protiv Ujedinjenog Kraljevstva* (dec.), br. 34979/97, ECHR 2000-I). To je tako zato što pravilo o šest mjeseci, kojim se odražava želja ugovornih stranaka da se već donijete odluke ne dovode u pitanje nakon proteka nekog nedefiniranog vremenskog razdoblja, služi interesima ne samo tužene Vlade, nego i pravne sigurnosti, koja je vrijednost sama po sebi. Ovo je pravilo odmjerilo vremenska ograničenja nadzora koji vrše organi Konvencije i dalo znak i pojedincima i državnim vlastima koje je to razdoblje preko kojega takav nadzor nije više moguć (vidi naprijed citirani predmet *Walker*).

(iv) *Zaključak*

181. Iz tih razloga, Sud smatra da je prigovor Banke podnositeljice zahtjeva glede pomanjkanja pristranosti odnosno sudjelovanja sudaca N.Š. i R.S. očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. (a) Konvencije te se isti sukladno članku 35. st. 4. Konvencije treba odbaciti. S druge strane, glede prigovora Banke u dijelu koji se odnosi na sudjelovanje suca K.M., Sud nalazi da je ovaj dio zahtjeva nedopušten na temelju članka 35., stavka 1. i da ga treba odbiti na temelju članka 35., stavak 4. Konvencije.

2. *Navodno nedostavljanje obračuna zatezne kamate FINA-e strankama u postupku*

182. Sud je utvrdio kako ovaj zahtjev nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. st. 3. a) Konvencije. Nadalje, utvrđuje kako isti nije nedopušten ni po bilo kojoj drugoj osnovi pa se stoga mora proglasiti dopuštenim.

3. *Ostale navodne povrede članka 6. stavka 1. Konvencije*

183. U odnosu na navodni propust glede dostave poziva za ročište koje je održano dana 23. rujna 2003., i posljedično uskraćivanje mogućnosti Banci podnositeljici zahtjeva da osporava stav Trgovačkog suda u Zagrebu koji je zaključio kako osnivački sporazum ne predstavlja trgovački ugovor, kao i propust Ustavnog suda da ispita osnovanost ustavne tužbe Banke podnositeljice zahtjeva od 2. lipnja 2004., Sud, ispitavši sav materijal koji mu je dostavljen te u mjeri u kojoj je mjerodavan odlučivati o iznjetim prigovorima, smatra da okolnosti u konkretnom slučaju ne ukazuju na povredu članka 6. stavka 1. ili bilo koje druge odredbe Konvencije ili Protokola.

184. Slijedom iznjetoga, ovaj prigovor je očito neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. st. 3 a) i 4. Konvencije.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Vlada

185. Vlada je prvenstveno isticala da postupke pred domaćim sudovima u konkretnom slučaju treba razmotriti u kontekstu glavne zadaće sudova u ovršnom postupku, a to je omogućiti prisilnu ovrhu pravomoćnih sudskih odluka bez nepotrebnog odlaganja.

186. Nadalje, Vlada je smatrala da prilikom ocjenjivanja je li korištenjem obračuna zatezne kamate od strane FINA-e u konkretnom slučaju Banke podnositeljice zahtjeva došlo do povrede načela saslušanja stranaka, valja voditi računa o dva elementa: (a) kakav utjecaj je predmetni obračun zatezne kamate imao na konačan ishod postupka, i (b) da li je obračun dostavljen svim strankama u postupku.

187. Što se tiče prvog elementa, rješenje od 3. listopada 2003. je po mišljenju Vade, jasno i precizno određivalo metodu obračuna zatezne kamate koju je Banka podnositeljica zahtjeva bila dužan isplatiti te je sadržavalo sve neophodne parametre za obračun kamate. Predmetno rješenje donijeto je u ovršnom postupku – koji je nastavljen 2003. godine temeljem ukidne odluke Ustavnog suda – nakon što je strankama dana mogućnost da iznesu svoje stavove, uključujući one koje je odnose na kamatnu stopu te metodu obračuna zatezne kamate. Stranke u postupku to su čine izlažući svoje stavove u obrazloženim podnescima. Svaka je stranka imala mogućnost očitovati se na navode protivne stranke. Trgovački sud u Zagrebu detaljno je obrazložio svoju odluku, te se u obrazloženju rješenja osvrnuo na navode obiju stranaka i potom jasno iznio svoj pravni stav u pogledu kamatne stope i metode obračuna zatezne kamate. Odluka suda dostavljena je parničnim strankama te su iste imale mogućnost izjavljivanja žalbe, koje su pravo iskoristile. Povodom žalbe, odluka je ispitana od strane Visokog trgovačkog suda koji je potvrdio rješenje suda prvog stupnja. S druge strane, obračun zatezne kamate je u tehničkom smislu, u skladu sa uobičajenom praksom, izvršen od strane institucije koja obavlja poslove platnog prometa, a to je Hrvatska narodna banka. To iz razloga što se kamata obračunava do datuma konačne isplate, pa je institucija koja obavlja poslove platnog prometa dužna obračunati zateznu kamatu do trenutka samog prijenosa sredstava. U konkretnom slučaju, obzirom da Hrvatska narodna banka nije raspolagala podacima o kamatnim stopama na štedne uloge za razdoblje od 15. rujna 1986. do 6. listopada 1989., Trgovački sud u Zagrebu je odstupio od standardnog postupka samo utoliko što je obračun zakonske kamate zatražio od ustanove koja je bila odgovorna za obavljanje poslova platnog prometa u tom razdoblju, odnosno FINA-e. Sukladno tome, Vlada je tvrdila da obračun kamata sastavljen od FINA-e nije bio presudan za ishod postupka, jer su svi parametri za taj obračun bili utvrđeni rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu od 3. listopada 2003.

188. Što se tiče drugog elementa, Vlada je primijetila da ni zaključak od 28. listopada 2003. kojim je Trgovački sud u Zagrebu naložio FINA-i izvršiti obračun zateznih kamata, a potom ni sam obračun FINA-e, nisu bili dostavljeni kako Banci tako ni društvu Retag d.o.o. Po mišljenju Vlade, iz toga proizlazi da su obje stranke u postupku bile u ravnopravnom položaju. Vlada je naglasila, pozivajući se na slučaj *Perić protiv Hrvatske* (br. 34499/06, 27. ožujak 2008.), da prema sudskoj praksi Suda, svaka stranka u parničnom postupku mora imati razumnu mogućnost izlagati činjenice i poduprijeti ih dokazima, u takvim uvjetima koji niti jednu od stranaka ne stavljaju u bitno lošiji položaj u odnosu na suprotnu stranku. Dakle, odluka Trgovačkog suda u Zagrebu da strankama ne dostavi obračun zatezne kamate FINA-e predstavlja tumačenje domaćeg procesnog prava koje je imalo jednak učinak za obje stranke u postupku, čime je u potpunosti zadovoljeno načelo kontradiktornosti postupka.

189. Imajući u vidu navedeno, Vlada je smatrala da time što Banci podnositeljici zahtjeva nije bio dostavljen obračun kamate FINA-e, Trgovački sud u Zagrebu nije, u okolnostima ovog slučaja, postupio protivno načelu kontradiktornosti postupka. Dakle, Vlada je tvrdila da nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije.

(b) Banka podnositeljica zahtjeva

190. U očitovanju na navode Vlade glede uloge suda u ovršnom postupku, Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je kako je zadaća suda u ovršnom postupku (kao i u svakom drugom postupku), zaštititi prava i interese svih stranaka, a ne samo one stranke koja će odlukom suda ostvariti određenu korist.

191. Banka podnositeljica zahtjeva također je osporavala navode Vlade da je rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu od 3. listopada 2003. jasno i precizno određivalo metodu obračuna zatezne kamate te sadržavalo sve potrebne parametre za obračun iste, radi čega, po mišljenju Vlade, obračun zatezne kamate FINA-e nije bio presudan za ishod postupka (vidi stavak 187. ove presude). Naprotiv, prema mišljenju Banke podnositeljice zahtjeva sporna odluka bila je neprecizna i nedovoljno jasna, iz razloga što nije sadržavala: (a) specifikaciju banke čije se kamatne stope imaju primijeniti za obračun kamate u razdoblju između 15. rujna 1986. i 6. listopada 1989. i (b) uputu o metodi obračuna kamate za sporno razdoblje, odnosno uputu da li će se za predmetno razdoblje obračun kamate vršiti uzimajući u obzir nominalni iznos glavnog duga (proporcionalna metoda) ili ukamaćene glavnice te ako je riječ o potonjem za koje će se razdoblje glavnici pribrojati kamata (konformna metoda).

192. Glede obračuna zatezne kamate FINA-e, Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je kako je FINA sačinila slijedeće pogreške: (a) primijenila je konformnu umjesto proporcionalne metode obračuna kamate, kao i revalorizacijsku stopu na kamatu za razdoblje do 6. listopada 1989., što nije bilo u skladu s odlukom od 3. listopada 2003. ni s mjerodavnim propisima koji su tada bili na snazi, (b) primijenila je kamate koje su se u mjestu

ispunjenja plaćale na štedne uloge oročene bez utvrđene namjene čija primjena nije bila obrazložena. Banka podnositeljica zahtjeva nadalje je tvrdila da je primjena konformne metode obračuna za razdoblje prije 6. listopada 1989. bila najvažniji razlog znatne razlike u obračunu FINA-e (37.915,96 kn) i obračuna koji je izradio financijski vještak na zahtjev Banke za sporno razdoblje (3.192,20 kn). Razlika u ta dva obračuna još znatnije je povećana radi obračunatih zateznih kamata dospjelih kroz godine nakon 6. listopada 1989. Također, proizlazi da je FINA obračunavala kamatu na revaloriziranu glavicu na koju je dalje obračunavala kamatne i to svaki put različito ovisno o stopi koja se primjenjivala do 6. listopada 1989.

193. Imajući u vidu navedeno, Banka podnositeljica zahtjeva smatrala je da je sud bio dužan dostaviti obračun zatezne kamate izrađen od strane FINA-e te da joj je trebala biti dana mogućnost da prigovori vrsti zakonske kamate, visini kamatne stope i metodi obračuna kamate.

194. U odnosu na navode Vlade da je postupak bio pravičan iz razloga što Trgovački sud u Zagrebu obračun zatezne kamate FINA-e nije dostavio na očitovanje ni Banci ni društvu Retag d.o.o. (vidi stavak 188. ove presude), Banka podnositeljica zahtjeva odgovorila je da Vlada tom argumentacijom implicira da je postupak bio pravičan jer se prema obje stranke jednako nepravedno postupalo, koji argument ista smatra apsurdom. Međutim, čak i da je obračun zatezne kamate bio ispavan, nepobitna je činjenica da je Banci podnositeljici zahtjeva zbog nemogućnosti očitovanja na obračun FINA-e nanesena šteta, jer je jedino u odnosu na nju, kao stanku u postupku, pogrešan obračun mogao proizvesti negativan učinak.

195. Stoga Banka podnositeljica zahtjeva smatra da ju je propust Trgovačkog suda u Zagrebu glede dostave obračuna zatezne kamate FINA-e prije donošenja zaključka od 28. listopada 2003, povezano s nemogućnošću ulaganja žalbe na isti, lišio prava na osporavanje predmetnog obračuna, radi čega smatra da postupak nije bio pravičan.

2. Ocjena Suda

196. Sud na početku primjećuje, da načelo ravnopravnosti stranaka, koje je značajka šireg koncepta pravičnog suđenja, obuhvaća razumnu mogućnost obaju stranaka da izlože činjenice i podupru ih svojim dokazima, u takvim uvjetima koji niti jednu od stranaka ne stavljaju u bitno lošiji položaj u odnosu na suprotnu stranku (vidi, *mutatis mutandis*, *Dombo Beheer B.V. protiv Nizozemske*, presuda od 27. listopada 1993., st. 33., serija A br. 274, i *Ankerl protiv Švicarske*, presuda od 23. listopada 1996., st. 38., *Izvešća* 1996-V). U ovom slučaju nije sporno da obračun zatezne kamate FINA-e nije dostavljen strankama u ovršnom postupku. Prema tome, Sud nalazi da u ovome predmetu nije povrijeđeno načelo jednakosti stranaka (vidi, *mutatis mutandis*, *Nideröst-Huber protiv Švicarske*, 18. veljače 1997., st. 23., *Izvešća* 1997-I, i *Krčmář i drugi protiv Češke republike*, br. 35376/97, st. 39., 3. ožujka 2000.).

197. Međutim, Sud ponavlja da pojam poštenog suđenja

podrazumijeva i pravo na kontradiktorni postupak. To pravo znači da stranke u kaznenom ili građanskom postupku moraju u načelu imati priliku ne samo da obznane bilo koji dokaz koji je potreban da bi uspjele sa svojim zahtjevima, nego i priliku da saznaju za sve dokaze i očitovanja predložene odnosno podnesene radi utjecaja na odluku suda te priliku da daju primjedbe na njih (vidi, na primjer, predmete *Lobo Machado protiv Portugala*, 20. veljače 1996., st. 31., *Izvyješća* 1996-I; *Vermeulen protiv Belgije*, 20. veljače 1996., st. 33, *Izvyješća* 1996-I; i *Krčmář i drugi*, citirano, st. 40). Ovo se stajalište ne mijenja kad su ta očitovanja neutralna glede pitanja o kojemu treba odlučiti sud, ili, po mišljenju dotičnoga suda, ne iznose nikakvu činjenicu ili tvrdnju koja se već nije pojavila u pobijanoj odluci (vidi predmete *Kukkonen protiv Finske*, br. 57793/00, st. 20., 7. lipnja 2007. i *Sharomov protiv Rusije*, br. 8927/02, st.44., 15. siječnja 2009.).

198. Sud primjećuje da se ovaj predmet prvenstveno odnosi na ovršni postupak u kojem je bio sporan točan obračun zakonske zatezne kamate na glavnicu koju je Banka podnositeljica zahtjeva bila dužna platiti temeljem prethodno provedenog parničnog postupka. To je dovelo do poteškoća, jer ovršni postupak - koji je po svojoj prirodi druga faza građanskog postupka i čija je primarna svrha osigurati učinkovito izvršenje presude - nije namijenjen niti pravilno opremljen procesnim sredstvima i mjerama za temeljito i kontradiktorno ispitivanje tako složenih pitanja.

199. Sud stoga prihvaća tvrdnju Vlade da se postupci pred domaćim sudovima u ovom slučaju trebaju sagledati u kontekstu glavne zadaće sudova u ovršnom postupku, a to je omogućiti prisilno izvršenje pravomoćnih presuda bez neopravdanih odlaganja. I sama sudska praksa potvrđuje da Sud pridaje veliku važnost toj zadaći. Sud ponavlja da država ima obvezu uspostaviti mehanizam ovršnog postupka radi izvršenja presuda koji je djelotvoran kako na razini prava tako i u praksi, te osigurati prisilnu naplatu bez neopravdanih odlaganja (vidi predmet *Fuklev v. Ukraine*, br. 71186/01, st. 84, 7. lipnja 2005. i *Mužević protiv Hrvatske*, br. 39299/02, st. 83., 16. studeni 2006.).

200. Imajući na umu da je glavni cilj ovršnog postupka osigurati izvršenje odluke bez odlaganja i daljnje rasprave o materijalnom pravu i činjenicama, te da je ovršni postupak u ovom predmetu trajao od 15. siječnja 1996., Sud razumije da je Trgovački sud u Zagrebu možda smatrao svrsishodnim da, umjesto da Banci podnositeljici zahtjeva dostavlja FINA-in obračun kamate, odbacivši time strogo poštivanje načela kontradiktornosti, privede postupak kraju što je moguće prije, imajući u vidu date okolnosti. Sud je također mogao cijeliti da samo postupanje Banke podnositeljice zahtjeva u postupku, a posebno brojni proceduralni manevri (zahtjevi za izuzeće sudaca i prijedlozi za odgodu ovrhe) imaju za cilj odugovlačenje postupka i odgađanje ovrhe.

201. Kao što je već navedeno, Sud pridaje veliku važnost djelotvornosti ovršnog postupka, što, međutim, ne opravdava zanemarivanje temeljnog načela kao što je pravo na kontradiktorni postupak, jer, kako je to s pravom

istaknula Banka podnositeljica zahtjeva (vidi stavak 190. ove presude), smisao članka 6. stavka 1. prvenstveno je štiti interese stranaka i osigurati pravičnost postupka (vidi *Nideröst-Huber*, naprijed citiran, st. 30; *Beer protiv Austijere*, br. 30428/96, st. 18, 6. veljače 2001.; i *Švenčionienė protiv Litve*, br. 37259/04, st. 26., 25. studeni 2008.). Sud primjećuje da je obračun zakonske zatezne kamate FINA-e, koji je sastavljen na zahtjev Trgovačkog suda u Zagrebu, očito utjecao na odluku tog suda (vidi, *mutatis mutandis*, *Nideröst - Huber*, prethodno citirano, st. 26 , i *Krčmář i drugi*, prethodno citirano, st. 41.). Stoga, prema mišljenju Suda, Trgovački sud u Zagrebu morao je pažljivije uravnotežiti načelo svrsishodnosti s načelom kontradiktornosti postupka u ovom predmetu. Kao što je već navedeno (vidi stavak 198. ove presude), u konkretnom slučaju sporan je bio obračun zakonske zatezne kamate FINA-e, oko kojeg je spor nastao tek u ovrsi, pretvarajući, *de facto*, ovršni postupak u drugu fazu parničnog postupka. U takvim okolnostima od Trgovačkog suda u Zagrebu se moralo očekivati da se strogo pridržava načela kontradiktorne rasprave, jer je bilo od presudne važnosti dati Banci podnositeljici zahtjeva priliku da dađe primjedbe na obračun zakonskih zateznih kamata FINA-e (vidi *mutatis mutandis*, naprijed citirani predmet *Krčmář and drugi*, stavak 41.).

202. Suprotno mišljenju Vlade (vidi stavak 187. ove presude), Sud smatra da točan obračun zakonske zatezne kamate u ovom slučaju nije predstavljao samo tehničko pitanje kao što je to u drugim okolnostima (*judex non calculat*). Dakle, od presudne je važnosti bilo pružiti Banci podnositeljici zahtjeva mogućnost da se izjasni o tom obračunu (vidi, *mutatis mutandis*, *Krčmář i drugi*,, *ibid.*). To još posebice s obzirom na otegotnu okolnost da protiv zaključka Trgovačkog suda u Zagrebu od 28. listopada 2003. kojom se nalaže Hrvatskoj narodnoj banci izvršiti prijenos s računa Banke na račun Retag d.o.o. prema obračunu FINA-e, nije bila dopuštena žalba. Međutim, obračun FINA-e nikada nije obznanjen Banci podnositeljici zahtjeva, radi čega ista nije imala mogućnost osporavati njegovu točnost.

203. U svakom slučaju, Sud ponavlja da je samo na strankama u postupku da kažu traži li neki dokument njihov komentar. Ono što je ovdje posebno dovedeno u pitanje je povjerenje stranaka u rad pravosuđa, koje se osniva *inter alia*, na spoznaji da imaju priliku izraziti svoje stavove o svakom dokumentu u spisu (vidi, na primjer, naprijed citirani predmet *Nideröst- Huber*, st.29.; *Beer protiv Austrije*, br. 30428/96, st.18., 6. veljače 2001.; *F.R. protiv Švicarske* br. 37292/97, st. 40., 28. lipnja 2001. i *Pellegrini protiv Italije*, br. 30882/96, st. 45., ECHR 2001-VIII). Tako mogu legitimno očekivati da ih se konzultira o tome traži li neki određeni dokument njihove primjedbe (vidi naprijed citirani predmet *Krčmář*, st. 43). Slijedi da je u ovome predmetu na Banci podnositeljici zahtjeva bilo da ocijeni da li treba osporavati obračun zakonske zatezne kamate FINA-e. Na Trgovačkom sudu u Zagrebu je stoga bila dužnost davanja prilike Banci podnositeljici zahtjeva da komentira predmetni obračun zakonske zatezne kamate FINA-e prije donošenja zaključka od 28.

listopada 2003. (vidi *mutatis mutandis*, predmete *K.S. protiv Finske*, br. 29346/95, st.23., 31. svibnja 2001. i *S.H. protiv Finske*, br.28301/03, st. 35., 29. srpnja 2008.).

204. S obzirom na zahtjeve načela kontradiktorne rasprave zajamčene člankom 6., stavkom 1. Konvencije i na ulogu dojma kod utvrđivanja jesu li ispunjeni ti zahtjevi (vidi predmet *Komanický v. Slovakia*, br. 32106/96, st. 55., 4. lipnja 2002.), Sud nalazi da se u ovome predmetu Banku podnositeljicu zahtjeva trebalo obavijestiti o obračunu zakonske zatezne kamate FINA-e, te je Banci trebala biti dana prilika da ga komentira.

205. S obzirom da o obračunu zakonske zatezne kamate FINA-e Banka podnositeljica zahtjeva nije bila obaviještena, naprijed navedena razmatranja su dovoljna da omoguće Sudu zaključiti da u ovršnom postupku o kojemu je riječ nije bilo poštovano pravo Banke podnositeljice zahtjeva na kontradiktornu raspravu.

Stoga je u ovome predmetu došlo do povrede članka 6., stavaka 1. Konvencije.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1 UZ KONVENCIJU

206. Banka podnositeljica zahtjeva prigovara da su ovršnim postupkom (vidi stavke 20.-68. ove presude) i stečajnim postupkom nad trgovačkim društvom Retag d.o.o. (vidi stavke 69.-87. ove presude, u daljnjem tekstu: "stečajni postupak") povrijeđena njezina prava na mirno uživanje vlasništva. Banka podnositeljica zahtjeva navodi da je država prekršila i negativne i pozitivne (proceduralne) obveze na temelju članka 1. Protokola 1. uz Konvenciju, koji glasi kako slijedi:

“Svaka fizička ili pravna osoba ima pravo na mirno uživanje svojega vlasništva. Nitko se ne smije lišiti svoga vlasništva, osim u javnom interesu, i to samo uz uvjete predviđene zakonom i općim načelima međunarodnoga prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne umanjuju pravo države da primijeni zakone koje smatra potrebnima da bi uredila upotrebu vlasništva u skladu s općim interesom ili za osiguranje plaćanja poreza ili drugih doprinosa ili kazni.”

207. Banka podnositeljica zahtjeva prvenstveno prigovara propustu domaćih sudova u dijelu koji se odnosi na odbijanje odgode ovrhe po rješenju od 3. listopada 2003. i zaključku od 28. listopada 2003. u ovršnom postupku, odnosno odbijanje odgode diobe stečajne mase trgovačkog društva Retag d.o.o. u stečajnom postupku.

208. Podredno, ukoliko Sud ne nađe povredu članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju u tom smislu, Banka podnositeljica zahtjeva prigovara da je ustezanje iznosa od 168.618.419,60 kn sa žiro računa Banke u ovršnom postupku bilo nezakonito i prekomjerno i s tim u svezi u suprotnosti s odredbom citiranog članka Konvencije.

209. Naposljetku, i neovisno od prethodna dva prigovora na temelju istog članka, Banka podnositeljica zahtjeva prigovara da država nije ispunila

svoje pozitivne (proceduralne) obveze na temelju članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, jer: (a) je ustezanje pozamašnog iznos novca s računa Banke posljedica proceduralnih pogrešaka počinjenih u ovršnom postupku koji nije osiguravao potrebne procesne garancije koje omogućavaju domaćim sudovima da presuđuju slučaj učinkovito i pošteno, i (b) hrvatski pravni sustav u cjelini nije osiguravao mehanizam koji bi omogućio Banci da povрати iznos zaplijenjen u ovršnom postupku, a za koje je kasnije utvrđeno da je stečen bez osnove.

210. Vlada je osporila te tvrdnje pozivajući se na nedopuštenost prigovora s tri osnove. Tvrdili su da Banka podnositeljica zahtjeva nije žrtva povrede pozitivne obveze propisane člankom 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, zatim da ista nije iscrpila domaća pravna sredstva koja su joj bila na raspolaganju, te da su prigovori očigledno neosnovani.

1. Status žrtve Banke podnositeljice zahtjeva

(a) Tvrdnje stranaka

211. Vlada je prvenstveno isticala da Banka podnositeljica zahtjeva ne može tvrditi da je bila žrtva navodnog kršenja pozitivnih obveza iz članka 1. Protokola 1. uz Konvenciju. Vlada je tvrdila da sukladno sudskoj praksi Suda samo osoba koja kao ovrhovoditelj traži izvršenje pravomoćne presude, a ne osoba protiv koje se ovrha provodi, može tvrditi da je žrtva povrede pozitivne obveze iz tog članka. To iz razloga, jer država ima pozitivnu obvezu samo u odnosu na osobe čija su prava priznata pravomoćnom presudom ili su na drugi način dovoljno utvrđena da iziskuju jamstva iz članka 1. Protokola br. 1., jer samo takva prava predstavljaju "vlasništvo" u smislu odredbe tog članka. Pozitivna (proceduralna) obveza države da osigura sudske postupke koji nude potrebna postupovna jamstva i koja omogućavaju domaćim sudovima da presuđuju djelotvorno i pošteno u svim predmetima koji se tiču pitanja vlasništva, a kako je to utvrđeno u predmetu *Sovtransavto Holding protiv Ukrajine* (br. 48553/99, st. 96., ECHR 2002-VII), prema mišljenju Vlade odnosi se samo na situacije gdje je predmet spora određena imovina, ali ne i na ovršni postupak koji je uslijedio nakon konačnog rješenja tog spora u prethodnom parničnom postupku. Dužnik u ovršnom postupku nedvojbeno ima određena prava zajamčena Konvencijom, posebice člankom 6., ali ta prava su izvan opsega članka 1. Protokola broj 1.

212. Banka podnositeljica zahtjeva odgovorila je da iz sudske prakse Suda ne proizlazi da dužnik protiv kojeg je ovrha provedena na proizvoljan, nepošten i neizvjestan način ne može tvrditi da je bio žrtva povrede pozitivne obveze iz članka 1. Protokola broj 1. Konvenciju.

(b) Ocjena suda

213. Sud ponavlja da je u predmetu *Zehentner protiv Austrije* (br. 20082/02, st. 73-79, 16. srpnja 2009.) utvrdio povredu pozitivne (procesne) obveze države na temelju članka 1. Protokola br. 1 uz Konvencije zbog

nedostatka proceduralnih mjera zaštite u ovršnom postupku protiv dužnika lišenog poslovne sposobnosti. Sukladno tome, Vladin prigovor u vezi statusa žrtve Banke podnositeljice zahtjeva mora se odbaciti.

2. *Iscrpljenost domaćih pravnih sredstava*

(a) **Tvrđenje stranaka**

(i) *Vlada*

214. Vlada je tvrdila da je jedan od glavnih argumenata Banke podnositeljice zahtjeva glede povrede njezinih vlasničkih prava u ovršnom postupku, taj da je ovrha provedena u korist trgovačkog društva Retag d.o.o. bila nedopuštena prema domaćem zakonu. S tim u svezi, Vlada je istaknula da je 11. studenog 2003. Banka podnositeljica zahtjeva pokrenula parnični postupak pred Trgovačkim sudom u Karlovcu protiv društva Retag d.o.o., tražeći od suda da proglasi ovrhu nedopuštenom (vidi stavak 113. ove presude). U tužbi radi proglašenja ovrhe nedopuštenom, Banka podnositeljica zahtjeva isticala je iste prigovore koje sada ističe pred Sudom. S obzirom da je taj postupak još uvijek u tijeku i da je konačna odluka o dopuštenosti ovrhe od ključnog značaja za utvrđivanje jesu li prigovori Banke podnositeljice zahtjeva na temelju članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju osnovani, Vlada je pozvala Sud da proglasi ovaj prigovor nedopuštenim zbog preuranjenosti.

215. Nadalje, Vlada je istakla da je Banka podnositeljica zahtjeva dana 22. prosinca 2004. podnijela tužbu radi stjecanja bez osnove protiv društva Retag d.o.o. pred Trgovačkim sudom u Karlovcu (vidi stavak 106. ove presude), tražeći povrat stečenog bez osnove i vraćanje iznosa koji joj je ustegnut godinu dana ranije u ovršnom postupku. Činjenica da je društvo Retag d.o.o. kasnije, 12. prosinca 2007., izbrisano iz registra trgovačkih društava (vidi stavak 87. ove presude) nije spriječila Banku podnositeljicu zahtjeva da ustraje u tom postupku koji je postupak nastavila protiv stečajne mase Retag d.o.o. koji je stupio na mjesto tuženika (*jus standi in judicio*) sukladno pozitivnim propisima (vidi stavke 155.-156. ove presude). Prema tome, ukoliko Banka podnositeljica zahtjeva uspije u toj parnici, ista će moći povratiti sredstva koja su joj ustegnuta 22. prosinca 2003. iz stečajne mase Retag d.o.o. Osim toga, obzirom je nakon izvršene diobe stečajne mase društva Retag d.o.o. članovima društva Retag d.o.o. isplaćen ostatak koji nije pripao stečajnim vjerovnicima (vidi stavak 85. ove presude) Banka podnositeljica zahtjeva će moći pokrenuti parnični postupak protiv članova društva, sukladno odredbi članka 10. Zakona o trgovačkim društvima (vidi stavak 157. ove presude).

216. Vlada je također navela da je Banka podnositeljica zahtjeva propustila prijaviti stečajnom upravitelju svoju tražbinu za povrat iznosa koji joj je ustegnut u ovrsi dana 22. prosinca 2003. u stečajnom postupku koji je otvoren nad društvom Retag d.o.o., unutar roka od tri mjeseca nakon održavanja prvog ispitnog ročišta (vidi stavak 151. ove presude)

predviđenog za stečajne vjerovnike. Prijava tražbine predstavlja pravno sredstvo jer bi se tako omogućilo stečajnom sudu ispitati tražbinu, izdvojiti odgovarajuća sredstva i deponirati ih na poseban račun (vidi stavak 155. ove presude) dok Banka podnositeljica zahtjeva čeka ishod parničnog postupka zbog stjecanja bez osnove. Međutim, Banka podnositeljica zahtjeva to je propustila učiniti. Činjenica da je Banka podnositeljica zahtjeva propisno prijavila tražbinu za povrat iznosa koji joj je ustegnut 12. veljače 1996. (vidi stavak 25. i 70. ove presude), te da je stečajni upravitelj završnim popisom izdvojio iznos od 41.752.238,68 kn u svrhu osiguranja te tražbine (vidi stavak 83. ove presude), samo dokazuje da bi stečajni upravitelj rezervirao i iznos koji je ovršen 22. prosinca 2003. da je Banka podnositeljica zahtjeva propisno prijavila i tu svoju tražbinu.

217. Konačno, u svom podnesku Sudu od 28. rujna 2012., Vlada je tvrdila da je Banka podnositeljica zahtjeva mogla podnijeti građansku tužbu za naknadu štete protiv stečajnog upravitelja, pozivajući se na članak 28. Stečajnog zakona (vidi stavak 148. ove presude), ukoliko je istog smatrala odgovornim kako to navodi u predmetnom zahtjevu. Vlada je posebice naglasila da je na temelju članka 28. stavka 6. Stečajnog zakona, stečajni upravitelj bio dužan zaključiti ugovor o osiguranju od odgovornosti na samom početku stečajnog postupka (vidi stavak 148. ove presude). Međutim, Banka podnositeljica zahtjeva nikada nije pokrenula postupak radi naknade štete.

218. Vlada je pozvala Sud da odbije zahtjev Banke podnositeljice zahtjeva zbog toga što nije iscrpila dostupna joj domaća pravna sredstva.

(ii) Banka podnositeljica zahtjeva

219. Banka podnositeljica zahtjeva je tvrdila, što se tiče njezine tužbe radi proglašenja ovrhe nedopuštenom i tužbe radi stjecanja bez osnove, da su ta pravna sredstva bila uzaludna u trenutku kad je stečajna masa društva Retag d.o.o. (koja se sastojala isključivo od iznosa ustegnutog od Banke 22. prosinca 2003.) već bila raspodijeljena u stečajnom postupku (vidi stavak 85. ove presude). Nakon tog trenutka nije postojao pravni lijek dostupan u hrvatskom pravnom sustavu koji bi omogućio povrat iznosa od 168.618.419,60 kn koji je Banci ustegnut 22. prosinca 2003. Konkretno, što se tiče navoda Vlade da je Banka podnositeljica zahtjeva mogla podnijeti građansku tužbu protiv članova društva Retag d.o.o., oslanjajući se na članak 10. Zakona o trgovačkim društvima, Banka podnositeljica zahtjeva je isticala da Vlada nije ni na koji način obrazložila taj prijedlog, te da je isti neutemeljen. To iz razloga što su članovi društva i vjerovnici Retag d.o.o. bili isplaćeni iz stečajne mase tog društva na temelju pravomoćne odluke stečajnog suda, protiv koje je Banka podnositeljica zahtjeva iscrpila sva raspoloživa pravna sredstva. Dakle, osobe koje su stekle dobit od završne diobe stečajne mase društva Retag d.o.o. tu dobit nisu stekle bez valjanje pravne osnove u ovršnom postupku, već je dobit bez valjane pravne osnove u ovrsi steklo društvo Retag d.o.o. Banka podnositeljica zahtjeva nadalje je tvrdila da, čak i da je ta tužba imala izgleda za uspjeh (što nije), Vlada je

tom tvrdnjom zapravo priznala da nije postojala mogućnost da se povрати cjelokupan iznos koji je Banci bio ustegnut 22. prosinca 2003., obzirom da Banka podnositeljica zahtjeva ne bi bio u mogućnosti povratiti dio iznosa koji je diobom stečajne mase isplaćen stečajnim vjerovnicima Retag d.o.o.

220. Što se tiče tvrdnje Vlade da je Banka podnositeljica zahtjeva propustila u zakonskom roku prijaviti svoju tražbinu, Banka podnositeljica zahtjeva je navela da se sukladno hrvatskom stečajnom pravu u pogledu predmetne tražbine ista smatra vjerovnikom stečajne mase, a ti vjerovnici nisu dužni prijaviti svoja potraživanja u okviru rokova propisanih za stečajne vjerovnike (vidi stavke 149., 151. i 155. ove presude), a kako je to pogrešno tvrdila Vlada.

221. Konačno, glede navoda Vlade da je ista mogla pokrenuti postupak radi naknade štete protiv stečajnog upravitelja, Banka podnositeljica zahtjeva je navela da je izjavila prigovor na završni diobni popis i žalbu protiv odluke stečajnog suda o završnoj diobi stečajne mase društva Retag d.o.o., a ne protiv stečajnog upravitelja koji je diobu stečajne mase izvršio sukladno odlukama stečajnog suda.

(b) Ocjena Suda

222. Što se tiče navoda Vlade da je Banka podnositeljica zahtjeva propustila prijaviti svoju tražbinu za povrat iznosa od 168.618.419,60 kn u roku i na način propisan zakonom (vidi stavak 216. ove presude), Sud primjećuje da je potraživanje Banke nastalo 22. prosinca 2003., kada je taj iznos ustegnut s računa Banke u ovršnom postupku, odnosno nakon što je dana 21. lipnja 2000. otvoren stečajni postupak nad društvom Retag d.o.o. Sud nadalje primjećuje da se prema hrvatskim stečajnom pravu potraživanja koja su nastala nakon otvaranja stečajnog postupka smatraju obvezama stečajne mase, a vjerovnici koji imaju takva potraživanja vjerovnicima stečajne mase. Prema sudskoj praksi Vrhovnog suda i Visokog trgovačkog suda, vjerovnici stečajne mase, za razliku od stečajnih vjerovnika (vjerovnika čije su tražbine prema stečajnom dužniku nastale prije otvaranja stečajnog postupka), nisu dužni prijaviti svoje tražbine stečajnom upravitelju na formalan način (vidi stavak 155. ove presude). Iz toga proizlazi da prema domaćem pravu Banka podnositeljica zahtjeva uopće nije bila dužna prijaviti stečajnom upravitelju svoju tražbinu za povrat iznosa od 168.618.419,60 kn, a kamoli da je to bila dužna učiniti u roku predviđenom za stečajne vjerovnike, a kako je to tvrdila Vlada.

223. Naravno, stečajni upravitelj i stečajni sud morali su biti svjesni postojanja tražbine Banke. Odredbom članka 202. Stečajnog zakona propisano je da u diobi stečajne mase mogu sudjelovati vjerovnici stečajne mase za čije je zahtjeve stečajni upravitelj saznao najkasnije do završenog ročišta za (privremenu ili konačnu) završnu diobu (vidi stavak 155. ove presude). S tim u svezi, Sud primjećuje da je 22. prosinca 2004., točno godinu dana nakon što je sporni iznos zaplijenjen u ovršnom postupku, Banka podnositeljica zahtjeva podnijela tužbu zbog stjecanja bez osnove Trgovačkom sudu u Karlovcu radi povrata tog iznosa, te istog dana o tome

obavijestila stečajnog upravitelja i stečajnog suca (vidi stavke 79. i 106. ove presude). To je učinjeno dan prije nego što je pred Trgovačkim sudom u Karlovcu održano završno ročište (vidi stavke 78. i 80. ove presude).

224. Sud nadalje primjećuje da iz rješenja Trgovačkog suda u Karlovcu od 23. prosinca 2004. i rješenja Visokog trgovačkog suda od 23. ožujka 2005. proizlazi da su stečajni upravitelj i stečajni sudac bili svjesni činjenice da je Banka podnositeljica zahtjeva dana 22. prosinca 2004. podnijela tužbu (vidi stavke 81.-82. ove presude). Također se navodi da je sukladno odredbi članka 87.a Stečajnog zakona stečajni upravitelj bio dužan tijekom čitavog postupka voditi računa o tome da se iz stečajne mase izdvoje sredstva radi osiguranja namirenja predvidivih obveza stečajne mase (vidi stavak 155. ove presude), te da su sredstva koja se odnose na obveze stečajne mase u ovom slučaju isplaćena 15. travnja i 16. svibnja 2005 (vidi stavak 85. ove presude), odnosno oko četiri do šest mjeseci nakon što je Banka podnositeljica zahtjeva dana 22. prosinca 2004. ustala tužbom i o tome obavijestila stečajnog upravitelja i stečajnog suca.

225. U svakom slučaju, čak i da se sukladno navodima Vlade Banka podnositeljica zahtjeva u pogledu potraživanja za povrat iznosa od 168.618.419,60 kn tretira stečajnim vjerovnikom, Sud primjećuje da su ti vjerovnici temeljem članka 176. stavka 2. Stečajnog zakona dužni prijaviti svoje tražbine najkasnije u roku od tri mjeseca od dana održavanja prvog ispitnog ročišta (vidi stavak 151. ove presude). Prvo ispitno ročište u stečajnom postupku nad društvom Retag d.o.o. održano je 30. studenog 2001. (vidi stavak 71. ove presude), što znači da je rok za prijavu tražbina istekao 28. veljače 2002. S obzirom da je sporni iznos u ovršnom postupku ustegnut 22. prosinca 2003., Sud ne vidi kako je Banka podnositeljica zahtjeva mogla prijaviti stečajnom upravitelju svoju tražbinu za povrat tog iznosa u tom roku, obzirom je isti već istekao.

226. Što se tiče argumenta Vlade da je zahtjev Banke ovom Sudu preuranjen jer su postupci koje je Banka podnositeljica zahtjeva pokrenula radi proglašenja ovrhe nedopuštenom (vidi stavke 113.-116. ove presude) i radi stjecanja bez osnove (vidi stavke 106-112 ove presude) i dalje u tijeku pred domaćim sudovima, te da će Banka podnositeljica zahtjeva, bude li uspješna u tim postupcima, biti u mogućnosti povratiti iz stečajne mase novčana sredstva koja su joj ustegnuta 22. prosinca 2003. (vidi stavak 215. ove presude), Sud primjećuje da osim iznosa od 41.752.238,68 kn koji je rezerviran za pokriće tražbine Banke proizašlog iz ovrhe od 12. veljače 1996., u stečajnoj masi Retag d.o.o. nema drugih sredstava. U tim okolnostima, Sud ne vidi kako bi Banka podnositeljica zahtjeva mogla povratiti iznos od 168.618.419,60 kn koji joj je ovršen 22. prosinca 2003.

227. U odnosu na daljnji prijedlog Vlade da će u tom slučaju Banka podnositeljica zahtjeva biti u mogućnosti ustati tužbom protiv članova društva Retag d.o.o. kojima je isplaćen (ostatak) sredstava iz stečajne mase društva Retag d.o.o. koji je ostao (kao višak) nakon što su podmireni stečajni vjerovnici, a sve temeljem odredbe članka 10. Zakona o trgovačkim društvima (vidi stavak 215. ove presude), koja propisuje odgovornost

članova društva za štetu, Sud primjećuje da iz teksta te odredbe nije razvidno da li bi se ista primjenjivala na slučajeve slične ovom Banke podnositeljice zahtjeva. U tim okolnostima, Sud smatra da je tužena Vlada bila dužna navesti primjere slučajeva u kojima su sudovi primijenili citiranu odredbu na način kako to opisuje Vlada. Međutim, to nije učinjeno. U svakom slučaju, čak i ako bi ustajanje tužbom protiv članova društva sukladno članku 10. Zakona o trgovačkim društvima omogućavalo Banci podnositeljici zahtjeva da naknadi štetu, Banka ne bi bila u mogućnosti povratiti cjelokupan iznos koji je ustegnut 22. prosinca 2003., obzirom da nikako ne bi mogla povratiti iznos od 4.452.789,64 kn koji je diobom stečajne mase isplaćen vjerovnicima društva Retag d.o.o.

228. U odnosu na tvrdnju Vlade da je Banka podnositeljica zahtjeva mogla podnijeti tužbu za naknadu štete protiv stečajnog upravitelja (vidi stavak 217. ove presude), Sud primjećuje da se sukladno odredbama članka 192. stavka 2. i članka 193. stavka 1. Stečajnog zakona završna dioba ne može poduzeti bez odobrenja stečajnog suca (vidi stavak 155. ove presude). U ovom slučaju, stečajni sudac je dao suglasnost za završnu diobu te zakazao završno ročište (vidi stavke 73. i 78. ove presude). Rješenjem od 23. prosinca 2004. stečajni sudac odbacio je prigovor Banke podnositeljice zahtjeva na završni popis izrađen od stane stečajnog upravitelja (vidi stavak 81. ove presude), koje rješenje je kasnije potvrdio drugostupanjski sud (vidi stavak 82. ove presude). Sud također primjećuje da je ustavna tužba koju je Banka podnositeljica banke nakon toga uložila odbijena kao neosnovana (vidi stavak 84. ove presude). Imajući u vidu da se sukladno odredbi članka 28. stavka 2. Stečajnog zakona stečajnog upravitelja ne može smatrati odgovornim za postupanje koje je odobreno od strane stečajnog suca ili za radnje koje su poduzete radi izvršavanja naloga ili upute stečajnog suca (vidi stavak 148. ove presude), Sud smatra da Banka podnositeljica zahtjeva u okolnostima ovog slučaja ne bi imala nikakve izgleda za uspjeh u sporu radi naknade štete protiv stečajnog upravitelja.

229. U svjetlu gore navedenog, proizlazi da se prigovor Vlade u pogledu neiscrpljenosti domaćih pravnih sredstava treba odbiti.

3. Da li je zahtjev očigledno neosnovan

(a) Tvrdnje stranaka

(i) Vlada

(a) U odnosu na odbijanje domaćih sudova da odgode ovrhu i diobu stečajne mase društva Retag d.o.o.

230. Što se tiče odbijanja odgode ovrhe, Vlada je prvenstveno tvrdila da su razlozi za odgodu ovrhe taksativno navedeni zakonom, a osobito odredbom članka 63. Zakona o izvršnom postupku iz 1978. godine (vidi stavak 146. ove presude), te da su domaći sudovi odgodili provedbu ovrhu nekoliko puta tijekom predmetnog ovršnog postupka, svaki put kada su utvrdili postojanje razloga za odgodu ovrhe. Rješenjem od 27. listopada

2003. i rješenjem od 6. travnja 2004. Trgovački sud u Zagrebu i Visoki trgovački sud odbili su prijedlog Banke podnositeljice zahtjeva za odgodu ovrhe, iz razloga što su utvrdili kako ne postoji ni jedan razlog koji bi opravdao odgodu ovrhe (vidi stavke 49. i 51. ove presude). Konkretno, Banka podnositeljica zahtjeva podnijela je dana 14. listopada 2003. prijedlog za odgodu ovrhe navodeći da je tražbina društva Retag d.o.o. prestala prijebojem, a koji razlog nije predstavljao osnov za odgodu ovrhe (vidi stavak 46. ove presude). Osim toga, sama činjenica da je sud uputio Banku podnositeljicu zahtjeva da pokrene parnicu radi utvrđenja ovrhe nedopuštenom (vidi stavak 49. ove presude) nije predstavljala osnov za odgodu ovrhe. Prema tome, Trgovački sud u Zagrebu nastavio je s provedbom ovrhe.

231. Što se tiče odbijanja domaćih sudova da odgode diobu stečajne mase društva Retag d.o.o., Vlada je smatrala kako nije bilo temelja za odgodu, obzirom da u relevantno vrijeme nije bilo nikakvih naznaka da je zapljenom od 22. prosinca 2003. pozamašan iznos novca Banke ustegnut bez pravne osnove. U odnosu na odluku stečajnog upravitelja da ne izdvoji sredstva u iznosu koji odgovara zahtjevu Banke podnositeljice zahtjeva za povrat stečenog bez osnove, Vlada je tvrdila da isti to nije ni bio dužan učiniti, posebno uzimajući u obzir činjenicu da je pravomoćnom sudskom odlukom Banka podnositeljica zahtjeva bila odbijena s tužbom za stjecanje bez osnova (vidi stavke 101.-105. ove presude). Na kraju, Vlada je naglasila da se radnje poduzete od stane domaćih sudova u stečajnom postupku nad društvom Retag d.o.o. moraju promatrati u svjetlu činjenice da se stečajni postupak mora provoditi hitno, te da je njegova osnovna svrha namiriti obveze stečajnog dužnika prema stečajnim vjerovnicima.

(β) U odnosu na zapljenu novčanih sredstava s računa banke podnositeljice zahtjeva u ovršnom postupku

232. Vlada je u prvom redu tvrdila da nije došlo do miješanja u pravo Banke podnositeljice zahtjeva na mirno uživanje vlasništva. Obveza države na temelju članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju u ovom je slučaju bila ograničena na osiguranje provedbe ovrhe izvorne presude u korist društva Retag d.o.o.. Stoga, ovršni postupak kojem se prigovara ne predstavlja miješanje u pravo Banke podnositeljice zahtjeva banke po citiranoj odredbi.

233. Nadalje, Vlada je smatrala da bi radi utvrđivanja stupnja neizvjesnosti, kojoj je Banka podnositeljica zahtjeva navodno bila izložena u ovršnom postupku, bilo potrebno utvrditi je li Banka mogla razumno očekivati da će njezin dug na temelju osnovne presude na kraju narasti do iznosa koji je u konačnici ustegnut. Da bi se to učinilo, mora se uzeti u obzir stvarna vrijednost glavnice duga. S tim u svezi, Vlada je primijetila da iznos glavnice koji je Banka podnositeljica zahtjeva bila dužna platiti odgovara osnivačkom pologu, odnosno iznosu koji je Textil import-eksport d.d. 1986. godine kao jedan od osnivača Banke uplatio u temeljni kapital, a što je tada iznosio jedanaest milijardi jugoslavenskih dinara (vidi stavak 8. ove presude). Navedeni iznos je u to vrijeme predstavljao protuvrijednost od

gotovo 57 milijuna njemačkih maraka (DEM), što bi danas predstavljalo više od 28.000.000,00 Eura. Stoga, iako je glavnica od jedanaest milijardi jugoslavenskih dinara, uslijed denominacije i promjene domaće valute (vidi stavak 140.-142. ove presude), svedena na skroman iznos od 1.100 hrvatskih kuna (HRK), Banka podnositeljica zahtjeva kao banka morala je biti svjesna da će zbog odbijanja isplate morati platiti višestruko veći iznos. Imajući na umu da je svrha zatezne kamate upravo naknada vjerovniku za neovlašteno korištenje njegova novca, bilo je razumno očekivati da će Banka podnositeljica zahtjeva morati platiti, zbog proteka vremena, zateznu kamatu u iznosu koji će u konačnici biti gotovo jednak realnoj vrijednosti osnivačkog pologa.

234. Vlada je ujedno tvrdila da se od ugledne banke kao što je to podnositeljica zahtjeva očekuje da ispunjava svoje obveze utvrđene pravomoćnim presudama. Ovršni postupak radi prisilne naplate pravomoćne presude nije trebao biti pravilo, već iznimka. Stoga je Banka podnositeljica zahtjeva morala i mogla dobrovoljno ispuniti svoju obvezu i isplatiti dug po osnovnoj presudi, koja je postala pravomoćna već 31. listopada 1995. Umjesto toga, Banka podnositeljica zahtjeva odabrala je ignorirati osnovnu presudu i više je puta odgađala provedbu ovrhe koristeći sva moguća pravna sredstva, a čime je u konačnici samo povećavala svoj dug. Pri tome, Banka podnositeljica zahtjeva morala je biti svjesna da se zatezna kamata obračunava do dana konačne isplate, te da će stoga odgoda plaćanja povećati ukupnu obvezu.

235. Vlada je naglasila da je u ovom slučaju bila sporna kamatna stopa i metoda obračuna zakonske zatezne kamate samo u odnosu na razdoblje između 15. rujna 1986. i 6. listopada 1989. Što se tiče preostalog razdoblja, do konačne isplate, mjerodavno domaće zakonodavstvo o kamatnim stopama jasno je propisivalo primjenjive kamatne stope i metodu obračuna kamate. Stoga, Banka podnositeljica zahtjeva, za većinu razdoblja za koje je zakonska zatezna kamata obračunata, nije mogla biti u neizvjesnosti kako u pogledu iznosa zatezne kamate tako i u pogledu metode njezina obračuna.

236. Nadalje, što se tiče razdoblja između 15. rujna 1986. i 6. listopada 1989. bilo je jasno da su zbog kvalificiranja osnivačkog sporazuma kao ugovora koji ne proizlazi iz trgovačkih odnosa, domaći sudovi primijenili rješenje koje je bilo povoljnije za Banku podnositeljicu zahtjeva, vezujući zakonsku zateznu kamatu na kamatne stope na štedne uloge. Po mišljenju Vlade, domaći sudovi nisu mogli nagađati je li odluka Trgovačkog suda u Zagrebu od 3. listopada 2003 bila utemeljena. U svakom slučaju, pravna stajališta tog suda proizašla su iz tumačenja i primjene domaćeg prava u okviru nadležnosti istog, te su bila predmetom ispitivanja od strane višeg suda.

237. Zaključno, Vlada je tvrdila da mjerodavni propisi o zakonskim zateznim kamatama i njihova primjena od strane domaćih sudova u ovom slučaju, nisu prouzročili takvu neizvjesnost u pogledu opsega obveze Banke podnositeljice zahtjeva koja bi dovela do povrede članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

- (γ) U odnosu na ispunjavanje pozitivne obveze iz članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju od strane države

238. Konačno, Vlada je istakla da je Banka podnositeljica zahtjeva bila dužna platiti dug utvrđen pravomoćnom sudskom presudom. O prigovorima Banke podnositeljice zahtjeva odlučivali su neovisni sudovi, bez miješanja drugih organa vlasti. Postojeći pravni sustav osigurao je nužna postupovna jamstva koja su omogućila sudovima da presude u sporu između privatnih osoba djelotvorno i pošteno. Banka podnositeljica zahtjeva je koristila, i dalje koristi, ta postupovna jamstava. Procesna sredstva koja je Banka podnositeljica zahtjeva koristila nisu bila uspješna iz razloga što nisu korištena na odgovarajući način.

(ii) Banka podnositeljica zahtjeva

- (α) U odnosu na odbijanje domaćih sudova da se odgodi ovrha i dioba stečajne mase društva Retag d.o.o.

239. Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je da odbijanje domaćih sudova da odgode ovrhu i diobu stečajne mase trgovačkog društva Retag d.o.o. predstavlja miješanje u njezino pravo na mirno uživanje vlasništva kojim nije postignuta ravnoteža između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se želio postići tim miješanjem, pa je stoga isto protivno članku 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

240. U odnosu na argument Vlade da prestanak potraživanja društva Retag d.o.o. prema Banci prijebojem nije valjan razlog za odgodu ovrhe prema domaćim propisima (vidi stavak 230. ove presude), Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je da je tijekom ovršnog postupka podnijela više različitih prijedloga za odgodu ovrhe i to po različitim osnovama, uključujući i nepostojanje ugovora o cesiji od 18. prosinca 1995., te da je prigovor prijeboja bio samo jedan od razloga. U svakom slučaju, ako je Vlada tvrdila da u specifičnim okolnostima u kojima se Banka našla 2003. godine, hrvatski propisi nisu poznavali prijeboj kao jedan od valjanih razloga za odgodu ovrhe, tada je Vlada u biti prepoznala veliki nedostatak u domaćem pravnom poretku koji bi se sam po sebi mogao okvalificirati kao povreda članka 1. Protokola br. 1. Drugim riječima, do povrede citirane odredbe je došlo ili od strane domaćih sudova koji su odbili odgoditi ovrhu ili zbog toga što hrvatski zakon nije predviđao takvu mogućnost.

241. Banka podnositeljica zahtjeva nije se slagala s tvrdnjom Vlade da u relevantno vrijeme nije bilo osnove da se odgodi dioba stečajne mase društva Retag d.o.o. jer nije bilo nikakvih naznaka da je zapljena pozamašnog iznosa s računa Banke dana 22. prosinca 2003. bila pravno neutemeljena (vidi stavak 231. ove presude). Prema mišljenju Banke podnositeljice zahtjeva, postojale su jasne naznake koje su se trebale uzeti u obzir u smislu članka 87.a Stečajnog zakona (vidi stavak 155. ove presude). Konkretno, stečajni upravitelj i stečajni sudac bili su svjesni argumenta Banke podnositeljice zahtjeva koja je tvrdila da društvo Retag d.o.o. nije bilo ovlašteno tražiti ovrhu temeljem osnovne presude, obzirom je taj

argument Banka podnositeljica zahtjeva istakla još u stečajnom postupku kada je dana 21. srpnja 2000., kao stečajni vjerovnik prijavila stečajnom upravitelju tražbinu za povrat iznosa koji joj je ovršen dana 12. veljače 1996. zajedno sa zateznom kamatom na taj iznos (vidi stavak 70. ove presude). Tom prilikom, Banka podnositeljica zahtjeva izvijestila je stečajnog upravitelja da je pokretnu postupak radi utvrđivanja ništetnim ugovora o ustupu potraživanja (cesiji) od 18. prosinca 1995. iz razloga što Textil import-eksport d.d. u trenutku zaključenja tog ugovara više nije postojao kao pravni subjekt, te je u prilog tome dostavila izvadak iz sudskog registra od 6. prosinca 1999. iz kojeg je proizlazilo da je tvrtka brisana iz registra 15. ožujka 1994. Iz priloženog izvatka se vrlo lako mogla utvrditi vjerojatnost da će Banka podnositeljica zahtjeva uspjeti u tom postupku i da će, shodno tome, stečajna masa morati vratiti novčana sredstva koja su 22. prosinca 2003. ustegnuta s računa Banke.

242. Naposljetku, Banka podnositeljica zahtjeva je tvrdila, suprotno navodima Vlade, da je stečajni upravitelj bio dužan izdvojiti novčana sredstva iz stečajne mase u iznosu koji odgovara visini tražbine Banke i to sukladno odredbi članak 87.a. Stečajnog zakona (vidi stavak 155. ove presude).

(β) U odnosu na zapljenu novčanih sredstava s računa Banke podnositeljice zahtjeva u ovršnom postupku

243. Banka podnositeljica zahtjeva također je prigovarala da rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu od 3. listopada 2003. (vidi stavak 44. ove presude) i zaključak od 28. listopada 2003. (vidi stavak 61. ove presude) koji su rezultirali zapljenom iznosa od 168.618.419,60 kn s njezina računa dana 22. prosinca 2003. predstavljaju miješanje u njeno pravo na mirno uživanje vlasništva. To miješanje nije bilo u skladu sa zakonom, u smislu članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju, jer su predmetne odluke bile u suprotnosti s domaćim propisima, bile su proizvoljne, a učinci samih odluka nisu se mogli predvidjeti.

244. S tim u svezi, Banka podnositeljica zahtjeva prvenstveno je tvrdila da rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu od 3. listopada 2003. kojim je određen "nastavak provedbe ovrhe" nije bilo u skladu s domaćim pravom, jer: (a) hrvatski zakon nije predviđao da ovršni sud naloži nastavak ovrhe protiv dužnika nakon što je ovrha već provedena, (b) je sud odbio donijeti odluku o valjanosti ugovora o ustupu potraživanja (cesiji) zaključenog dana 18. prosinca 1995. između Textil import-eksport d.d. i Texhol d.o.o., i (c) je pogrešno okvalificiran osnivački sporazum kao ugovor koji ne proizlazi iz trgovačkog odnosa.

245. Banka podnositeljica zahtjeva nadalje je tvrdila da zaključak Trgovačkog suda u Zagrebu od 28. listopada 2003. nije bio u skladu s domaćim propisima. To iz razloga što: (a) odluka kojom se utvrđuje obveza i nalaže isplata određene svote ne može biti donesena u obliku zaključka, kojim se u pravilu odlučuje o pitanjima vezanim za upravljanje postupkom (vidi članak 7. stavak 3. Zakona o izvršenju iz 1978. u stavku 146. ove

presude), (b) sud nije bio ovlašten mijenjati svoju odluku od 3. listopada 2003. naknadnim zaključcima, (c) sud je prihvatio obračun FINA-e kojim je zatezna kamata za razdoblje od 15. rujna 1986. do 6. listopada 1989. pogrešno obračunata i to primjenom konforomne metode.

246. U svakom slučaju, čak i ako bi se moglo reći da su predmetno rješenje i zaključak Trgovačkog suda u Zagrebu bili u skladu s hrvatskim zakonima, konačni iznos koji je ustegnut od Banke utvrđen je na proizvoljan način. To iz razloga jer su rješenje i zaključak Trgovačkog suda u Zagrebu bili nepotpuni, neprecizni i nejasni, radi čega je stvorena neizvjesnost u pogledu opsega obveze Banke podnositeljice zahtjeva. Točnije, sporne odluke nisu definirale banku čije bi se kamatne stope primjenjivale u razdoblju između 15. rujna 1986. i 6. listopada 1989., kao ni da li se zatezne kamate imaju obračunati primjenom proporcionalne ili konformne metode. Na taj način te su odluke u konačnici rezultirale stvaranjem nepredvidive obveze za Banku podnositeljicu zahtjeva. Banka podnositeljica zahtjeva tvrdila je da nije mogla razumno očekivati će dug na temelju osnovne presude doseći iznos koji dana 22. prosinca 2003. ustegnut s njezina računa.

247. U odnosu na navod Vlade da je stvarna vrijednost originalnog duga 1986. godine iznosila gotovo 57 milijuna DEM (vidi stavak 233. ove presude), Banka podnositeljica zahtjeva isticala je da nema dokaza ni temelja koji bi potkrijepili taj navod. Banka podnositeljica zahtjeva je objasnila da se ta tvrdnja temelji isključivo na "službenom tečaju" koji je bio na snazi 1986. godine, a koji je tečaj bio fiksiran u administrativnom smislu što je imalo za posljedicu da je jugoslavenski dinar konstantno bio precijenjena valuta. U to vrijeme u bivšoj Jugoslaviji nije postojalo tržište stranog novca, trgovačka društva nisu mogla imati devizne račune odnosno koristiti devize, ugovaranje novčanih potraživanja u stranoj valuti bilo je zabranjeno i takve ugovorne klauzule smatrale su se ništetnima. Stoga, iako se radilo o nominalnom službenom tečaju, isti nije predstavljao realnu vrijednost dinara u odnosu na DEM.

(γ) U odnosu na ispunjavanje pozitivne obveze iz članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju od strane države

248. Banka podnositeljica zahtjeva također je tvrdila da je zapljena ogromnog novčanog iznosa s njezina računa posljedica ovršnog postupka u kojem su domaći sudovi, što jasno proizlazi iz gore navedenog (vidi stavke 160.-162., 164., 169.-172., 190.-195. ove presude), počinili više proceduralnih pogrešaka. Točnije, rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu od 3. listopada 2003., kao i zaključak istog suda od 28. listopada 2003. donijeti su protivno načelu kontradiktornosti. Banka podnositeljica zahtjeva smatrala je kako sve okolnosti slučaja ukazuju da taj postupak nije pružio potrebna proceduralna jamstva koje omogućavaju domaćim sudovima da presuđuju učinkovito i pošteno, a što predstavlja pozitivnu obvezu države na temelju članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

249. Štoviše, po mišljenju Banke podnositeljice zahtjeva, država je povrijedila pozitivnu obvezu iz tog članka, na način što je propustila osigurati odgovarajući pravni okvir koji bi omogućio dužniku da povрати novčana sredstva koja su mu ustegnuta ovrhom, u situacijama u kojima se, kao što je to slučaj u ovoj, u konačnici utvrdi da ovrha nije bila pravno osnovana, a ovrhovoditelj u međuvremenu ode u stečaj.

(b) Ocjena Suda

(i) Mjerodavna načela

250. Sud na početku primjećuje da se ovrha i stečaj u ovom predmetu odnose na građanskopravni spor između privatnih osoba koji je van domašaja članka 1. Protokola 1. uz Konvenciju i odgovornosti države (vidi, *mutatis mutandis*, *Ruiz Mateos protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 13021/87, odluka Komisije od 8. rujna 1988., Odluke i izvješća (DR) 57, st. 268 and 275; *Skowronski protiv Poljske* (dec.), br. 52595/99, 28. lipanj 2001.; *Kranz protiv Poljske* (dec.), br. 6214/02, 10. rujna 2002.; *Eskelinen protiv Finske* (dec.), br. 7274/02, 3. veljače 2004.; i *Tormala protiv Finske* (dec.), br. 41258/98, 16. ožujka 2004.). Točnije, sama činjenica da je država, preko pravosudnog sustava, uspostavila mehanizam za rješavanje privatnopravnog spora ne dovodi samo po sebi do miješanje države u pravo vlasništva iz članka 1. Protokola br. 1. (vidi, primjerice, *Kuchař i Šits protiv Češke Republike* (dec), br. 37527/97, 21. listopada 1998.) Država se može smatrati odgovornom za štete uzrokovane uspostavljanjem takvih mehanizama na temelju članka 1. Protokola br. 1. samo ako su sudske odluke donijete protivno domaćim propisima ili su proizvoljne odnosno na drugi način očigledno nerazumne (vidi, primjerice, *Vulakh drugi protiv Rusije*, br. 33468/03, st. 44., 10. siječnja 2012.) Međutim, uloga Suda u ocjenjivanju jesu li domaći zakoni ispravno tumačeni i primjenjivani je ograničena, a njegova funkcija nije preuzeti mjesto domaćih sudova. Naprotiv, uloga Suda je prije svega osigurati da odluke domaćih sudova ne budu proizvoljne ili na drugi način očigledno nerazumne (vidi, primjerice, *Anheuser-Busch Inc protiv Portugala* [GC], br. 73049 /01, st. 43, ECHR 2007-I).

251. Sud nadalje ponavlja da pravna regulativa svih država potpisnica Konvencije koja uređuje imovinsko-pravne odnose privatnih osoba, fizičkih i pravnih, sadrži propise koji utvrđuju učinke tih pravnih odnosa na imovinska prava, a u nekim slučajevima čak nalažu prijenos tih prava s jedne na drugu osobu. Primjer toga je, posebice, oduzimanje imovine u postupku ovrhe. To se pravilo ne može u načelu smatrati postupanjem protivnim članku 1. Protokola br. 1, osim ako osobi vlasništvo nije oduzeto samovoljno i nezakonito (vidi, *Bramelid i Malmström protiv Švedske*, br. 8588/79 i br. 8589/79, Odluka Komisije od 12. listopada 1982, DR 9, pp. 64 i 82, i *Dabić protiv bivše jugoslavenske republike Makedonije* (dec.), br. 59995/00, 3. listopada 2001.).

252. Dakle, kao što to nalaže i sama sudska praksa, zadatak Suda u ovom predmetu bio je ispitati jesu li odluke domaćih sudova kojima se odbija odgoda ovrhe odnosno odgoda diobe stečajne mase društva Retag d.o.o. i odluke na temelju kojih je 22. prosinca 2003. ustegnut sporni novčani iznos s računa Banke bile proizvoljne ili na drugi način očigledno nerazumne. Ukoliko Sud utvrdi da nisu, onda te odluke domaćih sudova ne predstavljaju miješanje u pravo Banke podnositeljice zahtjeva na mirno uživanje vlasništva, a kamoli povredu članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju (vidi *Anheuser-Busch Inc.*, citirano, st. 87).

(ii) *Preliminarne opaske*

253. Sud u prvom redu primjećuje da je ovršni postupak pokrenut od strane društva Retag d.o.o. kao ovrhovoditelja prvotno rezultirao ustezanjem iznosa od 5.416.078,56 kn dana 12. veljače 1996. (vidi stavak 25. ove presude), a kasnije zapljenom iznosa od 168.618.419,60 kn dana 22. prosinca 2003. (vidi stavak 62. ove presude) s računa Banke. Predmetni ovršni postupci provedeni su na temelju: (a) osnovne presude od 7. lipnja 1995. (vidi stavak 10. ove presude), kao ovršne isprave, i (b) ugovora o ustupu potraživanja (cesiji) od 18. prosinca 1995. (vidi stavak 18. ove presude), kao dopunske isprave u smislu članka 14. stavka 1. Zakona o izvršnom postupku iz 1978. godine (vidi stavak 146. ove presude). Ugovorom o ustupu (cesiji) Textil import-eksport d.d. je ustupio svoje potraživanje prema Banci koje je imao na temelju osnovne presude društvu Texhol d.o.o. (koje je kasnije preimenovano u Retag d.o.o.). Sud nadalje primjećuje da je nakon podnošenja zahtjeva ovom Sudu 13. listopada 2005., Visoki trgovački sud, pravomoćnom presudom od 16. listopada 2007., utvrdio kako predmetni ugovor o ustupu potraživanja (cesiji) nije valjan pa stoga kao takav nikada nije ni postojao (vidi stavak 91. ove presude).

254. Sud nalazi, a imajući mogućnost sagledati činjenice s vremenskim odmakom, da društvo Retag d.o.o. nikada nije bilo ovlašteno pokrenuti ovrhu temeljem osnovne presude i da bi, imajući u vidu članak 59. Zakona o izvršnom postupku iz 1978. godine (vidi stavak 146. ove presude) i članak 210. Zakona o obveznim odnosima iz 1978. (vidi stavak 123. ove presude), Banka podnositeljica zahtjeva, u normalnim okolnostima, imala pravo na protuovrhu (vidi stavak 146. ove presude) odnosno na pokretanje zasebne parnice zbog stjecanja bez osnove protiv društva Retag d.o.o. kako bi povratila novčana sredstva koja su joj ovrhom ustegnuta. Vlada, čini se, to nije osporavala.

255. S obzirom na iznijeto, Sud smatra da se prvo mora ispitati da li donošenje odluka od strane domaćih sudova kojima se odbijaju odgoda ovrhe i odgoda diobe stečajne mase društva Retag d.o.o. predstavlja miješanje u pravo Banke podnositeljice zahtjeva na mirno uživanje vlasništva iz članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju. Ukoliko bi Sud utvrdio da nije bilo miješanja u prava Banka podnositeljica zahtjeva po toj osnovi tek bi tada morao dodatno ispitati da li je ustezanje znatne količine

novca s računa Banke u ovršnom postupku predstavljalo miješanje u to njezino pravo.

(iii) U odnosu na odluke domaćih sudova kojima se odbija odgoda ovrhe i odgoda diobe stečajne mase društva Retag d.o.o.

256. Sud primjećuje da su Trgovački sud u Zagrebu rješenjem od 27. listopada 2003. odnosno Visoki trgovački sud rješenjem od 6. travnja 2004. odbili prijedlog Banke podnositeljice zahtjeva za odgodu ovrhe (vidi stavke 49. i 51. ove presude). Isto su tako, Trgovački sud u Karlovcu rješenjem od 23. prosinca 2004. te Visoki trgovački sud rješenjem od 23. ožujka 2005., odbili prigovor Banke podnositeljice zahtjeva na završni popis te utvrdili kako ne postoje razlozi za odgodu diobe stečajne mase društva Retag d.o.o. odnosno da ne postoje osnovani razlozi da se izdvoje iz stečajne mase novčana sredstva u iznosu koji odgovara tražbini Banke koja je specificirana 22. prosinca 2004. u drugoj parnici koju je ista pokrenula radi stjecanja bez osnova (vidi stavke 81.-82. ove presude).

257. Trgovački sud u Zagrebu rješenjem od 27. listopada 2003. te Visoki trgovački sud rješenjem od 6. travnja 2004. odbili su prijedlog Banke podnositeljice zahtjeva za odgodu ovrhe iz razloga što je tom trenutku: (a) potraživanje društva Retag d.o.o. prema Banci bilo utemeljeno na osnovi presudi od 7. lipnja 1995. kao valjanoj ovršnoj ispravi te ugovoru o ustupu potraživanja (cesiji) od 18. prosinca 1995. kao dodatnoj ispravi koja se smatrala ovršnom i pravo valjanom iz razloga što je bila ovjerena po javnom bilježniku, (b) Banka podnositeljica zahtjeva nije raspolagala niti jednom sudskom odlukom koja bi išla u prilog njezinoj tvrdnji da ugovor o ustupu potraživanja (cesiji) nije pravno valjan odnosno tvrdnji da je tražbina društva Retag d.o.o. prema njoj prestala prijebojem s potraživanjem koje ona ima prema Retag d.o.o., (c) sama tvrdnja Banke podnositeljice zahtjeva da je njezino potraživanje prema društvu Retag d.o.o. veće od potraživanja Retag d.o.o. prema njoj nije bila dovoljna da bi sudovi zaključili da će Banka pretrpjeti znatnu štetu ukoliko ovrha bude provedena, (d) ovršni postupak za prisilnu naplatu iznosa utvrđenog izvornom presudom, koji se postupak prema domaćem pravu smatrao hitnim, već je trajao oko osam godina i tri mjeseca (vidjeti stavke 49. i 51. ove presude) i (e) prijedlog Banke podnositeljice zahtjeva za odgodu ovrhe je tretiran zlouporabom procesnih ovlaštenja. U tim okolnostima, Sud smatra da su domaći sudovi imali valjanih razloga smatrati da bi ispravno bilo nastaviti s provedbom ovrhe, unatoč činjenici da se u tom trenutku još uvijek vodio postupak u kojem je Banka podnositeljica zahtjeva tražila utvrđivanje ugovora o ustupu potraživanja (cesiji) od 18. prosinca 1995. ništavim (vidi stavke 88.-94. ove presude).

258. Trgovački sud u Karlovcu i Visoki trgovački sud temeljili su svoje odluke od 23. prosinca 2004. odnosno 23. ožujka 2005., na odredbi članka 87a. Stečajnog zakona kojom je bila propisana dužnost stečajnog upravitelja da izdvoji, za vrijeme trajanja čitavog postupka (vidi stavak 155. ove presude) dovoljno sredstva iz stečajne mase za pokriće onih obveza za koje

se može osnovano pretpostaviti da će ih trebati namiriti u budućnosti, te da u tom smislu postoji dužnost stečajnog upravitelja rezervirati navedena sredstva. Prilikom donošenja predmetnih odluka, domaći sudovi su zauzeli stajalište da ishod i stanje različitih postupaka koje je Banka podnositeljica zahtjeva do tog trenutka pokrenula nisu davali povoda za legitimnu pretpostavku da će Banka podnositeljica zahtjeva uspjeti s tužbom za povrat iznosa od 168.618.419,60 kn s naslova stjecanja bez osnove, a koji će iznos potom morati biti isplaćen Banci (vidi stavke 81.-82. ove presude). Naime, 23. ožujka 2005., kada je Visoki trgovački sud donosio svoje rješenje: (a) ovršni postupak već je trajao oko devet godina i dva mjeseca, a sam stečajni postupak trajao je gotovo pet godina, (b) tužbeni zahtjev Banke podnositeljice zahtjeva zbog proglašenja ovrhe nedopuštenom odbijen je od strane prvostupanjskog suda (vidi stavak 114. ove presude), (c) prvostupanjska odluka kojom je ukinuta osnovna presuda i prihvaćen prijedlog Banke podnositeljice zahtjeva za ponavljanje postupka bila je ukinuta i predmet je bio vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno raspravljanje (vidi stavak 16. ove presude), (d) kazneni postupak protiv jedinog člana društva Retag d.o.o., g. A.K., bio je obustavljen (vidi stavak 100. ove presude), (e) prva tužba zbog stjecanja bez osnove Banke podnositeljice zahtjeva bila je odbijena pravomoćnom odlukom (vidi stavke 102.-103. ove presude), i (f) za ugovor o ustupu potraživanja (cesiji) od 18. prosinca 1995. pretpostavljalo se da je valjan, iz razloga što u parničnom postupku u kojem se osporavala njegova valjanost, u kojem je u konačnici isti utvrđen ništavim, nije bila donesena čak ni prvostupanjska presuda (vidi stavke 88.-89. ove presude). Uzimajući u obzir navedene razloge, Sud smatra da je razumljivo da su ti sudovi percipirali tužbu Banke podnositeljice zahtjeva za stjecanje bez osnove od 22. prosinca 2004. (vidi stavak 106. ove presude), kao još jedan vid njezine strategije, a time, da je u konkretnom slučaju bilo prikladno izvršiti diobu stečajne mase i isplatiti vjerovnike stečajnog dužnika Retag d.o.o.

259. Iako se može tvrditi da su svojim odlukama sva tri nadležna trgovačka suda trebala uravnotežiti suprotstavljene interese u pitanju (primjerice, uzimajući u obzir posebice sam iznos potraživanja Banke podnositeljice zahtjeva i rizik glede naplate tog potraživanja, ali i činjenicu da je članovima društva Retag d.o.o. isplaćeno oko dvije trećine stečajne mase) Sud, a obzirom na mjerodavna načela (vidi stavke 250.-252. ove presude), ne nalazi utvrđenim da su te odluke temeljene na proizvoljnim ili očigledno nerazumnim zaključcima, a kamoli da su iste nezakonite prema domaćem pravu.

260. S obzirom na to, činjenica da domaći sudovi nisu odgodili ovrhu ni diobu stečajne mase društva Retag d.o.o. ne može se smatrati miješanjem u pravo Banke podnositeljice zahtjeva na mirno uživanje vlasništva temeljem članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

(iv) *U odnosu na ustezanje znatne količine novčanih sredstava s računa Banke podnositeljice zahtjeva u ovršnom postupku*

261. Sud primjećuje da je Banka podnositeljica zahtjeva prigovarala da su rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu od 3. listopada 2003. (vidi stavak 44. ove presude) kao i zaključak istog suda od 28. listopada 2003. (vidi stavak 61. ove presude) doneseni protivno zakonu i proizvoljno te da su sporne odluke imale za posljedicu ustezanje nepredvidivog novčanog isnosa s njezinog računa dana 22. prosinca 2003.

262. S tim u svezi, Sud u prvom redu primjećuje da je postojao određeni stupanj neizvjesnosti u pogledu konačnog iznosa duga imajući u vidu zakonske zatezne kamate koje teku od dospijeća duga pa sve do trenutka konačne isplate, jer se kamata upravo obračunava do trenutka konačne isplate. Sud nadalje navodi da je standardna praksa hrvatskih sudova, u kondemnatornim presudama kojima se nalaže isplata određenog novčanog iznosa, bila naznačiti samo iznos glavnice duga koji se ima platiti (vidi stavak 131. ove presude). Za zakonske zatezne kamate korištena je standardna formulacija *"sa zakonskom zateznom kamatom u skladu s važećim propisima ... tekućim od ..."*. Ovakva praksa nije dovela do poteškoća jer su mjerodavni propisi u pogledu zateznih kamata bili dovoljno jasni u odnosu na primjenjive kamatne stope i metode obračuna zakonske zatezne kamate. U ovom slučaju poteškoće su nastale jer su domaći sudovi morali obračunati zakonsku zateznu kamatu, između ostalog, za razdoblje od 15. rujna 1986. od 6. listopada 1989., za što nisu imali relevantne podatke (kamatne stope poslovnih banaka koje su se u vrijeme ispunjenja plaćale na štedne uloge) - u vrijeme kada su postupali – i to zato što se ti podaci zbog proteka vremena nisu mogli lako pribaviti (vidi stavke 56., 58. i 134. – 137. ove presude). Dakle, iako je u ovoj pravnoj stvari obračun zakonske zatezne kamate možda predstavljao svojevrsnu nesigurnost, Sud smatra je ta nesigurnost prvenstveno posljedica opisanih problema u primjeni tog zakona i poteškoća u pribavi podataka, a ne odraz pogrešne primjene materijalnog i procesnog prava od strane Trgovačkog suda u Zagrebu prilikom donošenja rješenja od 3. listopada 2003. i zaključka od 28. listopada 2003.

263. Štoviše, Sud ne može tvrditi da su način na koji je Trgovački sud u Zagrebu tumačio i primjenjivao mjerodavno domaće pravo i propise te odluke koje je u konačnici donio, bile proizvoljne ili na drugi način očigledno nerazumne. S tim u vezi, Sud ponavlja da su njegove ovlasti za preispitivanje usklađenosti s domaćim pravom ograničene (vidi, između mnogih drugih izvora, *Allan Jacobsson protiv Švedske br. 2*), 19. veljače 1998., st. 57, *Izvešća 1998-I*). Tumačenje i primjena domaćeg prava, u prvom je redu zadatak domaćih vlasti, konkretno sudova, čak i u područjima u kojima Konvencija "obuhvaća" pravila iz područja tog prava budući da su domaće vlasti, po prirodi stvari, posebno kvalificirane za rješavanje pitanja koja nastaju s tim u vezi (vidi *Pavlinović i Tonić protiv Hrvatske* (dec.), br. 17124/05 i br. 17126/05, 3. rujan 2009.). To je osobito takou slučaju kada, kao i ovdje, spor nastane zbog kompleksnih pitanja glede

tumačenja domaćeg prava (vidi *Anheuser-Busch Inc*, prethodno citirano, st. 83). Prema tome, Sud ne nalazi razloge koji bi ukazivali na to da su rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu od 28. listopada 2003. i zaključak od 28. listopada 2003. bili nezakoniti prema domaćem pravu, proizvoljni ili na drugi način očigledno nerazumni.

264. Konačno, po mišljenju Suda Banka podnositeljica zahtjeva ne može s uspjehom tvrditi da je iznos koji joj je dana 22. prosinca 2003. ustegnut s računa bio višestruko veći u odnosu na glavnica inicijalnog duga, te da je zbog toga proizvoljan ili nepredvidljiv. S tim u svezi, Sud prvenstveno ukazuje na navod Vlade da je realna vrijednost izvornog duga bila gotovo 57.000.000,00 DEM (vidi stavak 233. ove presude), kao i navode Banke podnositeljice zahtjeva koja je to sporila (vidi stavak 247. ove presude). Nadalje, Sud utvrđuje da je na glavnica od 1.100,00 kn, koji je iznos Banka podnositeljica zahtjeva bila dužna isplatiti sukladno osnovnoj presudi, obračunata zakonska zatezna kamata za razdoblje od sedamnaest godina, odnosno od 15. rujna 1986. do 22. prosinca 2003. i da je u tom razdoblju stopa zakonske zatezne kamate često bila vrlo visoka te da se kamata obračunava na mjesečnoj bazi kako bi se nadoknadila visoka stopa inflacije (vidi stavak 138. ove presude). Imajući u vidu navedeno, a obzirom da je za obračun zakonske zatezne kamate za veći dio tog razdoblja korištena konformna metoda (vidi stavke 59. i 138. ove presude), Sud ne može utvrditi da je iznos od 168.618.419,60 kn koji je u konačnici ustegnut Banci bio iznenađujući i kao takav nepredvidiv.

265. Iz toga slijedi da zapljena znatne količine novčanih sredstava s računa Banke podnositeljice zahtjeva u ovršnom postupku ne predstavlja miješanje u pravo Banke na mirno uživanje vlasništva koje je zajamčeno člankom 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju.

(v) *U odnosu na ispunjenje pozitivnih obveza iz članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju od strane države*

266. Sud ponavlja da suštinsko i učinkovito ostvarivanje prava zajamčenog člankom 1. Protokola 1. ne podrazumijeva samo dužnosti države se ne miješa, već može zahtijevati i pozitivne mjere zaštite, posebice kad postoji izravna veza između mjera koje podnositelj zahtjeva može legitimno očekivati od tijela javne vlasti i učinkovitog uživanja prava vlasništva (vidi, *Öneryıldız protiv Turske* [GC], br. 48939/99, st. 134, ECHR 2004-XII, i *Broniowski protiv Poljske* [GC], br. 31443/96, st. 143, ECHR 2004-V). Ove pozitivne obveze mogu uključivati određene mjere zaštite imovinskih prava, čak i u slučajevima koji uključuju sporove između fizičkih i pravnih osoba.

267. Nadalje, iako članak 1. Protokola br. 1. ne sadrži izričite postupovne zahtjeve, postojanje pozitivnih postupovnih obveza na temelju ove odredbe priznato je od strane Suda kako u sporovima u kojima sudjeluju državne vlasti tako i u sporovima između privatnih osoba (vidi *Kotov protiv Rusije* [GC], br. 54522/00, st. 114, 3. travnja 2012.) To znači, osobito, da u slučajevima koji spadaju u potonju kategoriju, države

potpisnice Konvencije imaju obvezu osigurati sudske postupke koji pružaju potrebna postupovna jamstva i time omogućiti domaćim sudovima da presuđuju djelotvorno i pošteno u svim sporovima nastalim između privatnih osoba (vidi, primjerice, *Sovtransavto Holding protiv Ukrajine*, br. 48553/99, st. 96, ECHR 2002-VII; *Anheuser-Busch Inc.*, citirano, st. 83; *Freitag protiv Njemačke*, br. 71440/01, st. 54, 19. srpanj 2007.; i *Kotov*, loc. cit.).

268. Dakle, u ovom slučaju Sud treba dodatno ispitati da li je postupak ovrhe kojem se prigovara osiguravao potrebna postupovna jamstva koja bi omogućavala domaćim sudovima da presude u predmetu Banke podnositeljice zahtjeva učinkovito i pošteno. Drugim riječima, Sud mora utvrditi da li je navodn nepravednost ovršnih postupaka dovela do povrede pozitivnih proceduralnih obveza države prema članku 1. Protokola 1. uz Konvenciju.

269. S tim u svezi, Sud u prvom redu ukazuje na utvrđenje na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije da je došlo do povrede prava Banke podnositeljice zahtjeva na kontradiktornost rasprave u ovršnom postupku (vidi stavak 205. ove presude). Međutim, u ovom trenutku Sud također smatra da je važno naglasiti da svaka povreda članka 6. Konvencije ne mora automatski podrazumijevati povredu proceduralne pozitivne obveze države prema članku 1. Protokola 1. uz Konvenciju u slučajevima kada su obje odredbe primjenjive na temelju istih činjenica (vidi, primjerice, *Ukraine-Tyumen protiv Ukrajine*, br. 22603/02, st. 52., 22. studenog 2007.) Potonji članak odnosi se na sadržaj prava vlasništva i njegova se primjena ne može odrediti isključivo u svjetlu istih kriterija relevantnih za utvrđivanje da li je došlo do povrede članka 6. Konvencije, budući da su i ostali elementi također relevantni (vidi *Wiesinger protiv Austrije*, 30. listopada 1991., st. 77. , Serija A br . 213). Konkretno, prema sudskoj praksi Suda, kako bi se utvrdila povreda članka 1. Protokola br. 1 u takvim slučajevima potrebno je da povreda prava na temelju članka 6. Konvencije ima "izravan utjecaj" na podnositeljeva pravo na mirno uživanje vlasništva (vidi, primjerice, *Sovtransavto Holding*, citirano, st. 97; *Kunić protiv Hrvatske*, br. 22344/02, st. 67, 11. siječnja 2007.; *Marini protiv Albanije*, br. 3738/02, st. 173., 18. prosinaca 2007.; *Agrokompleks protiv Ukrajine*, br. 23465/03, st. 170, 6. listopada 2011.; i *Ivan Atanasov protiv Bugarske*, br. 12853/03, st. 83., 2. prosinac 2010.).

270. Imajući u vidu ta načela, Sud smatra da se u ovom slučaju ne može reći da je propust Trgovačkog suda u Zagrebu da u ovršnom postupku omogući Banci podnositeljici zahtjeva očitovanje na obračun zatezne kamate FINA-e, u pogledu čega je Sud utvrdio povredu članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi stavke 196.-205. ove presude), imao "izravan utjecaj" na pravo Banke podnositeljice zahtjeva na mirno uživanje vlasništva. To iz razloga što Sud ne može spekulirati koji bi bio ishod ovršnog postupka da je Banci podnositeljici zahtjeva bila dana mogućnost da se očituje na sporni obračun FINA-e.

271. Iz toga proizlazi da činjenice zbog kojih je Sud utvrdio povredu članka 6. stavka 1. Konvencije nisu istovremeno uzrokovale povredu članka 1. Protokola broj 1. uz Konvenciju. Ovaj zaključak ostaje nepromijenjen, bez obzira što te činjenice nisu zasebno ispitane, već zajedno s drugim činjenicama ispitanim u kontekstu prigovora Banke podnositeljice zahtjeva na temelju članka 1. Protokola 1. uz Konvenciju (vidi stavke 261.-263. ove presude), a sve iz razloga što priroda tih činjenica, ni na koji način ne ukazuje da bi rješenje Trgovačkog suda u Zagrebu od 28. listopada 2003. odnosno zaključak od 28. listopada 2003. bili proizvoljni.

272. Stoga povreda članka 6. stavka 1. Konvencije u ovršnom postupku, koji postupak je rezultirao zapljenom znatne svote novca s računa Banke, nije istodobno uključivala i povredu proceduralne pozitivne obveze države na temelju članka 1. Protokola 1. uz Konvenciju.

273. U odnosu na tvrdnju Banke podnositeljice zahtjeva, da neuspjeh hrvatskog pravnog sustava kao cjeline da uspostavi mehanizam koji bi omogućio povrat onoga što joj je u ovršnom postupku oduzeto bez valjane pravne osnove predstavlja povredu pozitivne obveze države na temelju članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju (vidi stavke 209. i 249. ove presude), Sud prvenstveno ponavlja da svaka država ugovornica mora uspostaviti učinkovit i primjeren pravni poredak kako bi se osigurala usklađenost s nametnutim joj pozitivnim obvezama (vidi, primjerice, *Păduraru protiv Rumunjske*, br. 63252/00, st. 93, ECHR 2005 XII). Međutim, mjere koje država može poduzeti u tom kontekstu mogu biti preventivne ili korektivne (vidi *Kotov*, gore citiran, st. 113).

274. S tim u svezi, Sud navodi kako je Banka podnositeljica zahtjeva imala mogućnost uložiti žalbu na odluku Trgovačkog suda u Zagrebu od 3. listopada 2003., zatim predlagati odgodu ovrhe i prigovarati završnom diobnom popisu, koje je mogućnosti i iskoristila. Sama činjenica da ishod navedenih preventivnih lijekova nije bio povoljan za Banku podnositeljicu zahtjeva, ne znači da država nije postupala u skladu sa svojim pozitivnim obvezama iz članka 1. Protokola 1. uz Konvenciju (vidi, po analogiji, *Savez crkava "Riječ Života" i drugi protiv Hrvatske*, br. 7798/08, st. 121, 9. prosinca 2010.), obzirom se ta obveza ogleda u sredstvima, a ne u ishodu.

275. Osim toga, Banka podnositeljica zahtjeva je imala na raspolaganju i druga pravna sredstva, posebno zahtjev za protuovrhu na temelju članka 59. Zakona o izvršnom postupku iz 1978. godine (vidi stavak 146. ove presude) i tužbu radi stjecanja bez osnove na temelju Zakona o obveznim odnosima iz 1978. godine (vidi stavak 123. ove presude), koja su pravna sredstva omogućavala zahtijevati povrat iznosa koji je ustegnut u ovršnom postupku. Prihvaćanje tvrdnje Banke podnositeljice zahtjeva i nametanje državi obveze da osigura mehanizam koji bi omogućavao povrat iznosa zaplijenjenog u ovrsi, čak i u situacijama u kojima je nad ovrhovoditeljem otvoren stečaj (vidi stavak 249. ove presude), bilo bi suprotno važećoj sudskoj praksi Suda prema kojoj države potpisnice Konvencije ne mogu biti odgovorne za obveze jedne privatne tvrtke koja, nakon što je prestala biti solventna više nije u bila u mogućnosti namiriti svoje dugove (vidi,

primjerice, *Bobrova protiv Rusije*, br. 24654/03, st. 16, 17. studenoga 2005.).

276. Konačno, u odnosu na prigovor da su ustezanje znatne količine novca s računa Banke podnositeljice zahtjeva u ovršnom postupku i naknadna dioba stečajne mase koja je u pretežitom dijelu isplaćena članovima društva Retag d.o.o. posljedice kaznenog djela počinjenog od strane jedinog člana društva Retag d.o.o., g. A.K. (vidi stavke 95.-100. ove presude), Sud ponavlja da se državama potpisnicama Konvencije nameće dodatna pozitivna obveza temeljem članka 1. Protokola br. 1. u pogledu miješanja u pravo vlasništva u slučaju kaznenih djela počinjenih od strane privatnih osoba (vidi *Blūmberga protiv Latvije*, br. 70930/01, st. 67-68, 14. listopada 2008). Konkretno:

67. ... ova obveza zahtijeva da vlasti provedu djelotvornu kaznenu istragu i, ako je potrebno, kazneni progon (vidi, *mutatis mutandis*, *MC protiv Bugarske*, br. 39272/98, st. 151-153, ECHR 2003 -XII). U tom smislu, jasno je da ta obveza, kao i obveze iz članka 2. i 3. Konvencije da se provede djelotvorna istraga kaznenih djela ubojstva ili zlostavljanja, predstavlja sredstvo, a ne i posljedicu; drugim riječima, obveza države istražiti i procesuirati takva djela ne može biti apsolutna, jer je činjenica da mnoga kaznena djela i dalje ostaju neriješena ili nesankcionirana bez obzira na razumne napore državnih vlasti. Umjesto toga obveza koja leži na državi ogleda se u dužnosti da se provede zakonita i odgovarajuća istraga i da se vlasti uključe u istragu na stručan i učinkovit način. Osim toga, Sud cijeni praktične poteškoće s kojima se nadležne vlasti mogu suočiti u provođenju istraga kaznenih djela i potrebu da odberu i odrede kao prioritet istrage najtežih kaznenih djela. Slijedom toga, obveza da se poduzme istraga manje je imperativna u odnosu na lakša kaznena djela, primjerice ona počinjena protiv imovine, nego u odnosu na teška kaznena djela, kao što su primjerice nasilnička kaznena djela, a posebno ona u okviru članka 2. i 3. Konvencije. Sud stoga smatra da će u slučajevima koji uključuju manje ozbiljna, lakša kaznena djela, država povrijediti svoju pozitivnu obvezu u tom smislu samo ukoliko se dokaže da su postojali očiti i ozbiljni nedostaci u provođenju kaznene istrage ili kaznenog progona (...).

68. Sud nadalje smatra da mogućnost pokretanja parničnog postupka protiv navodnih počinitelja kaznenog djela protiv imovine može služiti žrtvi kao alternativno sredstvo osiguranja zaštite njenih prava, čak i ako se u kaznenom postupku ne utvrdi odgovornost štetnika, uz uvjet da tužba ima razumne izgleda za uspjeh (vidi *Plotiņa protiv Latvije* (dec), br. 16825/02, 3. lipnja 2008.) Iako ishod kaznenog postupka može imati značajan ili čak odlučujući utjecaj na izgleda za uspjeh u parnici, bez obzira da li je imovinsko-pravni zahtjev postavljen u samom kaznenom postupku ili u zasebnoj parnici, država se ne može smatrati odgovornom za nedostatak izgleda za uspjeh u parnici iz razloga što poduzeta istraga nije u konačnici dovela do osude za kazneno djelo. Umjesto toga, smatrat će se da je država povrijedila svoje pozitivne obveze prema članku 1. Protokola broj 1., ako je nedostatak izgleda za uspjeh tužbe radi naknade štete izravna posljedica iznimno ozbiljnih i očitih nedostataka u vođenju kaznenog postupka koji proizlazi iz istih činjenica, a kako je navedeno u prethodnom stavku.”

277. Obzirom da je u ovom slučaju kazneni postupak protiv g. A.K. obustavljen zbog njegove smrti (vidi stavak 100. ove presude), to se ne može tvrditi da je neuspješno okončanje kaznenog postupka rezultat očitih i ozbiljnih nedostataka u postupanju hrvatskih vlasti (vidi, *mutatis mutandis*, *Blūmberga*, citirano gore, st. 71.). Nadalje, budući da sukladno domaćem

pravu (vidi stavak 143. ove presude) pravomoćna osuđujuća presuda u kaznenom postupku nije presudna za ostvarivanje prava na naknadu štete u parničnom postupku (vidi *Blumberga*, prethodno citirano, st. 72), ništa nije sprječavalo Banku podnositeljicu zahtjeva da svoj imovinskopravni zahtjev (istaknut u kaznenom postupku u svojstvu oštećenika, vidi stavak 99. ove presude), ostvaruje u parničnom postupku radi naknade štete protiv zakonskih nasljednika g. A.K. nakon njegove smrti (vidi stavke 129. i 158. ove presude). Osim toga, u roku od tri mjeseca od dana njegove smrti, Banka podnositeljica zahtjeva, ukoliko je to smatrala potrebnim, mogla je zahtijevati odvajanje ostavine (*separatio bonorum*) temeljem članka 140. Zakona o nasljeđivanju (vidi stavak 158. ove presude) i na taj način osigurati svoje potraživanje s naslova naknade štete. Međutim, Banka podnositeljica zahtjeva nije dostavila niti jedan dokaz da je pokrenula takav postupak. U tim okolnostima, Sud smatra da se ne može tvrditi da parnični postupak za naknadu štete nije predstavljao dostatno pravno sredstvo te da je država propustila ispuniti svoju pozitivnu obvezu (vidi prethodni stavak) prema članku 1. Protokola 1. (vidi *Blumberga*, loc. cit.).

278. Sud je stoga uvjeren da je država u ovom slučaju ispunila sve svoje pozitivne obveze prema članku 1. Protokola 1. uz Konvenciju.

(vi) *Zaključak*

279. U svjetlu gore navedenih razloga, Sud utvrđuje da su prigovori Banke podnositeljice zahtjeva na temelju članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju nedopušteni na temelju članka 35. stavka 3. (a) Konvencije kao očigledno neosnovani pa se stoga moraju odbiti na temelju članka 35. stavka 4.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 13. KONVENCIJE U SVEZI S ČLANKOM 1. PROTOKOLA 1. UZ KONVENICIJU

280. Banka podnositeljica zahtjeva također je prigovarala da nije imala na raspolaganju djelotvorno pravno sredstvo u hrvatskom pravnom sustavu koje bi joj omogućilo da povрати iznos koji joj je neosnovano ustegnut u ovršnom postupku, unatoč činjenici što je uspjela dokazati da sama ovrha nije imala uporišta u zakonu. Pozvala se na članak 13. Konvencije u svezi s člankom 1. Protokola broj 1. uz Konvenciju. Članak 13. glasi:

“Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

281. Vlada i Banka podnositeljica zahtjeva oslonili su se na argumente sažete u stavcima 214.-221. ove presude.

282. Sud podsjeća da članak 13. Konvencije zahtjeva pravno sredstvo u domaćem zakonu samo ako je riječ o slučajevima u kojima pojedinac ima "dokaziv zahtjev" da je došlo do povrede nekog od njegovih prava i sloboda

utvrđenih Konvencijom (vidi, primjerice, *Boyle i Rice protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 27. travanj 1988, st. 52, Serija A br. 131).

283. S tim u svezi, Sud upućuje na utvrđenja prema kojima su prigovori Banke podnositeljice zahtjeva temeljem članka 1. Protokola 1. uz Konvenciju odbijeni kao nedopušteni i očigledno neosnovani (vidi stavke 250.-279. ove presude). Iz tog razloga zahtjev Banke podnositeljice zahtjeva temeljem članka 13. Konvencije ne može se smatrati "dokazivim" u smislu članka 13. Konvencije.

284. Slijedi da su ovi prigovori nedopušteni na temelju članka 35. stavka 3. (a) Konvencije kao očigledno neosnovani, te da ih stoga treba odbiti na temelju članka 35. stavka 4. Konvencije.

IV. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

285. Članak 41. Konvencije glasi:

“Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Naknada štete

286. Banka podnositeljica zahtjeva potraživala je iznos od 168.618.419,60 kn na ime naknade materijalne štete.

287. Vlada je osporila taj zahtjev.

288. U odnosu na zahtjev Banke za naknadu materijalne štete, Sud ponavlja da mora postojati jasna uzročna veza između materijalne štete na koju se poziva podnositelj zahtjeva i povrede Konvencije (vidi, *Barberà, Messegue i Jabardo protiv Španjolske* (Članak 50), 13. lipanj 1994., st. 16, Serija A br. 285-C; i *Çakıcı protiv Turske* [GC], br. 23657/94, st. 127, ECHR 1999-IV). Sud nadalje navodi kako je u predmetnom slučaju utvrdio povredu isključivo članka 6. stavka 1. Konvencije glede povrede načela kontradiktornosti u ovršnom postupku koji se vodio protiv Banke podnositeljice zahtjeva (vidi stavke 196.-205. ove presude), dok su prigovori Banke podnositeljice zahtjeva temeljem članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju odbijeni (vidi stavke 250.279. ove presude). Kao što je već ranije navedeno (vidi stavak 270. ove presude) Sud ne može pretpostavljati kakav bi bio konačan ishod postupka da nije došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije (vidi, primjerice, *Nideröst-Huber*, citirano, st. 37). Sud ne nalazi nikakvu uzročnu vezu između utvrđene povrede i navodne materijalne štete te stoga odbija taj zahtjev.

289. Obzirom da Banaka podnositeljica zahtjeva nije postavila zahtjev za naknadu nematerijalne štete, Sud ne nalazi razloga priznati joj naknadu s tog osnova.

B. Troškovi i izdaci

290. Banka podnositeljica zahtjeva potražuje 479.840,02 britanskih funti (GBP) na ime troškova i izdataka nastalih pred Sudom, od kojih se iznos od 394.865,02 GBP odnosi na zastupanje g. A. Walls i gđe J. Masterson iz odvjetničkog društva Linklaters, iznos od 84.975,00 GBP na zastupanje gđe D. Rose Q.C. iz Blackstone Chambers, i iznos od 822.311,49 HRK na zastupanje g. B. Porobije iz odvjetničkog društva Porobija & Porobija. U prilog troškovniku, Banka podnositeljica zahtjeva dostavila je račune za zastupanje po odvjetnicama uz popis radnji poduzetih tijekom postupka. U računima je obračunata odvjetnička nagrada za neodređen broj sati te su priloženi računi za brojne druge izdatke i troškove. Osim toga, Banaka podnositeljica zahtjeva također je potraživala iznos od 185.000 EUR i 180.000 kuna, kao trošak za koji se "očekuje da će nastati do konačnog rješenja zahtjeva".

291. Vlada je osporila taj zahtjev.

292. Prema sudskoj praksi Suda, podnositelj zahtjeva ima pravo na naknadu troškova i izdataka samo u mjeri u kojoj se dokaže da ih je stvarno i neophodno pretrpio i da je njihova visina bila razumna.

293. Sud primjećuje da je ovaj predmet uključivao složena pitanja činjenične i pravne naravi te iziskivao detaljnu pripremu i ispitivanje. Međutim, Sud ponavlja da se značajan dio obavljenih radnji za koje su zastupnici Banke podnositeljice zahtijevali naknadu troškova odnosi na prigovore koje je Sud odbio. Dakle, ne može se dosuditi trošak u odnosu na troškove i izdatke nastale u svezi s tim podnescima. Nadalje, Sud nije uvjeren da su svi troškovi koje potražuju zastupnici Banke podnositeljice zahtjeva banke bili nužni i opravdani.

294. U ovome predmetu, uzimajući u obzir dokumente koje ima u posjedu i naprijed navedene kriterije, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 10.000,00 EUR za postupak pred Sudom, uvećan za sve poreze koji bi mogli biti zaračunati Banci podnositeljici zahtjeva na taj iznos.

C. Zatezna kamata

295. Sud smatra primjerenim da se zatezna kamata temelji na najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke uvećanoj za tri postotna boda.

IZ TIH RAZLOGA, SUD JEDNOGLASNO

1. *proglašava* zahtjev podnositeljice u odnosu na pravo na pošteno suđenje dopuštenim, a ostatak zahtjeva nedopuštenim;
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije;

3. *presuđuje*

(a) da tužena država podnositeljici zahtjeva treba, u roku od tri mjeseca od dana kad presuda postane konačnom u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, isplatiti iznos od 10,000 EUR (deset tisuća eura) na ime troškova i izdataka uvećanih za sve poreze koji bi se podnositeljici zahtjeva mogli zaračunati, a sve u protuvrijednosti nacionalne valute tužene države prema tečaju važećem na dan namirenja;

(b) da se od proteka naprijed navedena tri mjeseca do namirenja na naprijed navedeni iznos plaća obična kamata prema stopi koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećana za tri postotna boda;

4. *Odbija* ostatak zahtjeva podnositeljice zahtjeva za pravičnom naknadom.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 12. prosinca 2013. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

André Wampach
tajnik Odjela

Isabelle Berro-Lefèvre
Predsjednik